

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Març 2019

GOVERN
ILLES
BALEARS

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Març 2019

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director general d'Ocupació i Economia

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:

Laura Alomar Llorente
Manuel José Carmona Robert
Llorenç Bartomeu Femenías Rosselló
Catalina Martorell Company
M^è del Mar Ribas Mas
Gabriel Servera Roobruck

Maquetació:
Bernat Vidal Lara
Margarita Roig Servera

Assessorament lingüístic:

Servei Lingüístic de la Conselleria de Treball,
Comerç i Indústria

Direcció General d'Ocupació i Economia
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Plaça de Son Castelló, 1
(Polígon de Son Castelló) 07009 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.788.526
Fax: +34.971.176.981
<http://dgeconomia.caib.es>
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X
DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també daltres notícies d'interès.

índex

Cronologia.....	4
Resum Executiu.....	5
I. Entorn.....	8
1 Internacional.....	8
2 Unió Europea.....	12
3 Espanya.....	14
II. ILLES Balears.....	16
1 Mallorca.....	18
2 Menorca.....	19
3 Pitiüses.....	20
III. Oferta.....	21
1 Agropesquer.....	21
2 Indústria i energia.....	25
3 Construcció.....	28
4 Serveis.....	30
4.1. Comerç.....	32
4.2. Hostaleria.....	33
4.3. Transport i comunicacions.....	38
4.4. Mediació financera.....	43
4.5. Altres serveis.....	45
5 Activitat empresarial.....	47
IV. Demanda.....	49
1 Preus de consum.....	49
2 Consum.....	51
2.1 Consum intern.....	51
2.2 Consum de no residents.....	53
3 Inversió.....	55
4 Sector exterior.....	58
V. Mercat Laboral.....	61
1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28.....	61
2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives.....	63
3 Costos laborals.....	67
4 Accidents de treball.....	69
Índex de gràfics i taules.....	70
Notes i abreviatures. Agraïments.....	72

Cronologia

- Novembre 2018**
- 21 La Comissió Europea recomana obrir un procediment de dèficit excessiu a Itàlia.
  - 25 El Consell Europeu dels 27 ratifica el projecte d'acord de retirada del Regne Unit.
- Desembre 2018**
- 7 L'OPEP i els seus socis acorden retallar la producció de cru en 1,2 milions de barrils diaris entre el gener i el juny del 2019.
  - 13 El Banc Central Europeu anuncia que les compres netes d'actius en el marc del programa APP finalitzaran el desembre del 2018.
  - 19 La Fed nord-americana augmenta el tipus oficial en 25 p. b. i el situa en l'interval 2,25%-2,50%.
  - 23 L'índex de Pressió Humana publicat per l'Ibestat és de 1.122.355 persones, el mínim de tot el 2018.
  - 27 L'IBEX se situa en els 8363,9 punts, el mínim des de l'agost del 2016.
  - 28 El preu del barril de petroli Brent cau fins els 50,57 \$, el mínim d'ençà l'agost del 2017.
  - 29 Es publica en el BOIB la Llei 14/2018, de 28 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2019
- Gener 2019**
- 1 Fa exactament vint anys 11 països de la UE van llançar una moneda comuna, l'euro, i van introduir una política monetària compartida en el marc del Banc Central Europeu.
  - 10 El tipus de canvi entre la lliura esterlina i l'euro és de 1,10 €/£, el tipus més fluix de la moneda britànica des de l'agost del 2018.
  - 15 El Parlament britànic rebutja l'acord de Theresa May pel Brèxit (432 vots en contra front als 202 a favor).
  - 25 Acaba el tancament parcial de l'Administració federal dels EUA més llarg de la història.
- Febrer 2019**
- 2 Es publica en el BOIB la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears
  - 9 Es publica en el BOIB la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears
  - 9 Es publica en el BOIB la Llei 4/2019, de 31 de gener, de microcooperatives de les Illes Balears
  - 16 Es publica en el BOIB la Llei 6/2019, de 8 de febrer, de modificació de la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears.
  - 16 Es publica en el BOIB la Llei 7/2019, de 8 de febrer, per a la sostenibilitat mediambiental i econòmica de l'illa de Formentera
- Març 2019**
- 7 El Banc Central Europeu acorda mantenir sense canvis el tipus d'interès de les principals operacions de refinançament i els tipus d'interès de la facilitat de préstec marginal i la facilitat de dipòsit (0,00%, el 0,25% i el -0,40% respectivament).
  - 12 La Cambra dels Comuns rebutja per segona vegada l'acord de Theresa May amb la UE pel Brèxit (391 vots en contra i 242 a favor).
  - 14 El tipus de canvi entre la lliura esterlina i l'euro és de 1,17 €/£, el tipus més fort de la moneda britànica des del maig del 2017.

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxas de variació del PIB. Volum encadenat base 2010 (en %)													
	Anual					Trimestral							
	2014	2015	2016	2017	2018	2017 (p)				2018 (p)			
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Zona euro	1,4	2,1	2,0	2,4	1,8	2,1	2,5	2,8	2,7	2,4	2,1	1,6	1,1
Espanya	1,4	3,6	3,2	3,0	2,5	3,0	3,1	2,9	3,1	2,8	2,5	2,4	2,4
Illes Balears	1,0	3,0	4,1	3,8	2,7	4,1	3,9	3,6	3,4	3,1	2,7	2,6	2,4
Mallorca	0,7	2,9	4,1	3,8	2,6	4,1	3,9	3,7	3,4	3,1	2,5	2,5	2,3
Menorca	0,8	2,9	3,7	3,0	2,0	3,4	3,0	2,9	2,7	2,2	2,2	2,0	1,9
Pitiüses	2,4	3,6	4,3	4,0	3,5	4,3	4,0	3,8	3,7	3,7	3,6	3,4	3,2

Font: Eurostat i Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió. p: provisional. a: avanç.

L'economia de les **Illes Balears** tanca l'any 2018 amb un creixement d'un 2,7% respecte del 2017. Així, l'arxipèlag balear manté un ritme econòmic per damunt de la mitjana espanyola i europea. Quant a la variació interanual dels darrers tres mesos de l'any, es redueix en dues dècimes respecte de la del trimestre precedent i se situa en un 2,4%. Les Illes Balears no són alienes al procés d'alentiment del creixement que es dona a Espanya i, sobretot, a Europa. La temporada turística del 2018 repeteix els registres històrics que s'assoliren l'any passat, i el mercat domèstic ha compensat les caigudes dels mercats estrangers. El to expansiu de les Illes Balears dels darrers anys es manté en tots els sectors en el 2018, especialment a la construcció i els serveis. En el quart trimestre la taxa interanual del VAB del sector primari entra en el terreny negatiu. La indústria i l'energia mostren taxes de creixement cada vegada més moderades i en el quart trimestre del 2018 el VAB augmenta un 1,1 % respecte del mateix període del 2017.

Mallorca presenta una taxa de creixement mitjana del 2018 del 2,6%, malgrat la variació del quart trimestre apunta cap a un alentiment del ritme de producció (un 2,3%). Continua l'augment de l'afiliació i el descens de l'atur registrat, el quals, si bé es frenen paulatinament, conserven encara un fort dinamisme. Els resultats dels establiments hotelers repeteixen els registres màxims i en el cas del turisme rural, fins i tot s'incrementen. Els apartaments turístics, en canvi, mostren retrocessos tant en el nombre de viatgers com en el de pernoctacions. L'aeroport de Son Sant Joan torna a batre rècords en el nombre de passatgers, i supera per primera vegada els 14 milions de passatgers arribats en un any. El nombre de tones de mercaderies als ports de Palma i Alcúdia manté la tendència a l'alça, i en aquesta illa també augmenten amb força l'import de les hipoteques constituïdes i el consum de carburants d'automoció.

La taxa de creixement de **Menorca** del quart trimestre del 2018 és d'un 1,9% interanual. Tot i que aquesta xifra representi un cert alentiment respecte dels trimestres precedents, Menorca tanca la mitjana de creixement del 2018 en un 2,0%. Els indicadors del mercat laboral d'aquesta illa mantenen el sentit positiu al llarg del

2018. Es donen pujades en el nombre d'hores treballades, alhora que cauen les xifres d'atur registrat i la taxa corresponent. L'illa més septentrional ha notat el descens de l'afluència del turisme britànic, el qual ha estat en part compensat pel turisme domèstic, el qual ha passat a ésser el més nombrós a l'illa. Així, l'aeroport de Maó pràcticament repeteix la mateixa xifra de passatgers que en el 2017 i torna a superar els 1,7 milions. Com a indicador de la inversió s'incrementa a Menorca la matriculació de turismes, la constitució de noves hipoteques i la compravenda d'habitatges respecte de l'any passat. A més, també s'incrementa el consum de carburants d'automoció.

Quant al ritme de creixement econòmic, **Eivissa i Formentera** continuen al capdavant, tant en el darrer període del 2018 com en el còmput anual. En el quart trimestre del 2018, el valor afegit generat a l'arxipèlag pitiús augmenta un 3,2% interanual i ja enllaça més d'onze anys essent la regió amb més dinamisme. Va ésser la regió on la crisi econòmica menys afectà a la producció i on més despuntà en la fase de recuperació. Tot plegat ha fet que la producció es trobi més d'una cinquena part per damunt de la de fa deu anys. Quant al mercat laboral, augmenta el nombre d'afiliats a la Seguretat Social tant a Eivissa com a Formentera. Els establiments hotelers s'augmenta el nombre de nits venudes, amb la major pujada relativa de totes les Balears. Malgrat això, el nombre de turistes que visiten l'arxipèlag pitiús es redueix respecte del 2017. Quant al passatge arribat per via aèria, l'aeroport d'Eivissa rebé més de 4 milions de passatgers arribats, la xifra històrica més alta. En el mercat immobiliari, en el 2018 les Pitiüses presenten descensos rellevants en el nombre d'hipoteques, però augments en l'import que representen. Finalment, el consum de carburants d'automoció disminueix en el 2018 però augmenta la demanda d'energia elèctrica.

L'OCDE confirma una desacceleració del creixement **mundial** més ràpida d'allò previst al segon semestre del 2018. Revisa a la baixa els creixements globals per al 2019 i 2020 en la majoria de països del G20, i més particularment, als països de l'eurozona. Aquesta debilitat global s'explica, en part, per les recessions en què es troben algunes economies de mercats

emergents i la feblesa generalitzada dels sectors industrials. Els Estats Units tanquen el 2018 amb un creixement del 2,9 %, per sobre de la zona euro (1,8%). La Xina experimenta una lleugera desacceleració i l'economia nipona s'estanca amb projeccions de creixement per sota de l'1%. El preu del barril Brent s'ha mantingut als darrers mesos al voltant dels 60 dòlars, allunyat dels 81 dòlars enregistrats al mes d'octubre. L'euro s'ha depreciat respecte del dòlar i la lliura esterlina.

L'economia de la **zona euro** continua en desacceleració. Creix un 1,1% al quart trimestre de 2018 i s'estima una variació de l'1,0% per a l'any 2019. Segons les darreres dades conjunturals, es mantenen la taxa d'atur al 7,0 % i la inflació a l'1,5 %. El creixement es revisa especialment a la baixa a Alemanya i a Itàlia, amb variacions del PIB al quart trimestre del 2018 del 0,6% i 0,0%, respectivament. Al Regne Unit, pendent del Brexit, la previsió pel 2019 minva fins al 0,8%. A Alemanya, la taxa d'atur continua a la baixa.

L'economia **espanyola** registra una minva en el creixement però amb distància respecte de la contracció que registra la euro zona. Al tercer trimestre es redueix fins al 2,4% interanual, però es manté aquesta xifra al quart trimestre. La contribució de la demanda nacional al creixement anual del PIB al quart trimestre minva un dècima fins al 2,7 punts. La taxa d'atur continua baixant fins al 14,1 % al gener del 2019. L'IPC de febrer repunta una dècima fins a l'1,1%. El Banc d'Espanya preveu pel 2019 un 2,2% de creixement. Des del punt de vista de l'oferta, la construcció continua encapçalant el creixement per sectors al quart trimestre.

El sector **agropesquer** de les Illes Balears entra en el terreny negatiu en el quart trimestre del 2018, atès que presenta una taxa de variació del VAB del -0,3%, en línia amb l'afiliació a la Seguretat Social. A més, la comercialització de fruites i hortalisses, la producció de cereals i les tones de bestiar sacrificat als escorxadors també presenta nivells inferiors al d'un any ençà. En canvi, la producció d'ametlla i el valor econòmic dels productes exportats mantenen el to positiu.

Els indicadors sectorials de la **indústria** continuen mostrant un panorama amb signes de decaïment. El VAB del darrer trimestre del 2018 se situa en l'1,1% i deixa el còmput anual en l'1,4%. Malgrat això, queda palès un cert alentiment en el ritme. La producció, la cartera de comandes i la facturació de les empreses del sector presenten resultats negatius en el conjunt del 2018. No obstant això, el sector secundari continua guanyant afiliats a la Seguretat Social, tant en forma d'assalariats com d'autònoms. Finalment, les darreres dades disponibles mostren un augment de la demanda d'energia elèctrica a totes les illes.

La **construcció** és l'únic sector de les illes que accelera el ritme de creixement en el quart trimestre del 2018. Així, el valor afegit brut d'octubre a desembre s'incrementa un 3,6% en comparació amb els mateixos mesos del 2017, cosa que representa una dècima més que la variació interanual del trimestre precedent. En el conjunt del 2018, la variació queda en un 3,5%. Els certificats de final d'obra s'han incrementat de forma significativa en nombre

d'edificis i en el pressupost d'execució. Paral·lelament, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social puja amb força i cau l'atur registrat. L'augment en el nombre de projectes visats i en els pressuposts que impliquen fa preveure que es mantindrà el dinamisme del sector a mitjà termini. En canvi, es redueix el nombre de llicències d'obra municipals i l'obra pública licitada.

En el quart trimestre el VAB dels **serveis** es presenta un menor dinamisme que en els trimestres anteriors i presenta una taxa interanual del 2,4%. El conjunt dels quatre trimestres del 2018 mostra un increment de la producció del 2,7%. La facturació i l'ocupació de les empreses del sector segueixen en un nivell alt. L'afiliació a la Seguretat Social mitjana del 2018 registra increments a Eivissa i a Mallorca, però a Menorca i a Formentera baixa el nombre d'afiliats en termes interanuals. Es registren increments tant al règim general com en el d'autònoms. En el 2018, el nombre de matriculacions de vehicles per a lloguer és el triple del que es donà en el 2015.

D'acord amb l'indicador d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears del 2018 el volum del negoci del **comerç** manté el dinamisme amb una variació interanual del 5,4%. La facturació del comerç minorista perd força al llarg de l'any, però arriba a tancar l'any per damunt del nivell del 2017. L'afiliació a la Seguretat Social del sector del comerç s'incrementa moderadament (creix un 1,4) i a Menorca perd afiliació, mentre Mallorca i Pitiüses avancen.

Quant als indicadors **turístics** de l'any 2018 la despesa total que efectuen els turistes a les Illes Balears continua registrant taxes de variació positives. La despesa mitjana diària augmenta a un ritme superior a la despesa mitjana per persona, atès que l'estada mitjana dels turistes es redueix respecte a l'any passat. El nombre de turistes que arriben a les Illes Balears torna a marcar un rècord històric en el 2018 i arriba als 16,6 milions. Aquest increment es dona tant en el cas del turisme domèstic com a l'estranger. El nombre de pernотacions hoteleres es manté pràcticament invariable respecte de l'any anterior. En el cas dels apartaments turístics, el nombre de nits es redueix, però el turisme rural compensa en part aquesta caiguda. Les Pitiüses són la única regió on puguen les pernотacions hoteleres, però cauen als altres tipus d'establiment reglat. El nombre de viatgers a les Illes Balears augmenta, però s'ha escurçat l'estada mitjana. Els preus hotelers han continuat la senda alcista al llarg del 2018.

Els **passatgers** arribats l'any 2018 a les Illes Balears per via aèria continuen a l'alça respecte a l'any 2017, amb els mercats nacional i alemany a l'alça, mentre que el britànic mostra un creixement negatiu. Altres països, com ara França, Itàlia i Àustria, augmenten amb força el passatge per via aèria respecte de les xifres de fa un any. Als tres aeroports de l'arxipèlag es donen increments del nombre de passatgers arribats respecte del 2017 i la xifra del 2018 és un màxim històric a totes elles. Paral·lelament, els passatgers arribats en companyies de baix cost mantenen la tendència ascendent. El trànsit marítim de passatgers augmenta amb força en línia regular, però especialment en creuers. Alhora, el transport de les mercaderies que arriben a les Illes Balears també creix durant l'any 2018.

La creació d'**empreses** a les Illes es manté en positiu per quart any consecutiu segons el DIRCE i s'assoleix una xifra de 96.638 empreses. El tipus d'empresa característic a l'economia balear és el de micropime, que representa el 95,4% del teixit empresarial illenc el 2018. Segons la demografia d'empreses de la TGSS, el nombre total de negocis creix el darrer trimestre del 2018 a tot l'arxipèlag. El patró habitual de les altes i les baixes d'empreses a Balears mostra que el segon trimestre de cada any és el que encapçala la creació de negocis, mentre que el quart és el que més baixes registra. D'altra banda, les societats mercantils constituïdes l'any 2018 mostren un descens del -5,9% respecte de l'any 2017. Ara bé, el capital subscrit augmenta considerablement en termes interanuals (42,1%). Pel que fa a les dissolucions, també s'incrementen respecte d'ara fa un any. Pel que fa als concursos de creditors, han experimentat un lleuger creixement el 2018.

Quant als **preus**, la moderació de la inflació a les Illes Balears deixa l'encariment dels productes de consum per davall del punt percentual, quan un any enrere superaven el 2%. El grup del transport ha frenat les caigudes, mentre que les despeses relacionades amb l'habitatge han tingut el comportament invers. La inflació subjacent repunta lleugerament tant a les Illes Balears com a Espanya.

En referència als indicadors de **consum** de les Illes Balears, el còmput del 2018 es troba per damunt del 2017 en la matriculació de vehicles, en la facturació del comerç al detall, en la demanda d'energia elèctrica i en el consum de productes petrolífers. Els increments, tot i que de forma més suau, continuen en els primers mesos del 2019.

Quant a la **inversió**, en els resultats acumulats de tot el 2018 baixen el nombre de societats mercantils, encara que augmenta

el capital net. Un fet semblant succeeix amb les hipoteques, les quals cauen en el nombre de constitucions però s'incrementa l'import global del valor. En el 2018 el nombre de comptes de cotització de la Seguretat Social s'incrementa, malgrat la reducció de la matriculació de vehicles de càrrega. Des de la perspectiva financera, el crèdit viu a les Illes Balears es redueix en termes interanuals, mentre que els dipòsits presenten una trajectòria oposada.

Les vendes a l'**exterior** presenten un balanç positiu en l'acumulat del 2018 amb un increment important de les exportacions i una reducció de les importacions, per segon any consecutiu. En canvi, la inversió exterior a les Illes cau significativament i, com és habitual, el gruix del capital es concentra en les activitats immobiliàries.

El mercat **laboral** de les Illes Balears tanca el 2018 amb una evolució positiva. Les Illes Balears assoleixen en 2018 el nombre mitjà d'afiliats més alt de tota la sèrie històrica. Pel que fa a les hores treballades del quart trimestre, han crescut un 6,0%, de manera similar a l'ocupació, de manera que hi ha més treballadors, els quals augmenten les hores que treballen, situació que reflecteix la millora de la qualitat laboral. L'atur mitjà assoleix el valor més baix d'un quart trimestre d'ençà el 2007, amb 68.100 persones en atur, que representen un descens interanual del 9,3%. El 2018 totes les illes presenten descensos de l'atur registrat i també increments de l'afiliació respecte d'un any enrere, destacant les Pitiüses en ambdós casos. D'altra banda, el cost salarial per treballador del tercer trimestre augmenta a les Illes Balears, així com l'índex de costos laborals corregit d'efectes estacionals i de calendari de les Illes Balears, que presenta un repunt important, del 3,3% en termes interanuals. L'increment salarial pactat fins al desembre del 2018 és del 3,5% a les Illes Balears. Finalment, l'índex de sinistralitat laboral es redueix per primera vegada en set anys.

Taula 2. Indicadors internacionals

	PIB			Taxa d'atur*			Inflació		
Estats Units	4t Trimestre	3,1	↗	gener	4	→	desembre	1,5	→
Japó	4t Trimestre	0,3	→	gener	2,5	→	gener	0,2	→
Unió Europea	4t Trimestre	1,5	→	gener	7	→	gener	1,4	→
Regne Unit	4t Trimestre	1,3	→	novembre	4	→	gener	1,8	→
Zona euro	4t Trimestre	1,1	→	gener	7,8	→	febrer	1,5	→
Alemanya	4t Trimestre	0,6	→	gener	3,2	→	febrer	1,7	→
França	4t Trimestre	0,9	→	gener	8,8	→	febrer	1,5	→
Itàlia	4t Trimestre	0,0	→	gener	10,5	→	febrer	1,2	→
Espanya	4t Trimestre	2,4	↗	gener	14,1	↘	febrer	1,1	→

Font: Eurostat; Cabinet Office of Government of Japan (Statistics Japan); Statistics Bureau, Ministry of Internal Affairs and Communications (Statistics Japan) i U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (bea).

Dades desestacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat.

El Fons Monetari Internacional (FMI) observa un debilitament del creixement global, tal com reflecteix el seu informe de gener. Si bé es confirma que el creixement mundial fou del 3,7% l'any 2018, les previsions de creixement per al 2019 i 2020 minven fins al 3,5% i 3,6%, respectivament. Per la seva banda, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), en el mes de març, confirma aquesta desacceleració més ràpida del previst al segon semestre del 2018. Així, estima uns creixements globals per al 2018, 2019 i 2020 del 3,6%, 3,3% i 3,4%, amb revisions a la baixa en la majoria de països del G20, i més particularment, als països de l'eurozona. Per al 2019, Rússia modera el creixement fins a l'1,4%; l'Índia manté un creixement del 7,2%, i Itàlia projecta un decreixement (-0,2%). Segons l'OCDE, aquesta debilitat global s'explica en part per les recessions en què es troben algunes economies de mercats emergents i la feblesa generalitzada dels sectors industrials. Altres factors explicatius són la moderació del creixement de la Xina, l'elevada incertesa política, les contínues tensions comercials i la caiguda de la confiança empresarial i del consumidor. Així mateix, factors de caràcter local a economies importants, com el cas d'Alemanya, amb nova normativa sobre emissions per a vehicles, han contribuït a moderar el creixement. El mercat laboral continua immune al context global i el creixement salarial es recupera lentament. Continua el risc d'un Brexit dur, el qual elevaria substancialment els costos per a les economies europees. D'altra banda, els senyals de flexibilització a la política monetària han contribuït a recuperar les condicions als mercats financers, però a costa d'una major acumulació de vulnerabilitats financeres. Per millorar aquest context, l'OCDE aconsella una major intensificació del diàleg multilateral per evitar noves restriccions comercials perjudicials, així com accions

coordinades de política macroeconòmica i estructural a la zona euro per estimular la inversió i superar la problemàtica de suau demanda a curt termini i les dèbils perspectives de creixement a mig termini. Per la seva banda, segons dades de l'FMI, la inflació de preus al consumidor es conté als darrers mesos a les economies avançades, però ha pujat lleugerament als Estats Units, que observa un creixement superior a la resta d'aquestes economies. Als mercats emergents, les pressions inflacionàries estan cedint a causa dels menors preus del petroli.

L'ECONOMIA MUNDIAL ES DESACCELERA I ES REBAIXA LA PREVISIÓ DE CREIXEMENT PER AL 2019.

Els Estats Units d'Amèrica

Segons l'OCDE, els Estats Units tanquen el 2018 amb un creixement del 2,9%. Al quart trimestre de 2018, l'economia repunta i creix un 3,1% interanual davant l'1,1% de la zona euro. Per al 2019, es rebaixa la previsió de creixement, que es modera al 2,6%. Per al 2020, es preveu consolidar la desacceleració i s'estima un creixement del 2,2%, a mesura que disminueixen els efectes de la reducció fiscal. La inflació enregistrada al mes de desembre minva a l'1,5%, i experimenta un decreixement del 16,7% respecte al mes de desembre de l'any anterior.

El mercat laboral continua sòlid, amb una taxa d'atur al gener de 2019 del 4,0% (6,5 milions d'aturats) que, tot i experimentar una pujada d'unes quantes dècimes respecte als mesos precedents (3,7% al novembre i 3,9% al desembre), encara presenta decreixements en termes interanuals respecte del 2018 i 2017.

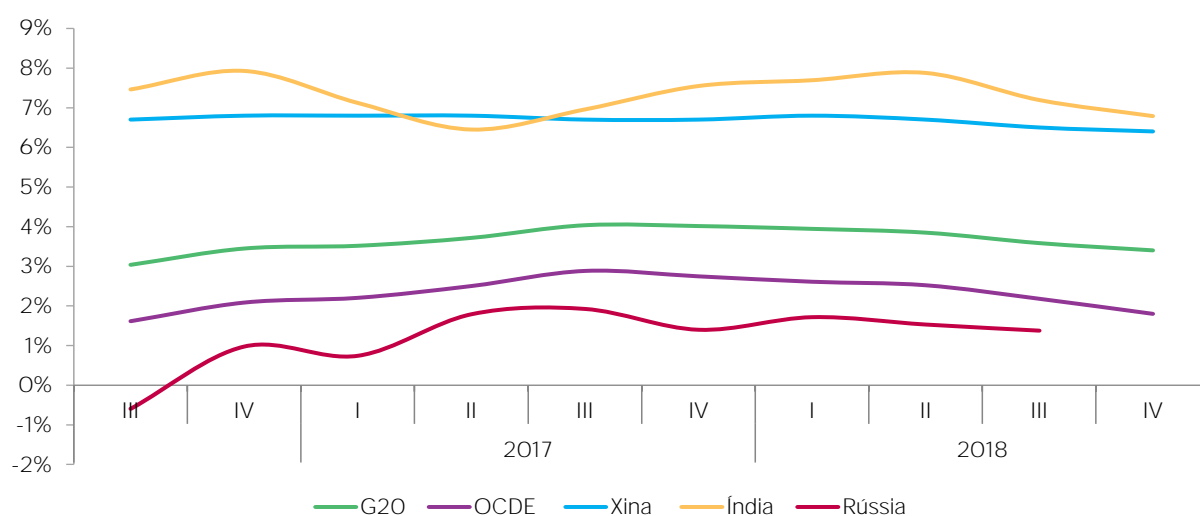
Taula 3. Previsions internacionals per al 2019

	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,5	3,5	2,1
Japó	1,1	2,9	1,3
Unió Europea (zona euro)	1,6	8,0	1,7
Alemanya	1,3	3,4	1,8
França	1,5	8,5	1,8
Itàlia	0,6	10,5	1,4
Regne Unit	1,5	4,2	2,2
Espanya	2,2	14,7	1,8

Font: FMI - Perspectives de l'economia mundial (PIB gener 2019. Taxa d'atur i inflació, octubre 2018).

* PIB Real

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

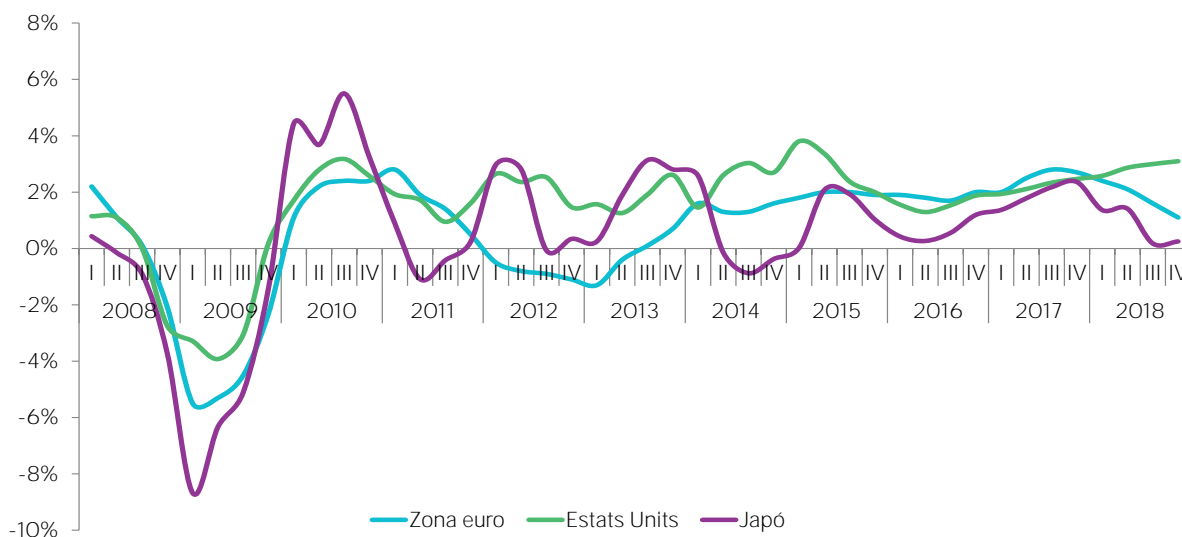
Font: OCDE

La fortalesa del mercat de treball i les condicions financeres acomodatives continuen fonamentant els ingressos i les despeses de les famílies, però l'augment de tarifes dels aranzels comercials ha provocat una moderació en el creixement de les inversions i exportacions empresarials. En aquest sentit, al tercer trimestre del 2018, la taxa de creixement de les exportacions d'Amèrica del Nord es situa en el -0,8% interanual, segons l'Organització Mundial del Comerç. D'altra banda, s'estima que l'aturada parcial del govern federal redueixi el creixement en el primer trimestre del 2019, però aquest efecte es revertirà en els trimestres següents. Al mes de març, l'índex de confiança dels consumidors augmenta fins al 97,8 però no supera la mitjana de l'índex enregistrada el 2018 (98,4), segons l'indicador de confiança elaborat per la Universitat de Michigan.

La Xina

La Xina experimenta al segon semestre del 2018 una lleugera desacceleració, presenta un creixement del 6,5% i del 6,4% el tercer i quart trimestre del 2018, vàries dècimes menys que en el primer i segon trimestre de l'any (6,8% i 6,7%, respectivament), i tanca el 2018 amb un creixement del 6,6%, segons dades de l'OCDE. L'FMI apunta com a causes d'aquesta desacceleració l'enduriment de les regulacions financeres i la disputa comercial amb els Estats Units. Per al 2019, s'estima una taxa de creixement del 6,2%, i per al 2020, del 6,0%. Segons l'Oficina Nacional d'Estadística de la Xina, la taxa de creixement del valor de les importacions i exportacions al mes de desembre va ser del -5,8%, després de dos anys continuats de creixements mensuals interanuals positius. Aquesta taxa canvia de signe al gener i se situa en el 4%. Aquesta Oficina també publica el PMI (*purchasing manager index* o índex de gestors de compres) de manufactures, que continua disminuint fins al 49,2 al febrer i el PMI no manufacturer baixa fins al 54,3.

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat, US Bureau of Economic Analysis (BEA) Department of Commerce i Cabinet Office of Government of Japan

El Japó

L'economia japonesa també presenta un estancament al segon semestre del 2018 amb taxes de creixement pròximes a zero. Al tercer trimestre la variació interanual baixa fins al 0,2% i al quart trimestre puja una dècima fins al 0,3%, segons dades de la *Cabinet Office of Government of Japan*. L'OCDE apunta que a l'any 2018 el Japó tanca amb un creixement del 0,7% i minora la previsió de creixement per al 2019 en dues dècimes, projectant un 0,8% mentre que manté la previsió del 0,7% per al 2020. Els elevats beneficis empresarials continuen estimulant la inversió, però la confiança empresarial ha disminuït i les dades recents de producció industrial i exportació han estat dèbils. Els preus baixen al mes de gener fins al 0,2%. La taxa d'atur al gener del 2019 repunta una dècima fins al 2,5%.

Petroli i divises

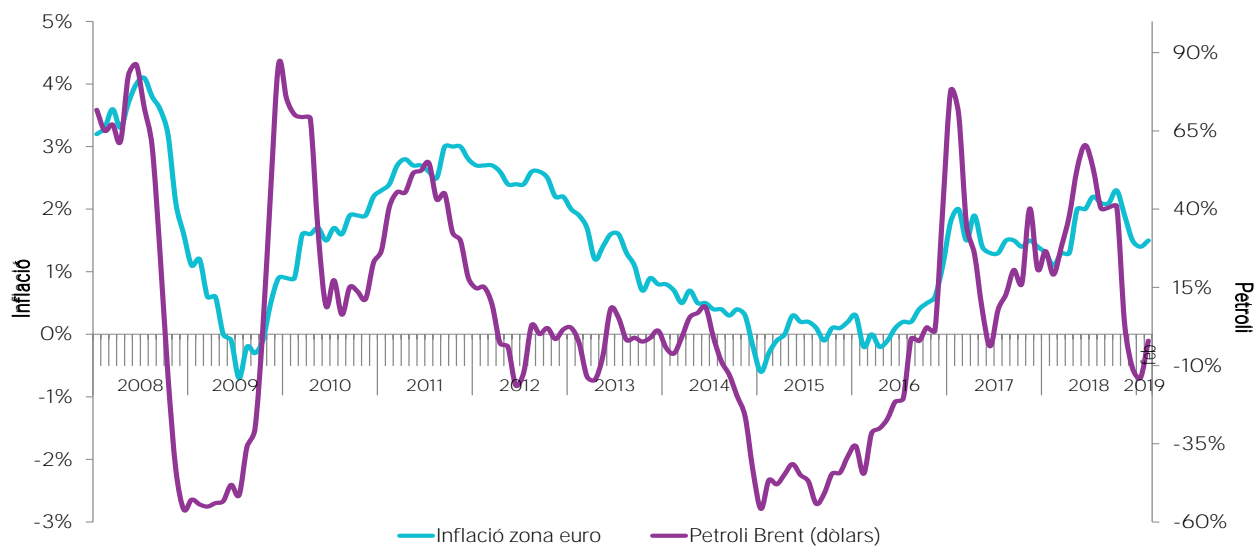
El preu del barril Brent s'ha mantingut els darrers tres mesos (entre desembre i febrer) al voltant dels 60 dòlars, allunyat dels 81 dòlars del mes d'octubre. Al mes de febrer registra una

taxa de variació interanual del -2,1%. L'FMI estima que els preus del petroli se situïn lleugerament per davall dels 60 dòlars al llarg de 2019 i 2020. Aquesta caiguda del preu del cru no ha estat acompanyada per una caiguda de preus a la zona euro, que augmenten un 1,5% al mes de febrer. D'altra banda, la producció de cru dels Estats Units va créixer el darrer trimestre el 18,3% respecte del mateix període de l'any anterior, segons l'Administració d'Informació d'Energia.

AL DARRER TRIMESTRE EL PREU DEL BARRIL DE BRENT OSCIL·LA AL VOLTANT DELS 60 DÒLARS.

L'evolució del tipus de canvi de l'euro respecte del dòlar i la lliura esterlina ha estat desfavorable per a la divisa europea al principi del 2019. La cotització al febrer se situa en 1,13 dòlars per euro, significativament per davall de la mitjana de cotització experimentada el 2018 (1,18). D'altra banda, l'euro es canvia al mes de febrer per 0,87 lliures esterlines, lleugerament per davall de la mitjana de 2018 (0,88). Segons l'FMI, la debilitat de la divisa europea davant el dòlar s'explica pel context de debilitat del creixement econòmic i per la incertesa que genera Itàlia.

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Font: EIA, Eurostat

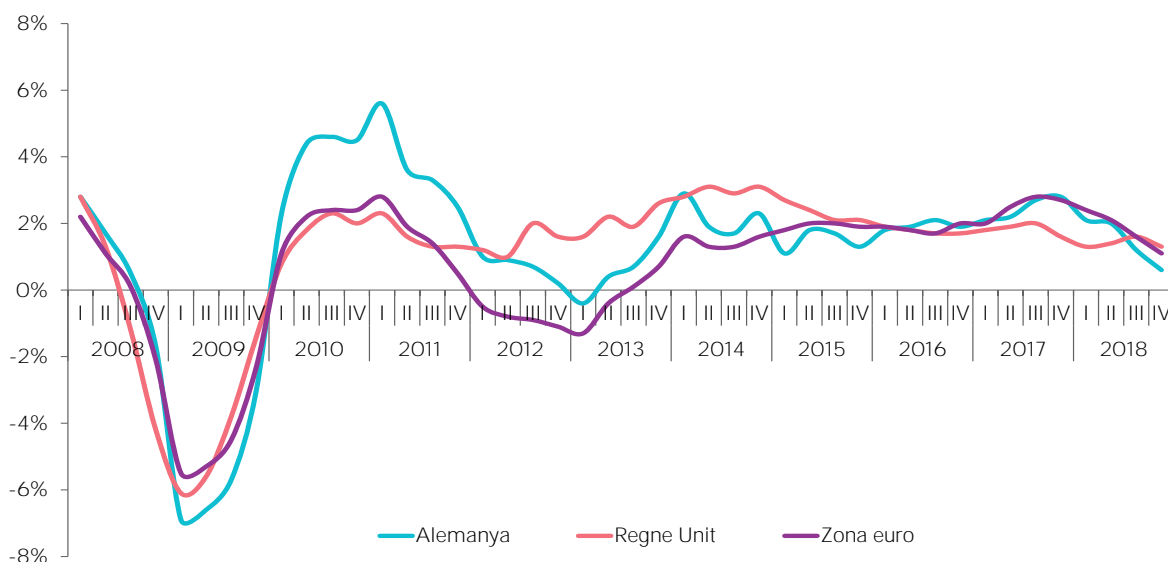
Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Font: BCE

2 Unió Europea

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat

L'economia de la zona euro continua al segon semestre amb la desacceleració iniciada al primer semestre. El creixement interanual enregistrat al primer i segon trimestre del 2018 fou del 2,4% i 2,1%, respectivament, i al tercer i quart trimestre minora fins a l'1,6% i 1,1%. Des del tercer trimestre del 2017, en què s'enregistrà un creixement del 2,8%, ja sumen cinc trimestres consecutius amb una desacceleració sostinguda. En aquest període, continua la dicotomia entre el creixement que experimenten Europa i els Estats Units, ja que els americans registren una acceleració al tercer i quart trimestre del 2018 amb taxes del 3,0% i el 3,1%. Les previsions de l'OCDE estimen un creixement moderat a la zona euro d'un punt percentual per al 2019 (reajustant significativament a la baixa des d'una estimació realitzada al novembre de l'1,8%), i de l'1,2% per al 2020. La taxa d'atur a la Unió Europea, segons l'Eurostat, es manté en el 7,0%, fet que suposa un total de 14,9 milions de persones. La inflació estimada al mes de febrer es manté en l'1,5%, lluny dels valors enregistrats al període maig-octubre del 2018, sempre

per damunt del 2%. La previsió de la taxa d'atur per al 2019 és del 8,0% i la variació de preus s'espera que arribi fins a l'1,7%. Segons l'OCDE, la producció industrial ha estat especialment feble. La suavitat de la demanda externa i factors puntuals han contribuït a la desacceleració del 2018. A més, la desaparició del creixement del comerç intrarregional, l'elevada incertesa política i la moderació de la confiança apunten a una desacceleració de la demanda subjacent que pot persistir. El creixement dels salaris i les polítiques macroeconòmiques acomodatives donen suport a la despesa de les llars, però la incertesa de les polítiques, una demanda externa més feble i una menor confiança poden afectar la inversió. Malgrat els estímuls que la flexibilització fiscal proporcionarà enguany, el creixement ha estat revisat a la baixa, especialment a Alemanya i a Itàlia. El 29 de març de 2019 és la data límit prevista per a la sortida del Regne Unit de la Unió Europea, si no es concedeix cap pròrroga, cosa que presenta riscos importants per a ambdues parts.

Alemanya

L'economia alemanya ha experimentat una tendència semblant a l'eurozona en el segon semestre del 2018, però amb un alentiment més agreujat. Mentre que l'economia europea registra creixements de l'1,6% i l'1,1% al tercer i quart trimestre de l'any passat, a Alemanya els creixements es limiten a l'1,2% i el 0,6%. Els preus es mantenen per tercer mes consecutiu a un ritme de creixement de l'1,7% interanual. Segons l'OCDE, Alemanya tanca el 2018 amb un creixement de l'1,4% i ajusta la previsió per al 2019 fixant-la en un 0,7%, nou dècimes menys que l'estimació realitzada al mes de novembre. Per al 2020, s'estima un 1,1%. Entre els factors explicatius d'aquesta rebaixa per sobre de la zona euro, s'indica una major exposició de la indústria alemanya a una dèbil demanda externa, a un consum privat més feble i als efectes de la nova normativa sobre emissions per a vehicles. Al mes de gener, la taxa d'atur continua amb la tendència a la baixa (3,2%) i representa un milió quatre-centes mil persones aturades.

L'ECONOMIA ALEMANYA ES DESACCELERA I L'OCDE HI PREVEU UN CREIXEMENT DEL 0,7% PER AL 2019.

França

L'economia francesa registra un ritme de desacceleració trimestral interanual similar a la d'Alemanya, amb un creixement al tercer i quart trimestre de l'1,3% i el 0,9%. De conformitat amb les dades de l'OCDE, el creixement experimentat al 2018 és de l'1,5% i preveu, tant per al 2019 com per al 2020, una variació de l'1,3%, tres dècimes menys el 2019 d'allò estimat prèviament al novembre. Aquesta minoració del creixement estimat per al 2019 contrasta amb la major revisió prevista per al conjunt de la zona euro, que rebaixa vuit dècimes la previsió de creixement fins a l'1,0%. Aquesta millor expectativa respecte dels veïnats europeus s'explica perquè, en un context de debilitat de la

demanda externa, la participació de les exportacions en el PIB a l'economia francesa és menor que a altres economies europees. Al mes de febrer, els preus es mantenen a un ritme d'encariment de l'1,5% interanual, una dècima més que al mes de febrer (1,4%), però allunyat de les taxes enregistrades al 2018, sempre per sobre del 2% en el període maig-novembre. Al mes de gener, la taxa d'atur se situa al 8,8%, quatre dècimes menys que al gener del 2018 (9,2%).

Itàlia

A Itàlia, l'economia aprofundeix a l'estancament i registra una variació del PIB del 0,6% al tercer trimestre i del 0,0% al quart. Segons l'OCDE, tanca el 2018 amb un creixement del 0,8% i revisa la previsió realitzada al novembre per al 2019 del 0,9% fins al -0,2%. Per al 2020 estima una variació del 0,5%. Entre les causes que motiven la revisió es troba la dependència de l'economia italiana envers les exportacions i una dèbil demanda interna, afectada per l'encariment dels costos d'endeutament. El nivell de preus repunta al febrer i se situa a l'1,2% de variació interanual. La taxa d'atur al mes de gener és del 10,5% de la població activa.

Regne Unit

El ritme de creixement de l'economia del Regne Unit al segon semestre del 2018 no canvia significativament respecte a l'enregistrat al primer semestre. Així, al tercer i quart trimestre el PIB augmenta un 1,6% i un 1,3% interanual, respectivament. Segons l'OCDE, la variació interanual del 2018 va ser de l'1,4%, mentre que la previsió per al 2019 baixa fins al 0,8% i es consolida per al 2020 (0,9%). Com a factors explicatius d'aquestes noves previsions, destaca la incertesa envers el Brexit i la desacceleració del creixement de la zona euro, circumstància que afecta la confiança empresarial, la inversió i les perspectives d'exportació. El mercat laboral es manté estable, amb una taxa d'atur al mes de novembre del 4,0% de la població activa i que continua donant suport a la despesa de les llars. L'IPC al mes de gener baixa fins a l'1,8%, primer registre per sota del 2% des del mes de gener del 2017.

3 Espanya

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

	2017	2018	2017				2018			
			T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T IV
Despesa en consum final	2,4	2,4	2,0	2,3	2,4	2,7	2,9	2,1	2,1	2,3
Formació bruta de capital	5,4	5,4	4,6	3,9	6,7	6,2	4,3	7,3	5,6	4,5
Variació d'existències i adquisicions menys cessions d'objectes valuosos (*)	0,1	0,1	-0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0
DEMANDA NACIONAL (*)	2,9	2,9	2,5	2,6	3,2	3,3	3,1	3,1	2,8	2,7
Exportacions de béns i serveis	5,2	2,2	6,1	5,4	5,4	4,2	3,3	2,3	1,3	1,8
Importacions de béns i serveis	5,6	3,6	5,5	4,4	7,0	5,4	4,4	4,6	2,5	3,1
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	3,0	2,5	2,9	3,1	2,9	3,1	2,8	2,5	2,4	2,4
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	-0,9	1,8	-0,7	-2,5	-0,8	0,4	2,2	3,4	-1,5	3,2
Indústria	4,4	1,2	4,6	4,2	4,0	4,9	2,5	2,0	1,2	-1,1
- Indústria manufacturera	4,4	1,4	3,7	3,7	4,6	5,4	2,7	2,5	1,0	-0,5
Construcció	6,2	6,8	5,3	6,5	6,0	6,8	7,1	6,8	7,1	6,3
Serveis	2,5	2,6	2,3	2,6	2,5	2,5	2,6	2,4	2,6	2,9
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	3,0	2,5	2,9	3,1	2,9	3,1	2,8	2,5	2,4	2,4

(*) Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

Font: INE. Contabilitat Nacional Trimestral de l'Espanya. Base 2010

Nota: Dades corregides a efectes estacionals i de calendari. Volum encadenat referència 2010

L'economia espanyola presenta una taxa de variació interanual del PIB del 2,4% durant el tercer i quart trimestre de 2018. Presenta una lleugera desacceleració en comparació amb el primer i segon trimestre de l'any, amb registres del 2,8% i del 2,5%. Aquesta evolució contrasta amb la significativa contracció que ha experimentat la zona euro, que ha passat de créixer un 2,4% i un 2,1% al primer i al segon trimestre respectivament, a un 1,6% i un 1,1% al tercer i al quart. Segons dades de l'Eurostat, la taxa d'atur continua baixant fins al 14,1% (3,2 milions de persones) al gener de 2019, cosa que representa 2,3 punts percentuals menys que en el mateix mes d'un any enrere. Quant a l'IIPC, es preveu un repunt d'una dècima per al mes de febrer fins a l'1,1%, però lluny dels percentatges enregistrats en el període comprès entre desembre de 2017 i febrer de 2018, amb taxes superiors al 2%.

De conformitat amb les xifres de la Contabilitat Nacional Trimestral d'Espanya, el creixement del PIB en el tercer i quart trimestre de 2018 es manté en el 2,4%. Des del punt de vista de la despesa, la contribució de la demanda nacional al creixement anual del PIB és de 2,7 punts, front als 2,8 punts del trimestre anterior, i la demanda exterior és de -0,3 punts (front al -0,4 en el tercer trimestre d'enguany). La despesa en consum final de les llars repunta una dècima respecte al trimestre anterior i creix el 2,2%, front al 2,7% del mateix trimestre del 2017. La despesa de les institucions sense finalitat lucrativa continua la

desacceleració iniciada al segon trimestre i creix a un ritme del 0,3%. La despesa de les administracions públiques s'accelera fins al 3,0% (0,9 p.p. més que el trimestre anterior). Respecte de la inversió, la formació bruta de capital fix minva per segon trimestre consecutiu i mostra una variació del 4,6%. La inversió en construcció continua amb el dinamisme experimentat en els trimestres anteriors, tot i baixar el ritme de creixement del 7,1% al 6,3%. Les exportacions de béns i serveis augmenten el ritme de creixement (1,6%) després de la baixada enregistrada en el tercer trimestre (1,0%). Les importacions s'acceleren fins al 3,1% (0,6 p.p. més que en el tercer trimestre), però allunyades del ritme experimentat en el mateix trimestre de l'any anterior (5,4%).

En el quart trimestre del 2018, des del punt de vista de l'oferta, la construcció continua encapçalant el creixement per sectors (6,3%), tot i minvar respecte al creixement del trimestre anterior (7,1%). El sector primari torna a créixer amb una taxa significativa del 3,2%, després de registrar un decreixement al tercer trimestre (-1,5%). El sector secundari continua la tendència a la baixa iniciada en el primer trimestre de 2018, i en el quart trimestre ja registra un decreixement (-1,1%). El sector serveis s'accelera en el quart trimestre fins al 2,9%, cosa que suposa tres dècimes més que en el trimestre anterior i quatre dècimes més respecte del mateix període de l'any anterior. En el sector serveis destaca el ritme assolit per les activitats professionals (6,8%).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	2019	2020
PIB	2,2	1,9
Consum privat	1,9	1,5
Consum públic	1,6	1,2
Formació bruta del capital fix	4,7	3,6
Demanda nacional (contribució al creixement del PIB)	2,4	1,9
Exportació de béns i serveis	3,4	4,0
Importació de béns i serveis	4,1	4,1
Demanda exterior (contribució al creixement del PIB)	-0,2	0,0
Inflació	1,6	1,6
Taxa d'atur (dades fi de període)	14,1	12,9

Font: Direcció General d'Economia i Estadística del Banc d'Espanya (Desembre 2018)

LA VARIACIÓ DEL PIB ESPANYOL EN EL QUART TRIMESTRE ES MANTÉ EN EL 2,4%

En el mercat laboral, l'ocupació s'accelera cinc dècimes i creix a un ritme del 3,0% interanual en el quart trimestre de l'any, la qual cosa suposa un increment aproximat de 566 mil llocs de treball equivalents a temps complet en un any. La variació del cost laboral unitari se situa en el tercer trimestre del 2018 en un 1,2%.

En el mes de març, el Banc d'Espanya manté les previsions de creixement del PIB publicades al desembre degut a que el dinamisme de l'activitat interna compensa les senyals d'empitjorament procedents dels mercats exteriors. Situa la variació pel 2018 en el 2,5% i preveu tres dècimes menys al 2019. La inflació, que al 2018 ha experimentat una variació de l'1,7%, es preveu que es moderi al 2019 fins a un ritme de l'1,2%. Rebaixa el creixement dels mercats d'exportació d'Espanya previst per al 2019 en sis dècimes fins el 2,7%. En matèria d'ocupació estima lleus millores en la productivitat del treball i una evolució favorable de la taxa d'atur, que preveu minvi del 14,4% el 2018 al 14,0% el 2019, com a conseqüència de la creació de nous llocs de treball en un context d'escàs increment de població activa. S'estima que el dèficit públic previst per al 2019 augmenti un dècima fins al 2,5% i es mantingui en el 2,0% per al 2020.

Així mateix, el Banc d'Espanya preveu una política fiscal expansiva al 2019 i que, a mig termini, la ràtio de deute públic disminueixi lleugerament a causa dels creixements nominals del PIB, tot i que es preveu mantenir un nivell de deute elevat al 2021. Quant a l'indicador de capacitat de finançament, s'estima una millora a llarg termini, amb una previsió per al 2019 de l'1,1% i per davall de l'1% els anys successius, degut al deteriorament del superàvit de béns no energètics i serveis.

Els riscos principals que detecta el supervisor bancari són, a l'àmbit exterior: la incertesa envers el Brexit, una major moderació de la prevista en el creixement de la zona euro, i una escalada del proteccionisme comercial; a l'àmbit intern, incertesa envers el curs futur de les polítiques econòmiques, el consum de les llars, finançat parcialment amb estalvi i amb creixements del crèdit al consum, i els efectes adversos de pujades salarials no lligades a augments de productivitat. Per altra banda, les darreres dades conjunturals indiquen que l'economia espanyola està resistint millor la desacceleració global que el conjunt de la zona euro, tot i que aquesta es pot acabar transmetent a l'economia en major mesura que fins ara.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

	Anual					Trimestral							
	2014	2015	2016	2017	2018	2017 (p)				2018 (p)			
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Illes Balears	1,0	3,0	4,1	3,8	2,7	4,1	3,9	3,6	3,4	3,1	2,7	2,6	2,4
Sector agropesquer	0,2	0,0	2,3	1,7	0,9	1,6	1,8	1,5	1,9	1,8	1,4	0,7	-0,3
Indústria	-1,0	1,9	2,6	2,1	1,4	2,3	2,1	1,9	1,9	1,6	1,3	1,4	1,1
Construcció	-2,6	2,9	3,5	3,6	3,5	3,4	3,7	3,7	3,6	3,6	3,4	3,5	3,6
Serveis	1,4	3,1	4,3	3,9	2,7	4,3	4,0	3,8	3,5	3,1	2,7	2,6	2,4

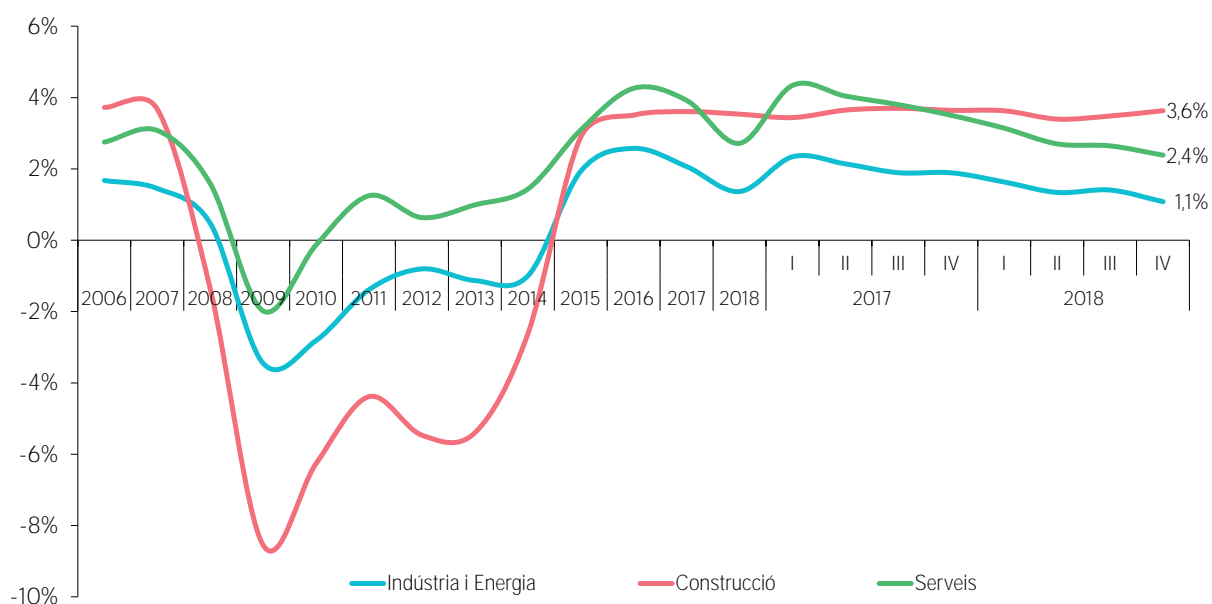
Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió p: provisional a: avanç

Les taxes de creixement que s'han donat a les Illes Balears en el 2018 mostren una desacceleració econòmica en els darrers trimestres. D'aquesta manera, mentre que en el primer trimestre del 2018 el creixement de l'economia balear se situava en un 3,1%, en el quart trimestres és del 2,4%; en tot cas, ens trobam en nivells de variació interanual per damunt del 2%. En el darrer trimestre del 2018 la taxa de creixement de les Illes Balears és semblant a la del conjunt de l'Estat (2,4%) i molt més elevada respecte a la zona Euro (1,1%). Cal tenir en compte que, en comparació amb els nivells del 2008 el VAB balear es troba un 12,1% per damunt, consolidant el terreny recuperat. La dada de la zona euro es plasma en el fet que les principals economies desenvolupades afebleixen les taxes de creixement (en el període

indicat, Alemanya creix un 0,6 interanual i Regne Unit un 1,3%). Com es va deixar constància en butlletins passats, el sector de la construcció ha recobrat protagonisme, tractant-se de l'únic que manté els ritmes de creixement assolits en els trimestres anteriors. En qualsevol cas, el sector dels serveis, el principal de l'economia balear, segueix creixent a bon nivell; concretament en el quart trimestre al 2,4%, i en el conjunt de l'any 2018 al 2,7%. Quant al sector de la indústria i l'energia, després del petit repunt que es va produir en el tercer trimestre del 2018, la dada del quart trimestre mostra un alentiment fins a una taxa de variació interanual de l'1,1%. El sector agropesquer finalitza l'any 2018 amb una important caiguda que es manifesta en una taxa de creixement del darrer trimestre en el terreny negatiu (-0,3%).

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

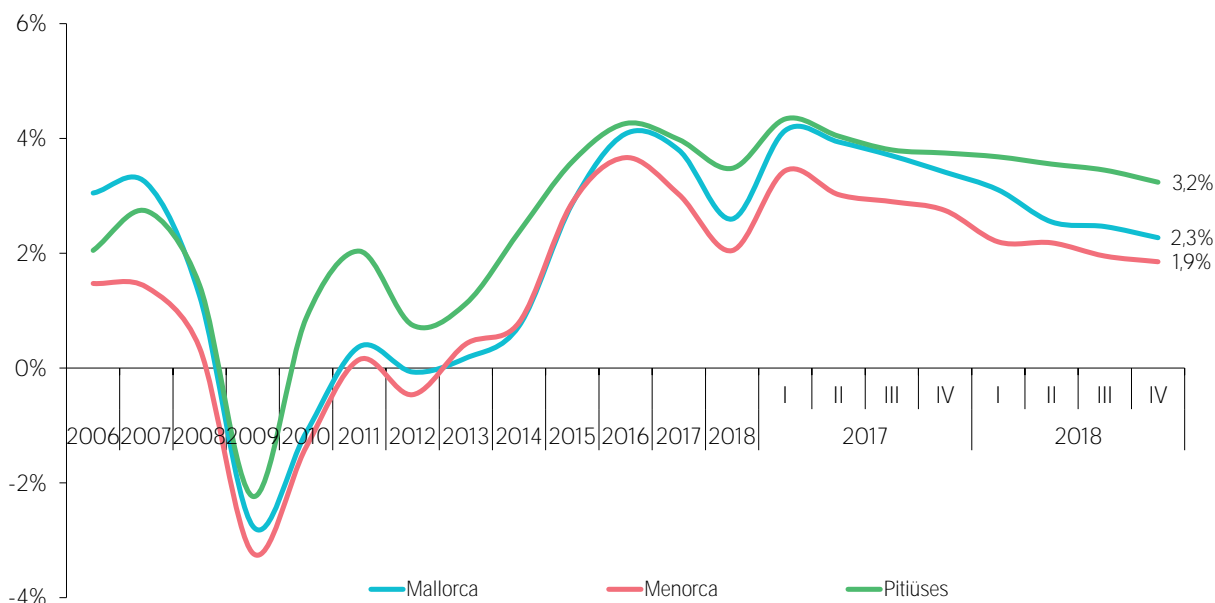
Font: DGEE

La bona marxa general de l'economia té reflex en el mercat laboral. A les Illes Balears, segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), en el quart trimestre de l'any s'arriba als 556.100 ocupats, xifra que és un 6,9% superior a la d'un any enrere, i si tenim en compte tot l'any 2018 el nombre mitjà d'ocupats se situa en 560.100, un 4,2% més que l'any 2017. A més, la dada del nombre d'ocupats del 2018 és un màxim històric (des del 2002, primer any que es publiquen dades de l'EPA). En el període 2008-2018 el nombre d'ocupats s'ha incrementat a les Illes Balears un 9,1%, i, en canvi, a Espanya en el mateix període el nombre d'ocupats ha minvat un 5,6%. Malgrat l'increment important en el nombre d'ocupats que ha existit en el darrer any (22.600 persones en termes absoluts), cal destacar que aquesta evolució no és generalitzada en tots els sectors. D'aquesta manera, mentre en el sector agrícola s'incrementa en 4.300 ocupats (95,6%) i en el sector serveis en 22.000 ocupats (5,0%), en el sector de la indústria s'ha reduït en 900 ocupats (-2,2%) i en el sector de la construcció en 2.800 ocupats (-5,4%). Paral·lelament als registres administratius, el nombre d'aturats segueix la bona evolució que s'ha indicat en els darrers butlletins i cau en el quart trimestre del 2018 un

-9,3% interanual. Si es considera tot l'any 2018, la mitjana anual de l'atur respecte de la de l'any 2017 mostra una reducció del 4,5%. A escala estatal succeeix un fenomen semblant, i en el període 2017-2018 el nombre d'aturats ha variat en un -11,2%. Quant a la taxa d'atur, amb independència que lògicament presenta dades més elevades que el tercer trimestre (període en què es donen habitualment les ràtios més baixes de l'any a les Illes Balears), en el quart trimestre del 2018 queda en un 10,9%, considerablement per davall del mateix període de l'any 2017 (12,6%). A nivell nacional la taxa d'aturats se situa en el 14,5%. Tal com es veurà més endavant, el sector serveis presenta pujades de la xifra de negoci i de l'índex d'ocupació. En el cas de la xifra de negoci la variació experimentada situa a les Illes Balears als primers llocs dins el conjunt de les comunitats autònomes. El comerç, més suaument, segueix la mateixa dinàmica que el conjunt del sector serveis. La producció industrial en els darrers mesos presenta una evolució interanual negativa en la majoria d'activitats. Finalment, els indicadors de la construcció presenten increments generalitzats, amb l'excepció de les llicències d'obra municipal i la licitació d'obra pública, que s'ha reduït.

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Font: DGEE

Mallorca presenta en el quart trimestre del 2018 un creixement en termes reals del 2,3%. Això implica que cedeix dues dècimes respecte de la variació del trimestre precedent i situa la seva evolució entre les Pitiüses (per damunt amb un 3,2%) i Menorca (per sota amb un 1,9%). En qualsevol cas, atès el pes de Mallorca, l'evolució continua paral·lela a la mitjana de tot l'arxipèlag balear. Així les coses, l'illa no és aliena al procés d'alentiment del creixement que té lloc a Europa i a les principals economies. Malgrat es preveu un continuïsmen en la frenada de les taxes de creixements, s'espera que es mantindrà un ritme d'activitat i producció encara elevat.

El mercat de treball de Mallorca continua amb els increments d'ocupació i les reduccions de l'atur registrat. La mitjana del 2018 mostra un increment de l'afiliació a la Seguretat Social del 3,3% respecte de la mitjana del 2017, i en termes absoluts s'assoleixen les 396.345 altes. La darrera dada disponible del mes de febrer del 2019 presenta un increment interanual de l'afiliació del 2,4%. El creixement del nombre de treballadors no es deu a un repartiment de les hores treballades, atès que el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet del règim general augmenta un 3,8% en el quart trimestre del 2018 i un 4,8% si es considera el conjunt de l'any. Paral·lelament a la millora de l'ocupació a l'illa major, també s'ha donat un descens de l'atur registrat en el 2018, concretament del 5,3%, i es queda amb 38.950 persones, xifra similar a la del 2008. La dada del mes de febrer del 2019 se situa un 1,3% per sota la del febrer del 2018. Amb tot, la taxa d'atur registrat queda, de mitjana en el 2018, en el 8,9%, 0,7 punts percentuals per sota la del 2017. Durant el 2018 es registren un total de 397.795 contractes a Mallorca, una xifra un 1,2% per sota de la del 2017. Quant a la sinistralitat laboral, Mallorca presenta l'índex més baix de totes les illes (5.136,4) i una reducció (-1,5%) respecte al 2017.

El nombre d'empreses d'alta a la Seguretat Social localitzades a Mallorca en el quart trimestre del 2018 és de 26.796, de conformitat amb la demografia empresarial publicada per l'IBest. En comparació amb el mateix trimestre del 2017 significa un augment de l'1,5%. La branca del comerç (19,6%) i les activitats de l'hoteleria (15,9%) són les que concentren un major nombre d'empreses, si bé presenten descensos respecte al quart trimestre del 2017. Finalment, cal destacar els increments del nombre d'empreses emmarcades en el transport (un 4,3% més) i en la construcció (un 5,1% de variació interanual).

El sector de l'agricultura, la ramaderia i la pesca a l'illa de Mallorca tanca el mes de gener amb 4.847 treballadors afiliats a la Seguretat Social. Respecte de l'any anterior, l'increment és d'un 1,3%. Quant al sector secundari, Mallorca, que concentra el 84,5% de tota la nova afiliació, registra un increment d'afiliació d'un 2,5%. Destaca l'avanç de la branca de subministrament d'aigua, activitat de sanejament, gestió de residus i descontaminació, amb 163 nous afiliats (4,7%). L'ocupació dedicada a la construcció a Mallorca és la mostra més destacada del retorn del dinamisme al sector del totxo. Així, l'afiliació a la Seguretat Social emmarcada en aquest sector augmenta un 5,3% a Mallorca. Els indicadors avançats de la construcció mostren una evolució molt positiva, amb l'excepció de les llicències d'obra atorgades pels ajuntaments. Els projectes visats pel Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears l'any

2018 presenten taxes de variació positives quant al nombre (4,5%), però sobretot en pressupost en termes corrents (11,5%).

Quant als indicadors turístics de Mallorca, el nombre de pernотacions hoteleres es manté en el 2018 respecte del 2017. Així, el nombre de nits facturades dels establiments hotelers arriba a 45,6 milions, un increment de sols una dècima percentual. En canvi, els apartaments turístics presenten una disminució (-5,8%) de les nits facturades, la qual contrasta amb l'augment en els allotjaments rurals (15,8%). Per origen, el turisme alemany cau un 9,6% en les nits a hotels i també el turisme espanyol (-9%). Per contra, augmenten les nits dels viatgers britànics en aquest tipus d'establiments (13%) i, sobretot, en el mercat francès (37,8%) i en el suec i el noruec (14,4% i 36,4% respectivament). En els apartaments s'observa una baixada important de les pernотacions de britànics (-8,2%), alemanys (-8,1%), noruecs (-32,1%) i danesos (-18,9%), a la vegada que el mercat suec augmenta un 12,8%. En aquesta illa, atès que el nombre de viatgers creix més que les pernотacions en els hotels, l'estada mitjana disminueix (2,5%). En els apartaments turístics, el nombre de viatgers decreix més que les pernотacions en els hotels i l'estada mitjana augmenta un 1,3%. El turisme rural presenta un creixement molt superior en viatgers que en pernотacions, la qual cosa indica que l'estada mitjana es redueix (8,1%). El nombre de passatgers arribats a l'aeroport de Son Sant Joan l'any passat se situa en 14,5 milions. El passatge augmenta un 4,0% en aquesta illa gràcies al bon comportament del mercat nacional (10,0%) i de l'alemany (5,2%). El passatge britànic disminueix en termes interanuals un 4,1%. Així mateix, altres països d'origen mostren variacions relatives elevades, com ara França, que té un increment d'un 17,5% interanual. El trànsit de passatgers en els ports de Mallorca es manté a l'alça en el 2018, tant pel que fa a la línia regular (un 15,7% més) com en els creueristes (un 13,8%).

Quant als indicadors de confiança empresarial del primer trimestre d'enguany presenta un saldo positiu del 2,2% per al trimestre que acaba de finalitzar. En canvi, el saldo de les expectatives és negatiu (-9,6 p.p.). L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del primer trimestre no presenta cap variació interanual. Per altra part, en el còmput de l'any 2018 el nombre d'hipoteques contractades es redueix en un 0,7% respecte al 2017. Les hipoteques sobre habitatges creixen positivament (5,4%). De la mateixa manera, l'import total contractat en aquests dotze mesos augmenta un 10,7% i el corresponent a hipoteques sobre habitatges ho fa un 15,1%. En el conjunt del 2018, les tones de mercaderies embarcades i desembarcades dels ports de Palma i d'Alcúdia mantenen la tendència a l'alça (6,2%). Les mercaderies arribades via aèria tornen a terreny negatiu i l'aeroport de Son Sant Joan registra una disminució del volum d'un -1,8%.

Pel que fa als indicadors de consum, la demanda d'energia elèctrica a Mallorca augmenta en l'any 2018 un 0,4%. D'altra banda, a l'any 2018 es matriculen a Mallorca 32.900 turismes i 4.488 vehicles de càrrega, la qual cosa representa, expressat en termes interanuals, una evolució d'un -0,9% en ambdós casos. Finalment, el consum de carburants d'automoció a Mallorca en el període 2017-2018 s'ha incrementat en un 0,6%.

El valor afegit brut de Menorca del quart trimestre del 2018, comparat amb el del mateix període del 2017, presenta un increment d'un 1,9%, la qual cosa implica una dècima de reducció respecte de la taxa precedent. Aquest ritme de creixement continua essent el més moderat de les illes, i per primera vegada en els dos darrers anys s'ha situat per sota dels dos punts percentuals. La dada exposada, considerant la del conjunt de les Illes Balears (2,4%), provoca un augment del diferencial negatiu de creixement respecte de la mitjana de l'arxipèlag que s'ha acumulat d'ençà l'any 2015.

Les dades del mercat laboral apunten a un increment de l'afiliació i a una reducció de l'atur registrat. Així, la mitjana d'afiliació a la Seguretat Social del 2018 a Menorca s'acosta a les 32.000 persones i queda un 2,3% per sobre del registre del 2017. La darrera dada disponible d'afiliació, de febrer de 2019, apunta a un increment interanual de l'1,3%. De la mateixa manera, es dona també un augment de la jornada mitjana de treball, atès que l'afiliació equivalent a jornada completa augmenta un 2,4% en el quart trimestre del 2018 i un 4,4% si es tenen en compte els quatre trimestres de l'any. Paral·lelament, l'atur registrat de mitjana en el 2018 cau un 7,8% i el nombre de desocupats se situa en els 3.620, la xifra més baixa d'ençà el 2007. La xifra d'atur de febrer del 2019 se situa un 5,9% per sota de la d'un any ençà. La pujada de l'ocupació i el descens de la desocupació deixen la taxa d'atur registrat de Menorca en el 10,2% en el 2018, un punt menys que un any enrere. El total de contractes registrats amb centre de treball a Menorca el 2018 va ser de 34.670, amb un creixement interanual del 2,0%. Quant a la sinistralitat laboral, el nombre d'accidents del 2018 puja un 9,8% a Menorca i deixa l'índex d'incidència en 5.578,5 accidents per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes.

En el quart trimestre del 2018, el nombre d'empreses d'alta a la Seguretat Social a Menorca és de 2.972, segons dades publicades per l'Ibestat. Sobre el total de les Illes Balears aquesta xifra representa un 8,0% de pes i, comparada amb el mateix període del 2017, significa un increment del 0,3%. Les dues activitats amb major presència empresarial, el comerç i l'hoteleria, presenten descensos interanuals (un -3,0% i un -3,1%, respectivament). Compensen aquestes caigudes els increments en el nombre d'empreses de la construcció (5,2%) i del transport (9,0%).

L'agricultura i la pesca a Menorca presenta una afiliació de 741 altes el gener del 2019, però respecte del gener del 2018 augmenta lleument, un 0,5%. Menorca experimenta una petita reducció de l'afiliació en el sector secundari respecte d'un any ençà i el nombre d'altres davalla un -0,1%. La indústria manufacturera, que abasta el 95% de l'ocupació, minva un 0,5%; en canvi, les branques de la indústria corresponents al subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat, així com el subministrament d'aigua i activitats de sanejament augmenten la seva afiliació en un 83,3% i en un 3,9%, respectivament. Igual que succeeix en el conjunt de les Illes Balears, la variació dels afiliats dedicats a la construcció torna al terreny positiu, que en el cas de Menorca ho ha fet més tardanament però amb una forta

intensitat. D'aquesta manera, en el mes de gener hi ha un 7,7% més de persones afiliades que en el mateix mes de l'any anterior. El nombre de projectes presentats al COAIB que s'han visat per a fer obra a Menorca durant l'any 2018 és superior en comparació al de l'any 2017 (2,4%), tot i que el pressupost que impliquen en termes corrents és força inferior (-12,0%).

A Menorca l'arribada de turistes decreix (-1,6%), però arriba a superar els 1,4 milions de turistes. En aquesta illa sobresurt la caiguda del turisme d'origen britànic, amb una taxa del -9,9% que representa un poc més d'un terç del total i deixa el mercat nacional com a principal mercat emissor. Les pernoctacions hoteleres cauen en termes acumulats de tot el 2018 un 3,6%, mentre que els viatgers ho fan un 3,3% respecte de l'any passat, la qual cosa fa que l'estada mitjana es mantengui. En els apartaments reglats el nombre de viatgers decreix amb més força (8,3%) que el nombre de pernoctacions (-2,5%) i, consegüentment, l'estada mitjana s'allarga lleugerament. Des de la perspectiva del mitjà de transport, el nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó no presenta variacions interanuals significatives (0,2%), però torna a superar el còmput anual d'1,7 milions. A Menorca puja el passatge nacional (10,2%) i l'alemany (0,9%), mentre que cauen el passatge britànic (-10,8%) i l'italià (-7,5%). Aquests quatre mercats representen més del 90% del total del passatge. Dels mercats no principals sobresurt el suís (24,5%). Per via marítima, el Port de Maó presenta un important decreixement dels creueristes (-12,7%) i del passatge en línia regular (-9,2%) al setembre.

La confiança empresarial mostra un saldo negatiu tant pel que fa a la valoració de la situació del trimestre tancat (-11,4%) com pel que fa a les expectatives (-17,0%); aquesta dada és bastant més negativa que les expectatives mostrades per la resta d'illes, ja que el saldo mitjà queda en -11,9 punts. A més, l'índex (ICEH) registra una taxa de variació interanual negativa d'un -3,7%. El total de mercaderies que entren i surten del Port de Maó durant el 2018 té un volum superior al del 2017 (un 5,6%, en termes relatius). D'altra banda, les tones de mercaderies arribades via aèria disminueixen una cinquena part. Quant al nombre d'hipoteques signades durant l'any 2018, en comparació amb les dades de la resta d'illes, Menorca és l'única illa que presenta l'increment en el nombre d'hipoteques constituïdes (5,6%). Pel que fa a l'import, també experimenta un creixement (9,3%), però en aquest cas se situa per sota de les dades de Mallorca (10,7%) i de les Pitiüses (35,2%). Les hipoteques sobre habitatges, tant el nombre com l'import subscrit, registren també avanços: un 4,3% i un 13,6%, respectivament.

En relació amb els indicadors de consum, la demanda elèctrica cedeix un -1,5% l'any 2018 respecte de l'any anterior. Altrament, a l'any 2018 es matriculen a Menorca 1.447 turismes i 372 vehicles de càrrega que representen variacions interanuals d'un 3,1% i d'un -1,3%, respectivament. Finalment, el consum de carburants d'automoció durant l'any 2018 registra una pujada interanual d'un 5,9%.

3 Pitiüses

En el quart trimestre del 2018 Eivissa i Formentera continuen essent les illes amb major dinamisme econòmic. En aquests tres mesos el creixement arriba al 3,2%, i, per tant, són les úniques illes amb taxes de creixement per damunt del 3%. Així com succeeix amb la resta del territori, les taxes interanuals presenten un cert alentiment mes a mes (en els primers trimestres de l'any 2017 les taxes de creixement es movien entorn al 4%). Les Pitiüses no són sols el territori on la crisi econòmica afectà en menor mesura, sinó que també és on més creixement s'ha donat en la fase expansiva. Tal com es veu en el gràfic de comparativa, des del 2005 Eivissa i Formentera romanen per damunt del creixement mitjà de les Illes Balears, i en el darrer any aquest diferencial encara s'ha fet més destacat.

El mercat de treball reflecteix la fortalesa de l'economia de l'arxipèlag pitiús. L'afiliació mitjana a la seguretat social del 2018 creix un 4,1% a les Pitiüses, més concretament un 4,1% a Eivissa i un 4,4% a Formentera. Els treballadors d'alta en la Seguretat Social assoleixen el nombre 66.886 de mitjana el 2018. El 2019 també s'ha encetat amb increments interanuals d'afiliació, un 2,4% el mes de febrer. Igual que a la resta d'illes, la incorporació de treballadors al règim general de la Seguretat Social no és fruit d'un repartiment d'hores. Les afiliacions equivalents a jornada completa presenten augments importants, tant en el conjunt del 2018 (5,8%) com en el quart trimestre (5,4%). Quant al nombre de persones aturades, la dada mitjana del 2018 cau a un ritme del 5,4% a Eivissa i del 3,7% a Formentera. La darrera dada disponible de febrer del 2019 també manté els descensos d'atur registrat a les Pitiüses (-4,3%). Així les coses, la taxa d'atur registrat queda en el 8,5% per a Eivissa i en el 5,3% a Formentera per al conjunt del 2018, que si es considera el conjunt de les dues illes es redueix 0,8 punts percentuals respecte d'un any enrere. El total de contractes registrats amb centre de treball a les Pitiüses va assolir els 96.876, xifra per sota de la de l'any anterior (-2,9%). L'índex d'incidència dels accidents laborals a les Pitiüses presenta en el 2018 el valor més alt (5.805,1), però el nombre d'accidents recula un 1,3%.

Quant al nombre d'empreses d'alta a la Seguretat Social, tant Eivissa com Formentera mostren increments interanuals (un 1,5% i un 8,0%) en el darrer trimestre del 2018. L'activitat de l'hoteleria, que concentra una cinquena part del nombre d'empreses de l'arxipèlag pitiús, el darrer trimestre de l'any, s'incrementa un 1,5% en termes interanuals, mentre que el comerç cau amb una variació del -2,6%. Igual que succeeix a la resta de les Illes, la branca de la construcció i la del transport incrementen amb força el teixit empresarial (un 2,8% i un 14,4%, respectivament).

El nombre d'afiliats a la Seguretat Social en el sector primari en el mes de gener és de 517 persones en el conjunt de l'arxipèlag pitiús. La majoria es troben ubicats a Eivissa (463) i disminueix un -0,4% interanual. Formentera, on es troben els altres 54 treballadors, no ha sofert variació en el nombre d'afiliats a les activitats de l'agricultura i de la pesca en el darrer any. La indústria i l'energia de les Pitiüses presenta també el menor pes relatiu de les Balears, amb menys d'una dècima part dels treballadors del sector a les illes, comptant els d'Eivissa i Formentera (8,6%). Malgrat això, al gener les Pitiüses presenten una taxa interanual d'afiliació al sector secundari del 4,2%. Aquesta variació es reparteix principalment amb un increment del 3,2% de la indústria manufacturera i del 6,5% en les activitats de subministrament

d'aigua, sanejament i residus. L'afiliació a la construcció a Eivissa i Formentera té una variació del 4,3%, que es desagrega en el cas d'Eivissa a una variació del 4,9% i a Formentera té signe negatiu (-5,6%). A les Pitiüses en el període 2018 ha existit una reducció tant del nombre de visats com del seu pressupost respecte l'any 2017 (un -7,5% i un -2,0%, respectivament).

Els indicadors turístics a les Pitiüses mostren un retrocés en el nombre de turistes (-1,2%). Malgrat els espanyols es mantenen (-0,4%), els turistes alemanys i britànics disminueixen (-9,9% i -10,1%, respectivament). En els establiments hotelers les pernотacions s'incrementen (1,5%) mentre els viatgers cauen (-1,2%), i en conseqüència l'estada mitjana repunta (2,7%). Quant als apartaments turístics, a Eivissa i Formentera baixa la xifra de viatgers i de pernотacions (-2,2% i -2,3%, respectivament) i, per tant, l'estada mitjana cau un 0,2%. El volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 2,5% interanual durant l'any 2018. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (9,4%), ja que la resta de mercats principals retrocedeixen: el britànic perd un 2,2% i el passatge d'Alemanya baixa un 2,0%. Ara bé, el passatge d'altres mercats creix per compensar aquest descens, amb un increment dels passatgers que arriben a l'aeroport d'Eivissa. Així, també destaquen les pujades del nombre d'arribades del passatge d'origen portuguès (40,3%) i l'austríac (3,2%). La via marítima també mostra increments de passatgers: en línia regular es donen gràcies, sobretot, a l'illa d'Eivissa (4,3%), tot i que els passatgers que van a Formentera també augmenten considerablement (un 3,3%). Els creueristes desembarcats presenten un decrement del 19,3%.

Amb referència a l'indicador de confiança empresarial corresponent al primer trimestre d'enguany les Pitiüses presenten un saldo negatiu, tant del trimestre que acaba de finalitzar (-6,4 punts) com de les expectatives del trimestre entrant (-9,5 punts). L'ICEH se situa en un 1,0% per damunt de l'any anterior i esdevé la valoració més optimista de totes les illes. Quant a les mercaderies del conjunt del 2018, a les illes d'Eivissa i Formentera les embarcades i desembarcades als ports presenten taxes de variació dispars (1,3% d'augment a Eivissa i -3,5% al port de La Savina), mentre que les de l'aeroport disminueixen a un ritme de dues xifres (un -10,5%). L'any 2018, Eivissa i Formentera presenten conjuntament descensos molt significatius tant en la constitució de noves hipoteques (-13,6%) com en el cas concret de les hipoteques sobre habitatges (-23,5%). En relació amb l'import constituït, aquest augmenta per al conjunt de les hipoteques constituïdes a les Pitiüses un 35,2%, i en el cas d'hipoteques sobre habitatges l'import acumulat a l'any 2018 varia respecte a l'any 2017 en un 9,2%. En el període 2017-2018 l'import mitjà de les hipoteques constituïdes sobre habitatge augmenta a les Pitiüses un 18,7%.

Quant als indicadors de consum, la demanda elèctrica a l'any 2018 a les illes d'Eivissa i a Formentera mostra increments del 2,2% a Eivissa i del 3,5% a Formentera. D'altra banda, en el 2018 a Eivissa es matricularen 3.623 turismes (amb una variació interanual del 5,6%) i 695 vehicles de càrrega (-7,3%). A Formentera les matriculacions són 216 i 69, respectivament, amb variacions del -19,7% i del 15%. Finalment, el consum de carburants d'automoció disminueix un -0,4% conjuntament a Eivissa i Formentera de mitjana a l'any 2018.

III. OFERTA

1 Agropesquer

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)								
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (p)
-0,4	0,3	-0,5	1,0	0,2	0,0	2,3	1,7	0,9

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: previsió

Agricultura

El VAB provisional del quart trimestre de l'any 2018 del sector agropesquer, segons les dades disponibles de l'any 2018 és de -0,3%. Si bé és cert que en els darrers trimestres la tendència mostrava un alentiment en l'evolució de l'indicador, aquesta dada és la primera en els tres darrers anys que presenta un resultat negatiu. Dins del conjunt de l'economia balear és l'únic sector que mostra un creixement interanual negatiu i es troba molt per davall de l'estimació que realitza l'INE per al conjunt espanyol, la qual cosa situa la variació interanual del VAB d'aquest sector en el 3,2%.

Al gener del 2019 hi havia, a les Illes Balears, 5.713 persones afiliades a la Seguretat Social en agricultura, ramaderia i silvicultura, un -0,7% menys que en el mateix mes de l'any anterior, en el qual n'hi havia 5.752. Un 40,9% d'aquests treballadors estan afiliats al règim agrari i aquesta ràtio és un punt percentual inferior a la del mes de gener de l'any 2018 (41,9%). El nombre d'afiliats al règim d'autònoms arriba a les 2.450 persones (un 42,9% del total) i respecte de l'any anterior no hi ha pràcticament cap variació (en números absoluts únicament suposa un increment de 6 afiliats). El 16,2% restant dels afiliats pertanyen al règim general, el qual manté el dinamisme de períodes anteriors i presenta una variació interanual positiva d'un 3%, atès que s'ha passat de

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener	5.713	→	-0,7
Mallorca	gener	4.432	→	-1,0
Menorca	gener	667	→	-0,1
Eivissa	gener	402	↗	2,0
Formentera	gener	26	↗	13,0

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

900 a 927 afiliats. Per illes, a l'igual que es va presentar a la publicació de desembre del 2018, l'afiliació a l'illa de Formentera s'ha incrementat substancialment (un 13,0% interanual), però cal tenir en compte que el nombre reduït d'afiliats que hi ha en aquest territori provoca que petites variacions suposin canvis percentuals elevats. En el cas d'Eivissa la variació interanual ha estat del 2,0%. A la resta d'illes la variació ha presentat un signe negatiu, en el cas de Mallorca (-1,0%) i en el de Menorca (-0,1%). Quant a la proporció d'afiliats de cada illa respecte del total,

Mallorca aporta un 77,6% del total, Menorca un 11,7%, Eivissa un 7,0% i Formentera el 0,46%. Finalment, la variació interanual del percentatge d'afiliats per illa es molt reduïda en tots els casos; aquest fet es troba provocat en gran part per la important porció que suposa l'illa de Mallorca dins el total de les Balears.

EL PREU DE LA FRUITA I L'HORTALISSA EXPERIMENTA UN INCREMENT INTERANUAL AL 2018 DEL 6,2% I 6,3%, RESPECTIVAMENT

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (productors)		Tones	PMP	Pes		PMP	
Fruita	gener-desembre	102.586	1,2	↘	-10,5	↗	6,2
Hortalisses	gener-desembre	97.434	1,2	→	-0,7	↗	6,3
Patates	gener-desembre		0,6			↗	3,7
Total	gener-desembre	200.020	1,2	↘	-6,0	↗	3,7
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Pes		Valor	
Patates	gener-desembre	16.560	8.127	↘	-3,9	↗	16,7
Regne Unit	gener-desembre	7.208	3.813	↘	37,6	↘	58,0
Polònia	gener-desembre	4.471	1.771	↘	-14,2	↘	10,7
Goma de garrofi	gener-desembre	1.277	16.548	↘	-9,6	↗	51,8
Dinamarca	gener-desembre	369	4.975	→	0,0	↗	66,3
Amèrica del Nord	gener-desembre	310	4.349	→	1,3	↗	73,9
Vins i licors	gener-desembre	1.609	11.846	↘	-3,5	↘	-2,7
Alemanya	gener-desembre	819	4.237	↗	7,6	↗	2,3
Suïssa	gener-desembre	255	2.718	↘	-9,4	↘	-8,3

Font: Mercapalma, lbestat

PMP: preu mitjà ponderat

En el mercat central de Mallorca, segons les dades publicades corresponents a l'any 2018, s'han comercialitzat 200.020 tones de **fruita i hortalissa** a un preu mig ponderat de 1,12 euros per quilogram. Les vendes respecte a l'any 2017 s'han reduït en un -5,9% de pes i s'han incrementat un 3,7% en el preu mitjà ponderat. El signe negatiu de l'evolució de les tones venudes es produeix, per una part, per la comercialització que prové dels majoristes (-5,9%), i dins aquest grup, en especial en el cas de la fruita (-10,5%). De l'altra, la reducció del volum també es dona per part de la comercialització dels productors (-10,19%), en aquest segon cas tant en les fruites (-10,41%) com en les hortalisses (-10,1%). Aquest comportament en la demanda s'acompanya d'un augment interanual entre 2017 i 2018 tant del preu mitjà de la fruita com del de les hortalisses, un 6,19% i un 6,25% respectivament. Cal destacar que el preu mitjà de la **patata** també experimentà un augment del 3,7% respecte a l'any 2017 (en el darrer butlletí publicat que contenia dades fins el mes de juliol del 2018 el preu de la patata presentava una variació interanual de l'11,3%).

Pel que fa a la collita de **cereals**, les dades provisionals al mes de desembre de 2018 (amb l'exercici finalitzat) mostren uns resultats que no coincideixen amb les previsions realitzades a principi d'any, però que no varien gaire respecte a les del butlletí publicat el mes de desembre del 2018. Així, les dades dels avanços de superfície i produccions agrícoles estimades per al mes desembre reflecteixen reduccions en les estimacions de les dues magnituds indicades. Concretament, segons les dades estimades a desembre del 2018 respecte a l'any anterior, encara provisionals, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, la producció dels cereals que més es cultiven a les Illes Balears (blat, ordi i civada) reflecteix que la producció de blat es preveu que sigui de 8 milers de tones (un 2,6% menys que en el 2017, quan fou de 8,23 milers de tones) en una superfície de

conreu de 5.420 hectàrees (305 més que la superfície del 2017). La producció d'ordi es preveu de 28,5 milers de tones (un 18,6% menys que en el 2017, amb 35 milers de tones) en una superfície de conreu de 19.303 hectàrees (inferior a la del 2017 en 2.057 hectàrees). Quant a la producció de civada disminueix un 19% interanual i la previsió és de 8,1 milers de tones en una superfície de conreu de 14.736 hectàrees que, en aquest cas, també suposa un augment de la superfície de conreu de 336 hectàrees. Per al conjunt de l'Estat les previsions també són d'una reducció en la producció dels tres tipus de conreu: per al blat un -0,4%, d'ordi un -1,4%, i de la civada un -1,0%. El Ministeri preveu que les superfícies de conreu del blat i de la civada es mantindran i que la de l'ordi disminuirà en un 4%.

Pel que fa a la producció d'**ametla**, la Mesa Nacional de Fruita Seca no ha modificat la seva previsió per a la campanya 2018-2019 respecte al darrer butlletí publicat. Concretament, s'estima que es recolliran 1.250 tones a les Illes Balears. Aquesta xifra representa un increment del 13,6% respecte de la campanya anterior, i suposa un 18,9% més que la mitjana de producció 2013-2017. En l'àmbit nacional sí que s'ha modificat a l'alça la previsió de la recollida prevista, concretament s'estima un augment anual del 15,1% amb una producció de 61.160 tones, cosa que suposa un 35,1% més que la mitjana dels darrers cinc anys. La millora de les perspectives de la producció es justifica en qüestions metodològiques i en les pluges que han enfortit vegetativament els arbres. La qualitat i la mida de la ametla s'han mantingut en un nivell alt.

Quant al **mercat exterior**, s'exposarà l'evolució dels principals productes de les Illes Balears que es venen fora de les fronteres, amb l'any 2018 tancat. S'observa que, pel que fa a la patata, es redueix l'exportació en volum (-3,9%) però augmenta en valor

econòmic (16,7%). Com ja es va comentar en l'anterior publicació, entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul cal destacar un augment important del volum de les vendes al Regne Unit (37,6%), alhora que es redueixen les vendes a Polònia (-14,2%). En valor monetari les exportacions de patata suposen un increment molt destacable al Regne Unit (58%) i a Polònia, tot i que en menor proporció (10,7%). Pel que fa a la goma de garrofi, l'any 2018 tanca amb un increment interanual molt significatiu de les exportacions en valor monetari 51,8%, però amb una reducció en el seu volum del -9,6%. Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten en general, destacant sobretot el cas de Dinamarca que sense variar el volum en pes de les vendes ha augmentat el seu valor econòmic en un 66,3%. També és destacable la incorporació que s'ha produït en el 2018 d'Amèrica del Nord com a receptor de les exportacions de goma de garrofi, amb un augment de vendes en valor del 73,9%. En canvi, ha disminuït el valor i pes de l'exportació cap a altres països de vins i licors (un -2,7% i un -3,5%, respectivament) a l'any 2018 respecte del 2017, d'aquesta manera el valor de les vendes es manté en negatiu per als principals països compradors. En el cas d'Alemanya es redueixen un -2,7% i en el d'Itàlia un -2,3%, i respecte al pes, en el primer cas augmenta en un 12,6% i en el segon en un 1,4%.

Ramaderia

Segons les dades provisionals acumulades de gener a desembre (any 2018) del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, es produeix el mateix fenomen que es va succeir fins el mes de juliol, quant a les tones de carn de bestiar sacrificat en els **escorxadors** de les Illes Balears, únicament augmenta la de carn d'aus (7,1%), i disminueixen les de tota la resta de tipus de carns: la de bestiar boví (-9,7%), la de bestiar oví (-4,3%), la de bestiar cabrum (-1,25%) i la de bestiar porcí (-4,77%). De conformitat amb l'enquesta de sacrifici de bestiar, la varietat més demandada és la carn de bestiar porcí, seguida de la carn de boví, la carn d'oví, i, en darrer lloc, la d'aus. Així, el nombre de porcs sacrificats durant l'any 2018 arriba a 125.435 animals, que representen 3.584 tones. El bestiar boví se situa en 2.130 tones (8.379 animals), i el bestiar oví en 1.593 tones (153.832 animals). Si es consideren les xifres del conjunt nacional per l'any 2018 augmenta un 5,18% la carn sacrificada per al principal tipus de bestiar, el porcí. En el cas de les aus, el segon amb major pes de tones sacrificades, augmenta un 6,28%, i el tercer, el bestiar boví, augmenta un 3,54%.

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada 2018		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-desembre	2.130	↘	-9,7
Bestiar oví	gener-desembre	1.593	↘	-4,3
Bestiar cabrum	gener-desembre	33	→	-1,3
Bestiar porcí	gener-desembre	3.584	↘	-4,8
Bestiar equí	gener-desembre	0	→	0,0
Aus	gener-desembre	159	↗	5,4

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Nota: Les dades 2018 són provisionals

EN EL 2018 AUGMENTA LA QUANTITAT DE TONES DE BESTIAR SACRIFICAT CORRESPONENT A CARN D'AUS EN UN 7,1%

De conformitat amb les declaracions obligatòries del sector boví de llet, publicades pel Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA), el preu mitjà ponderat de la llet a les Illes Balears se situa a gener de 2019 a les Illes en 0,322 euros per litre, un mica per davall de la mitjana nacional, que es troba en 0,330 euros per litre. Respecte d'un any ençà, aquest preu representa un increment d'un 2,5% a l'arxipèlag i d'un 0,3% a nivell nacional. En els 12 mesos de l'any 2018, la producció de llet a les Illes arriba a les 51.564,1 tones, un 6,9% menys que al 2017. Aquesta producció s'entrega totalment a compradors situats a la mateixa comunitat autònoma.

Pesca

Al mes de gener del 2019 el nombre d'afiliats en el sector pesquer és de 578 treballadors, amb una disminució d'un 0,5% (3 persones afiliades menys) respecte del mateix mes del 2018. Aquest descens de l'afiliació al sector es deu a la disminució de treballadors emmarcats en aquesta activitat a les Pitiüses: a Eivissa es redueix un -14,1% i a Formentera en un -9,7%. En canvi, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social a Mallorca s'incrementa un 1,2% i a Menorca un 7,2%. En relació amb la concentració d'afiliats per illa, el 71,8% d'afiliats es concentren a Mallorca, el 12,8% a Menorca, el 10,6% a Eivissa i el 4,8% a Formentera.

La **producció pesquera** declarada a les Illes Balears durant els tres primers trimestres del 2018 va ser de 2.360,2 tones, amb un valor en primera venda de 16,70 milions d'euros. En comparació amb el mateix període de l'any 2017 (2.504,8 tones i 16,75 milions d'euros), les dades representen un descens tant en el volum com en el valor de les captures, concretament en un 5,8% i un 0,3%, respectivament. La caiguda es fonamenta en el primer i en el tercer trimestre, en què tant les tones com el valor econòmic en euros de la producció pesquera han sofert una important davallada; en el primer trimestre el motiu ha estat una primavera especialment agitada que ha provocat que s'hagin perdut moltes jornades de pesca, i en el cas del tercer trimestre la caiguda està relacionada amb la pèrdua de quatre embarcacions d'arrossegament (10% de la flota balear), suposant aquest tipus

d'embarcació més del 70% de les captures declarades a les Illes Balears.

Quant a les 10 principals espècies, en captures i en valor són, respectivament, les que es presenten en la taula adjacent. L'aladroc, l'espècie més important en volum, redueix el seu volum de captures respecte l'any passat en un -12,8% i el valor econòmic d'aquestes en un -0,9%; quant al pop i a la gamba vermella (segona i tercera espècies més capturades en tones) han experimentat un increment del pes i del valor econòmic en el tres primers trimestres de l'any respecte al mateix període de l'any passat; en canvi, les altres espècies menys venudes han sofert una reducció tant en número de tones com de valor en euros: morralla, llampuga i sípia.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener	578	→	-0,5
Mallorca	gener	415	→	1,2
Menorca	gener	74	↗	7,2
Eivissa	gener	61	↘	-14,1
Formentera	gener	28	↘	-9,7

Font: lbestat (a partir de dades de la TGSS)

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2018

Captures	Pes (kg)	Valor (€)	Variació interanual (%)			
			Pes (kg)		Valor (€)	
Aladroc	379.140	776.714	↘	-12,8	→	-0,9
Pop	196.361	788.992	↗	51,7	↗	144,4
Gamba vermella	175.366	3.515.626	↗	52,3	↗	14,7
Gerret	123.949		↘	-7,0		
Rajada	98.071		↗	5,5		
Morralla	90.413	116.115	↗	27,2	↘	-53,0
Llampuga	78.405	292.646	↗	22,5	↘	-12,8
Sípia	55.072	564.098	↘	-2,5	↘	-11,8
Llagosta	44.644	2.034.951			↗	24,7
Musclo	32.461		↘	-14,5		
Calamars	24.245	863.955	↘	-40,2	↗	2,8
Sardina	22.456		↘	-64,8		

Font: Direcció General de Pesca i Medi Mari

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en%)															
Anual				Trimestral											
2014	2015	2016	2017	2016 (p)				2017 (p)				2018 (a)			
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
-1	1,9	2,6	2,1	2,8	2,8	2,5	2,2	2,3	2,1	1,9	1,9	1,6	1,3	1,4	1,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

Els principals indicadors sectorials de la indústria mostren resultats contraposats. Per una banda, l'afiliació, les comandes i la facturació mostren signes positius respecte a un any enrere; i per l'altra, la confiança empresarial i el IPI mostren signes negatius. En relació amb el **valor afegit brut** (VAB) de la indústria i l'energia de les Illes Balears, cal destacar que després del tercer trimestre en el qual la variació interanual de l'indicador havia experimentat un creixement respecte al mateix període de l'any anterior (trencant una sèrie de descensos continuats que s'havia iniciat en el primer trimestre de 2017), en el quart trimestre la variació del VAB es situa en l'1,1%, suposant una reducció en la taxa de creixement de 3 dècimes respecte al trimestre precedent. Si es compara aquesta evolució amb la resta de sectors econòmics, el sector secundari és el que experimenta un menor creixement, amb l'excepció de l'agropesquer (-0,3%), per darrere de la construcció (3,6%) i dels serveis (2,4%). A nivell nacional, el PIB de la indústria espanyola s'ha desaccelerat fortament al llarg de l'any 2018, segons les dades publicades per l'INE: la variació interanual del tercer trimestre de l'any 2018 va ser de l'1,2% i en el quart trimestre del -1,1%. De forma més específica l'indústria manufacturera mostra un comportament molt semblant, amb una variació de l'1,0% en el tercer trimestre i del -0,5% en el quart.

EL VAB DEL SECTOR DE LA INDÚSTRIA I L'ENERGIA PUJA EN EL 2018 UN 1,4%

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears presenta al mes de gener d'enguany 22.259 afiliats en el règim general de la **Seguretat Social** i 5.658 en el d'autònoms, amb un total de 27.917 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del gener de l'any passat, un increment d'un 2,3% en el nombre total d'afiliats. Això suposa que en aquest mes augmenta el número d'afiliats, tant en el règim general (un 2,4% interanual) com en el d'autònoms (un 1,7%). La indústria manufacturera de l'arxipèlag segueix sent l'activitat predominant del sector, i amplia el seu pes en número d'afiliats respecte a publicacions passades, arribant a representar més del 80% dels cotitzadors. Aquesta branca guanya un 1,9% d'afiliats i és la branca que menys creixement experimenta, amb excepció de la branca de subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació. Aquesta darrera branca és la segona

activitat en nombre d'afiliats, que agrupa poc més del 15,5% del sector, i registra una reducció d'un -1,4%. Cal remarcar que en el mes de gener la branca d'indústria extractiva veu incrementat de forma important el seu número d'afiliats en un 4,4%.

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL DE LA INDÚSTRIA S'INCREMENTA UN 2,3% INTERANUAL

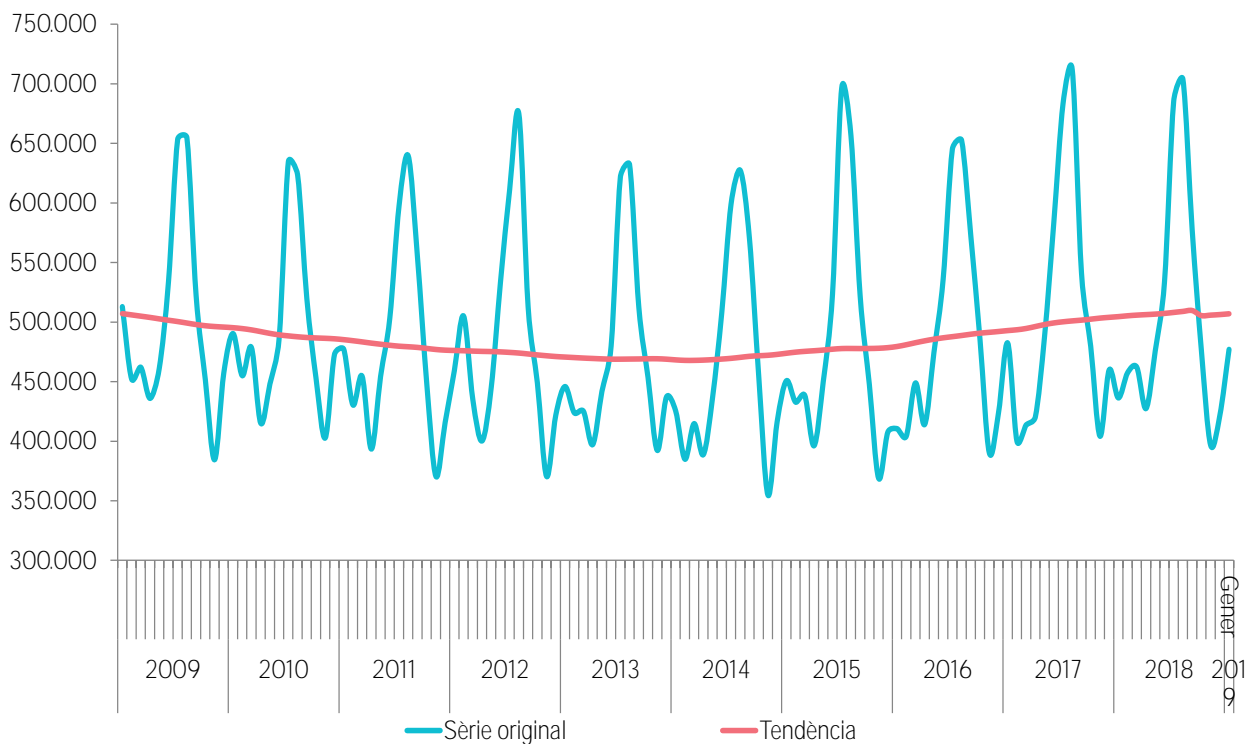
Per illes, i en termes percentuals, el principal increment interanual d'afiliació a la Seguretat Social es produeix a Eivissa, amb una taxa d'un 4,8%, en canvi a Formentera hi ha una reducció en el número d'afiliats del -12,5%, si bé s'ha de tenir en compte que aquesta dada no és molt representativa atès el baix nombre total de treballadors. Si es considera el conjunt de les Pitiüses el nombre d'afiliats representa un 8,6% del total de les Illes Balears i un 16,2% de la nova afiliació. Mallorca concentra el 79,2% del total de l'afiliació i un 78,5% dels nous afiliats. A més, aquesta illa registra un increment d'un 2,5% interanual del nombre d'afiliats, cal destacar el creixement en termes percentuals de la branca de subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació, amb un creixement del 4,7%. Menorca representa un 12,1% de les afiliacions, un 5,3% dels nous afiliats i ha experimentat una reducció del -0,1% del nombre d'afiliats respecte a l'any anterior.

Els **indicadors de confiança empresarial (ICE)** en el primer trimestre de l'any 2019 per al conjunt de les Illes Balears revelen la visió dels gestors de les empreses del sector respecte al trimestre finalitzat (quart trimestre de 2018), i és que un 19% valoren de manera favorable la marxa del negoci, mentre que el 25,9% dels enquestats ho fan de forma desfavorable. El balanç de situació del sector (-6,9 punts) empitjora considerablement respecte del trimestre precedent i és el segon sector amb una dada més negativa (saldo entre opinions favorables i desfavorables dels empresaris). Cal recordar que per a tots els sectors econòmics el saldo se situa en el -3,2%. En relació amb la valoració d'un any enrere (-3,2 punts), el saldo del trimestre actual torna a manifestar una caiguda en les valoracions dels gestors; en tot cas, cal dir que tradicionalment l'opinió dels empresaris en el primer trimestre de l'any sol ser bastant negativa. Quant a les expectatives per al trimestre actual —el primer de l'any 2019—, la indústria registra

un saldo bastant negatiu (-8,6%), si bé en aquest cas es troba en la línia i fins i tot millor que la resta de sectors econòmics, que també adopten un signe negatiu, amb excepció del sector de la construcció (1,6%). El 13,8% de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable davant del 22,4% que opinen el contrari, això és, que serà desfavorable. Consegüentment, el balanç d'expectatives queda en 8,6 punts negatius. Aquesta dada és pitjor que la valoració que es realitzà un any enrere

(-1,5%), però no és tan negativa com el saldo mitjà de tots els sectors econòmics (-11,4% punts). D'altra banda, l'Índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del primer trimestre del 2019 reflecteix un retrocés (-2,73% interanual) de la confiança empresarial del sector industrial, que en aquest cas adopta un valor significativament més negatiu que la confiança mostrada per la mitjana de tots els sectors econòmics (-0,57%).

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia

Indústria

A gener del 2019, la producció industrial (IPI) presenta una taxa de variació interanual negativa (-4,97%), si bé no tan negativa com la dels mesos anteriors. En el cas del conjunt de l'Estat, la producció industrial creix a un ritme d'un 1,8%. Per sectors, només adopten valors positius, quant a la variació interanual, els béns d'equip (11,68%) i béns de consum durador (10,05%). Per contra, els sectors que adopten valors negatius són la majoria, destacant les indústries extractives (-69,89%) i els bens intermedis (-24,22%).

LA PRODUCCIÓ INDUSTRIAL DEL GENER A BALEARS PRESENTA UNA VARIACIÓ INTERANUAL DEL -5%

Contràriament a les dades de l'ICE, els indicadors relatius a la facturació i a la demanda del sector industrial del mes de desembre de 2018 mostren resultats positius. Les vendes de la indústria de les Illes s'incrementen en 4,9 punts percentuals en relació amb el registre precedent (cal tenir en compte l'elevada estacionalitat que afecta a aquest indicador). Per la seva banda, la taxa interanual de l'índex de la xifra de negocis se situa en un 7,7%. En el conjunt de l'Estat, en canvi, la variació interanual de l'índex del volum de negoci se situa en un -2,4%. En relació amb l'entrada de comandes del sector, en el mes de desembre adopta valors positius. Així, la taxa interanual de l'índex se situa a les Illes en un 13,6%, mentre que en el conjunt d'Espanya roman estable (0,0%).

Energia

Segons les dades d'AEMET, el mes de gener de 2019 a les Illes Balears va ser un mes fred en el conjunt de l'arxipèlag. Així, la temperatura mitjana se situa en els 9,9 °C, la qual cosa representa una anomalia d'un -0,7 °C. En el cas de Menorca la temperatura mitjana ha estat de 10,3 °C i l'anomalia de -0,6 °C. A Mallorca la mitjana és de 9,8 °C (anomalia de -0,7 °C), a Eivissa de 9,9 °C (anomalia de 0,8 °C) i a Formentera d'11,3 °C. Aquest fet, i sense prendre en consideració altres dades (com per exemple, l'estimació de la pressió humana en aquest període temporal)

es reflecteix en la demanda d'energia elèctrica existent, atès que la demanda del mes gener ha suposat un increment d'un 9,2% interanual del **consum d'energia elèctrica** (477 GW, en el conjunt de l'arxipèlag). L'increment més pronunciat de la demanda és a les Pitiüses un 12,4%, mentre que a Menorca s'incrementa un 10%, i finalment a Mallorca un 8,6%. Aquest mes, d'acord amb les dades de Red Eléctrica, la generació d'energia renovable (17,8 GW) suposa un increment respecte a l'any anterior del 18,3% i les emissions de CO₂ associades a la generació elèctrica arriben a les 290,3 tones, dada que suposa una reducció del 4,7%. La combustió de carbó ha suposat 227,6 tones, la de motors de dièsel 23,6 tones i la turbina de gas 21,4 tones.

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	gener	477.019	→	1
Índex de producció industrial ¹	gener	85	↘	-6,2
Ocupats totals a indústria i energia	gener	27.917	↗	2,3
Assalariats	gener	22.259	↗	2,4
Autònoms	gener	5.658	→	1,7
Ocupats segons activitats	gener	27.917	↗	2,4
Indústries extractives	gener	379	↗	4,4
Indústries manufactureres	gener	22.343	→	1,9
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	5.195	↗	3,8
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	gener	369.239	→	0,7
Ocupats segons activitats	gener	22.100	↗	2,5
Indústries extractives	gener	295	↗	3,5
Indústries manufactureres	gener	17.300	↗	2,2
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	4.505	↗	3,3
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	gener	36.450	→	0,3
Ocupats segons activitats	gener	3.371	→	-0,1
Indústries extractives	gener	16	→	0,0
Indústries manufactureres	gener	3.211	→	-0,5
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	144	↗	7,5
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	gener	71.330	↗	2,01
Ocupats segons activitats	gener	2.392	↗	4,1
Indústries extractives	gener	68	↗	9,7
Indústries manufactureres	gener	1.781	↗	3,2
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	545	↗	6,9

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

¹ La variació és de la cicle-tendència T_{t-12} (%)

3 Construcció

La construcció a les Illes Balears segueix per una senda de creixement, tant en els indicadors que registren l'activitat de manera contemporània com en els indicadors avançats, amb l'excepció de les llicències d'obra municipals i l'obra pública licitada, ja que tot dos casos s'han reduït. La bona marxa general del sector es reflecteix en la taxa de creixement interanual del VAB de la construcció (ajustat de l'efecte de l'estacionalitat i

calendari) del quart trimestre del 2018, la qual manté una taxa elevada de creixement (3,6%). Així les coses, el sector de la construcció és manté en positiu des de fa més de tres anys i no mostra signes de desacceleració. En l'àmbit estatal, el sector de la construcció està accelerant amb un 6,2% en 2017 i un 6,8% en 2018, i tanca en el quart trimestre del 2018 en un 6,3%.

Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en%)																
Anual					Trimestral											
2013	2014	2015	2016	2017	2016				2017 (p)				2018 (a)			
			(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
-5,4	-2,6	2,9	3,5	3,6	3,8	3,6	3,5	3,1	3,4	3,7	3,7	3,6	3,6	3,4	3,5	3,6

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El nombre de **certificats de final d'obra** que es presenten als ajuntaments de les Illes Balears indica l'evolució recent de l'activitat de la construcció. En tot l'any 2018 s'han expedit 2.176 certificats de final d'obra, la qual cosa representa un creixement del 32,8% respecte l'any 2017 (1.638 certificats), i mostra un comportament similar quant al nombre total d'edificis (31,5%). En línia amb les dades anteriors, el valor de la liquidació de l'execució material de les obres també creix (38,5%). El **consum de ciment** és un indicador simultani al de l'activitat de la construcció, però es disposa de la informació relativa a les Illes Balears amb més d'un any de retard. Prenent en consideració l'any 2017 es consumiren 364,9 milers de tones de ciment, la qual cosa representa un augment del 11,7% respecte l'any 2016. En l'àmbit estatal, en el període 2016-2017 el consum de ciment també ha augmentat, un 11,9%. En els dos primers mesos del 2018 el consum de ciment s'accelera a Espanya (la variació interanual és de 14,5%) i de forma més destacada a les Illes Balears (27,8%).

El sector de la construcció, especialment en la part enfocada a l'habitatge, és intensiu en mà d'obra. Així, l'augment en el ritme d'activitat s'acompanya d'un increment del **capital humà** dedicat a la construcció. En el mes de gener de 2019 hi havia enregistrats a la Seguretat Social un total de 56.051 treballadors d'alta entre assalariats i autònoms, la qual cosa significa un augment d'un 5,3% respecte del mateix període del 2018. Dins el conjunt d'afiliats al sector, el nombre d'assalariats representa un 72% del total de treballadors i suposa un increment respecte

al mes de gener del 2018 del 5,4%. Paral·lelament a l'evolució dels treballadors, el nombre de comptes de cotització en actiu a les Illes Balears augmenta a bon ritme (3,6%). Els treballadors inclosos en el règim especial de treballadors autònoms, en el mes de gener, sumen 15.646 afiliats, un 4,9% més que en el mateix període del 2018. Per branques d'activitat, la construcció d'edificis és el subsector que presenta un major increment de capital humà amb un 6,7% i la construcció especialitzada mostra una variació interanual d'un 4,0%; mentre, l'enginyeria civil experimenta una reducció de capital humà del -0,8%. Pel que fa a la desagregació territorial, les illes amb un increment més elevat en termes relatius dels afiliats en aquest mes de gener són Menorca i Mallorca (7,7% i 5,2%, respectivament). A Eivissa el ritme de creixement del nombre de treballadors és una mica més suau (4,9%) i Formentera és l'única a la qual l'evolució dels afiliats és negativa (-5,6%). La dada de l'enquesta de població activa, de la mateixa forma que en els butlletins anteriors, prenent en consideració la mitjana de l'any 2018, no mostra els bons resultats dels altres indicadors. Així, la població resident a les Illes Balears ocupada en el sector de la construcció en el 2018 presenta una mitjana de 48.900 persones, fet que suposa un decreixement de 2.800 persones respecte l'any 2017 i una variació interanual del -5,4%, xifra que continua el procés de caiguda que s'inicià en el primer trimestre de 2017. La bona evolució dels afiliats es reflecteix en la davallada de l'atur registrat a les illes, amb l'excepció de Formentera. D'aquesta manera al mes de febrer (darrera dada disponible) de mitjana s'ha reduït

Taula 16. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	gener	40.337	↗	5,4
Autònoms	gener	15.646	↗	4,9
Contractes de treball	gener	6.755	↘	-4,4
Certificats de final d'obra	desembre	224	↗	41,8
Mallorca				
Assalariats	gener	30.801	↗	5,3
Autònoms	gener	29.261	↗	5,1
Contractes de treball	gener	4.610	↘	-5,7
Menorca				
Assalariats	gener	2.852	↗	10,1
Autònoms	gener	1.216	↗	2,5
Contractes de treball	gener	347	↘	-11,7
Pitiüses				
Assalariats	gener	6.684	↗	4,3
Autònoms	gener	2.237	↗	4,1
Contractes de treball	gener	1.798	→	0,7

Font: Ibestat, OTIB, TGSS

en un -3,2% en el conjunt de les Illes Balears. En els dos primers mesos de l'any 2019 el nombre d'aturats en el sector de la construcció presenta una mitjana de 5.159 persones, cosa que suposa una variació interanual d'un -3,9%. En l'àmbit estatal, en el quart trimestre del 2018 l'atur presenta una disminució interanual molt significativa amb un -12,9%, passant de 148.300 a 129.100 persones aturades.

Quant a les **perspectives** de futur, la construcció presenta indicadors que fan preveure que es mantindrà el dinamisme a mitjà termini. Del gener al desembre de 2018, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears ha tramitat 6.679 expedients, un 4,5% més que durant l'any 2017. Aquest augment dels projectes visats es produeix a totes les illes excepte a les Pitiüses, on disminueixen un -7,5%. El pressupost total dels projectes també creix, i fins i tot ho fa amb més intensitat que el nombre d'expedient; concretament, en el conjunt de l'any 2018 el pressupost dels projectes visats suma 1.355,4 milions d'euros, un 11,5% més en comparació amb el mateix període de l'exercici anterior. El 67% d'aquest import té per objecte la construcció residencial, mentre que el 2,3% són projectes de tipus turístic.

Els projectes d'ambdues finalitats han evolucionat positivament en el període gener-desembre de 2018 respecte a l'any passat. Concretament el nombre de visats de caire residencial ha experimentat un fort augment, d'un 16,2%, i en el cas dels visats de tipus turístic la dada varia positivament: un 8,2%. La tercera tipologia per importància pressupostària ha estat els visats de caire esportiu, que en el període 2017-2018 s'ha incrementat un 6,6%. Quant a les llicències d'obres atorgades pels ajuntaments, només es disposa de les dades fins al setembre de l'any 2018, mes en el qual s'arriba a 1.584 llicències d'obra d'habitatges acumulades des del gener, un 10% menys que en el mateix període del 2017. Segons les dades del Ministeri de Foment, l'obra pública licitada a les Illes Balears durant l'any 2018 arriba a 243,3 milions d'euros, un -15,0% respecte de l'any anterior. El comportament de les obres d'enginyeria civil (70,1% respecte del total) explica la major part de l'obra licitada. Aquest tipus de contractes també ha sofert una evolució interanual negativa del -7,0%. Per agent contractant també es reflecteix la reducció del valor de la licitació pública. Es redueix l'import de les obres públiques licitades pels ens territorials al llarg de l'any 2018 respecte de l'any 2017 en un -19,7%, i el mateix passa amb la licitació de les de l'Estat i la Seguretat Social (-6,7%).

4 Serveis

Taula 17. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en%)															
Anual				Trimestral											
2014	2015	2016	2017	2016 (p)				2017 (p)				2018 (a)			
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1,4	3,1	4,3	3,9	4,1	4,3	4,4	4,2	4,3	4,0	3,8	3,5	3,1	2,7	2,6	2,4

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

En el quart trimestre del 2018, el **VAB del sector dels serveis** a les Illes Balears situa la variació interanual en un 2,4 %; aquest valor és dues dècimes inferior al registrat en el tercer trimestre de l'any i 1,1 punts percentuals inferior al registre d'un any enrere. Les activitats englobades en el sector dels serveis continuen impulsant el creixement de l'economia de les Illes, encara que el sector de la construcció presenta més dinamisme (3,6 %). A Espanya l'evolució dels serveis, des de la perspectiva del PIB corregit d'efectes estacionals i de calendari, duu una dinàmica positiva, la qual cosa es reflecteix en la taxa variació interanual dels quatre trimestres de l'any 2018 (2,6 %, 2,4 %, 2,6 % i 2,9 %, respectivament). Per grups, en el quart trimestre a Espanya segueixen amb registres molt alts les activitats professionals (6,8 %), les d'informació i comunicacions (5,5 %), les activitats financeres i de assegurança (5,5 %) i, més moderadament, les de comerç, transport i hostaleria (2,3 %). Únicament romanen en negatiu les activitats artístiques, recreatives i altres serveis (-2,0 %).

EL NOMBRE D'AFILIATS CREIX UN 2,2 % INTERANUAL AL MES DE GENER

Al mes de gener de 2019 el nombre de treballadors del sector dels serveis **afiliats a la Seguretat Social** a les Illes Balears és de 331.225 persones, la qual cosa significa un creixement interanual d'un 2,2 %. Considerant tots els règims de cotització el sector guanya 7.229 afiliats. L'augment en termes absoluts i també percentuals es produeix tant en el règim general, amb un 2,4 % (6.088 cotitzadors més), com en el cas del règim d'afiliats d'autònoms, que puja un 2,7 % (1.667 afiliats més). Per activitats cal destacar, Les activitats administratives i serveis auxiliars (1.220 nous afiliats), les activitats sanitàries i de serveis socials (1.095 nous afiliats) i l'activitat d'educació (1.001 nous afiliats), són les que presenten els avanços més significatius en valors absoluts. En canvi, presenten un retrocés en valor absolut l'activitat de llars com a ocupadors de personal domèstic (-575 cotitzadors) i l'activitat financera i d'assegurança (-153 cotitzadors).

Per illes, al gener incrementen el nombre d'afiliats en el sector terciari Eivissa, en una taxa del 3,6 % (1.198 afiliats), i Mallorca en un 2,2 % (6.002 afiliats). En canvi, Menorca i Formentera registren caigudes amb taxes respectives d'un -0,2 % (-34 afiliats) i d'un -0,5 % (10 afiliats).

Taula 18. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	gener	331.225	↗	2,2
Mallorca	gener	276.000	↗	2,2
Menorca	gener	18.300	→	-0,2
Pitiüses	gener	34.080	↗	3,6
Índex xifra de negoci dels serveis	desembre	96,06	↗	6,3
Transport i emmagatzematge	desembre	101,31	↗	11,2
Hostaleria	desembre	40,16	↗	9,9
Informació i comunicacions	desembre	121,80	↗	7,0
Activitats professionals, científiques i tècniques	desembre	130,24	↗	22,3
Activitats administratives i serveis auxiliars	desembre	94,06	↗	5,0
Matriculació de vehicles per a lloguer	desembre	1.211	↘	-14,2

Font: DGT, Ibestat, TGSS

LA FACTURACIÓ DE LES EMPRESES AUGMENTA UN 6,3 % INTERANUAL EN EL DARRER MES DEL 2018

En el mes de desembre 2018, l'**indicador d'activitat del sector dels serveis** (IASS) registra un valor de 96,06 que malgrat es trobi per sota la base és força positiu, atesa l'estacionalitat d'aquest sector a les Illes Balears. Això es manifesta en el fet que la facturació de les empreses en termes interanuals ha augmentat un 6,3 % a les Illes Balears. En el conjunt de l'Estat espanyol l'increment indicat només es troba superat pel Principat d'Astúries que experimenta un creixement del 6,5 %.

A l'arxipèlag, la xifra de negoci del mes de desembre presenta valors positius en termes interanuals a totes les branques del sector serveis, i cal remarcar l'evolució de les activitats professionals, científiques i tècniques (22,3 %), el transport i emmagatzematge (11,2 %) i l'hostaleria (9,9 %).

L'altre indicador sectorial –l'índex d'ocupació– segueix mostrant

mes darrera mes valors d'evolució interanual elevats. Al mes de desembre, la variació interanual de l'índex se situa a les Illes en un 2,6 %. Amb aquesta dada es posiciona com a una de les comunitats autònomes amb major creixement de l'índex, amb 0,5 punts percentuals per sobre del registre del conjunt de l'Estat (2,1 %). L'ocupació augmenta en tots els sectors, de manera més destacada en l'hostaleria (4,4 %), en el conjunt d'altres sectors (3,1 %), i informació i comunicacions (2,7 %). Els valors més alts de l'índex d'ocupació el mes de gener es dona en el comerç (106,2) i per tant aquesta és la branca que més ha augmentat respecte del 2015, que és l'any base.

Finalment, la **matriculació de vehicles per a lloguer** a tot l'any 2018 augmenta un 17,8 % en relació a l'any 2017, passant d'un nombre absolut de 23.552 vehicles en el 2017 a 27.739 vehicles en el 2018. Cal remarcar que aquesta dada és el màxim de la sèrie disponible. Agafant com a base l'any 2015 (primer del qual es disposen dades) el número de matriculacions de vehicles per a lloguer s'ha multiplicat per 3,3.

4.1. Comerç

Taula 19. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	desembre	111,40	↗	3,6
Índex de vendes al detall ¹	desembre	116,16	→	1,0
Índex d'ocupació del comerç al detall	desembre	106,23	↗	2,2
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació de vehicles de motor i motocicletes	gener	72.583	→	1,4
Mallorca	gener	59.268	→	1,7
Menorca	gener	4.787	↘	-3,0
Pitiüses	gener	8.292	→	1,6

Font: Ibestat, INE, TGSS

¹ Preus constants de 2015

D'acord amb els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears, durant el mes de desembre el **volum de negoci** del sector del comerç segueix creixent a un ritme elevat, si bé no al nivell dels mesos anteriors, i situa la taxa interanual en el 3,6 %, per sota del nivell de l'IASS de tot el sector serveis, que creix un 6,26 %. L'**índex d'ocupació** en el comerç, en el desembre presenta una taxa de variació interanual d'un 1,8 %, 0,8 p.p. per sota de la dada de l'indicador per a tot el sector serveis.

LA FACTURACIÓ DEL COMERÇ AL DETALL A L'ANY 2018 PRESENTA UN CREIXEMENT ESTABLE I PER DAMUNT DE LA MITJANA NACIONAL

Les vendes de les empreses de **comerç al detall** de les Illes Balears al mes de desembre de 2018 (darrera dada disponible) presenten un creixement de l'1,4 %, i enllacen durant tots els mesos de l'any 2018 variacions interanuals positives amb l'única excepció del mes de setembre. En el conjunt de l'Estat la facturació del mes de desembre també experimenta una variació interanual positiva, però molt reduïda (0,04 %). A les Illes, la variació mitjana dels dotze mesos de l'any, en relació amb els del 2017, és d'un 1,7 %, sensiblement per sobre de la de l'Estat, que queda en un 0,8 %. D'altra banda, el ritme de creació d'ocupació en el sector es manté. Aquest mes l'índex presenta una taxa de variació interanual d'un 2,2 %. Cal indicar que, amb excepció del mesos de gener i febrer, amb taxes de creixement de l'1 %, la resta de mesos mostren increments per damunt del 2 %. En el conjunt de l'Estat la taxa de variació del desembre se situa en un 1,0 %. La variació mitjana de l'any 2018 és a l'arxipèlag d'un 2,4 %, i a Espanya d'un 1,0 %.

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL EN EL MES DE GENER S'HA INCREMENTAT EN TERMES INTERANUALS EN GAIREBÉ MIL TREBALLADORS

Al mes de gener de 2019, el sector del comerç a les Illes Balears tenia 72.583 treballadors en alta laboral a la **Seguretat Social** (54.939 en el règim general i 17.644 en el d'autònoms), la qual cosa representa, respecte del mateix mes del 2018 un increment

d'un 1,4 % en el total d'afiliats (973 en termes absoluts). Menorca perd afiliació (-3,0 %), el que suposa 150 treballadors menys. Mallorca i les Pitiüses avancen un 1,7 % i 1,6 %, respectivament. Considerant els valors absoluts, a Mallorca es donen d'alta 971 nous cotitzadors i a les Pitiüses, 133 (121 a Eivissa i 12 a Formentera). En el conjunt de l'arxipèlag, les activitats corresponents al comerç a l'engròs absorbeixen el 40,3 % dels nous afiliats, representen un augment d'un 2,3 % interanual i és la branca en què l'afiliació creix més. La venda i reparació de vehicles, amb el 13,5 % dels nous afiliats, augmenta amb una taxa anual d'un 1,6 %. Finalment, el comerç al detall concentra el 46,2 % restant i creix un 1,0 %.

Els resultats dels **indicadors de confiança empresarial** corresponents al primer trimestre del 2019 revelen que un 17,2 % dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el quart trimestre del 2018 i que el 21,4 % ho fan de manera desfavorable. El balanç de situació, és a dir, la diferència entre els dos percentatges, és positiu i se situa en -4,2 punts percentuals. Aquesta xifra es troba bastant propera al balanç mitjà de tots els sectors (-3,75 %), i millora significativament el balanç del comerç d'un any enrere (-7,4 %). Pel que fa a les expectatives per al trimestre actual –el primer del 2019–, el 27,6 % dels gestors del sector del comerç enquestats consideren que la marxa del negoci serà desfavorable, un percentatge similar a la valoració del conjunt de totes les branques (24,7 %). Per contra, només l'11 % dels empresaris preveu que la marxa del comerç serà favorable, per sota de les perspectives favorables de tots els sectors en mitjana (13 %). El balanç d'expectatives resultant per al sector del comerç és el més negatiu (-16,6 %) entre tots els sectors, que també presenten saldos negatius (-11,7 % de mitjana global), llevat del transport i hostaleria (-25,4 %). Respecte al primer trimestre de l'any 2018, no ha existit gaire variació en les expectatives del gestors, atès que el saldo va ser de -16,7 %. Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç puja en termes interanuals un 0,9 %, 1,9 p.p. per damunt de la taxa de la mitjana de tots els sectors econòmics (-1,0 %).

4.2. Hostaleria

Taula 20. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
	des				gen-des			
Pernoctacions	des	347.115	↗	22,8	gen-des	70.145.628	→	-0,4
Establiment hotel·ler	des	294.930	↗	23,6	gen-des	59.360.263	→	-0,0
Apartament turístic	des	34.308	↗	23,6	gen-des	9.562.159	↘	-4,4
Rural	des	17.877	↗	9,5	gen-des	1.223.206	↗	15,6
Viatgers	des	108.885	↗	35,7	gen-des	12.120.807	→	1,1
Establiment hotel·ler	des	96.956	↗	38,2	gen-des	10.313.730	→	1,5
Apartament turístic	des	4.897	↗	13,7	gen-des	1.469.575	↘	-5,8
Rural	des	7.032	↗	21,4	gen-des	337.502	↗	24,9
Estada Mitjana	des	3,2	↘	-9,5	gen-des	5,8	→	-1,4
Establiment hotel·ler	des	3,0	↘	-10,6	gen-des	5,8	→	-1,4
Apartament turístic	des	7,0	↗	8,7	gen-des	6,5	→	1,6
Rural	des	2,5	↘	-9,9	gen-des	3,6	↘	-7,4

Font: Ibestat

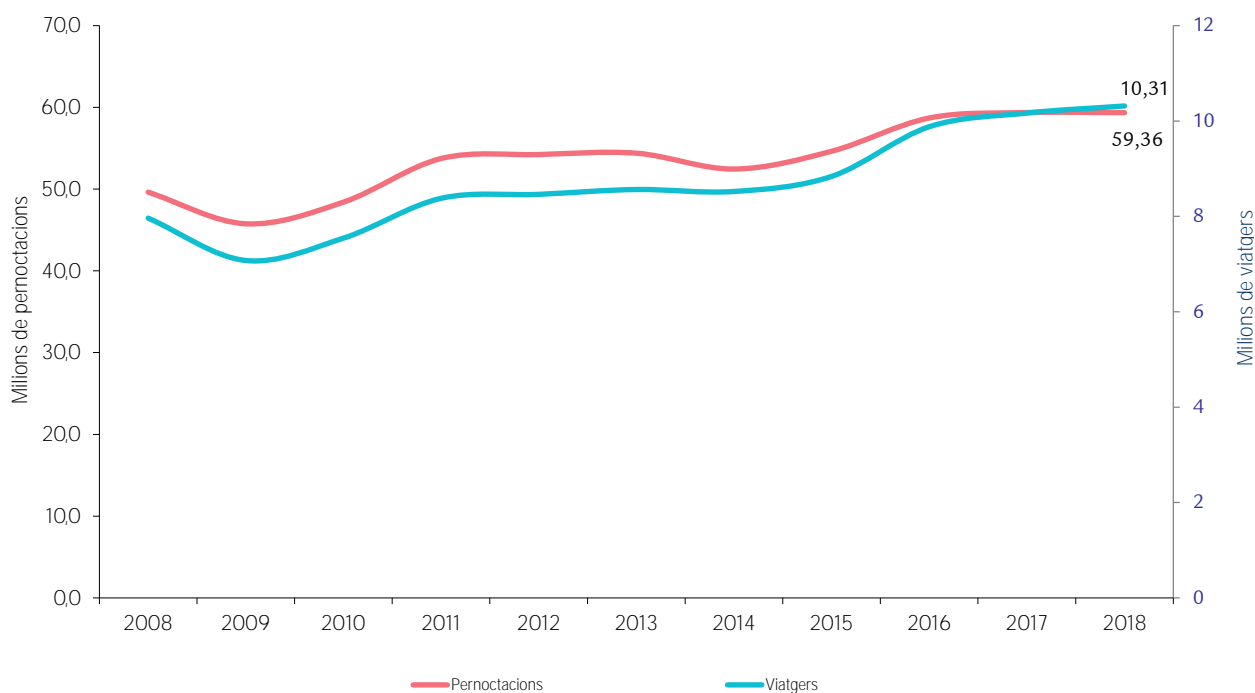
Al mes de desembre el nombre de pernoctacions dels turistes a les Illes Balears augmenta notablement (22,80%) respecte del desembre del 2017 i arriba a 347,112. En xifres acumulades del gener al desembre, les nits facturades en els establiments turístics reglats es manté en una xifra similar a l'any anterior, i se situa en 70,1 milions de pernoctacions. El nombre de viatgers del mes de desembre augmenta un 35,7% en relació amb el mateix mes de l'any 2017. En termes acumulats anuals, la xifra arriba a 12,1 milions de viatgers, un 1,05% més que durant l'any anterior. El sector de l'hostaleria continua amb unes dades de viatgers que, en general, consoliden el fort increment dels darrers anys.

Les **pernoctacions** en establiments hotelers l'any 2018 arriben a 52,3 milions. Això representa una situació d'estabilitat interanual, pràcticament sense variació (-0,03%). Els creixements en el mercat francès (25%), britànic (7,75%) i nòrdic (Suècia, 12%; Noruega, 34%; Finlàndia, 22%) compensen les caigudes del principal mercat emissor de turistes a les Illes Balears, Alemanya (-9,8%). Al mes de desembre, les Illes Balears tenen un percentatge d'ocupació de places oferides d'un 41,7%, una pèrdua de 2,4 punts respecte al mateix mes de l'any 2017, mentre que el conjunt d'Espanya ha perdut un punt i se situa en un 47,18% d'ocupació. Quant als apartaments turístics, al desembre, les pernoctacions presenten un augment respecte a l'any 2017 (23,6% interanual). En aquest cas, els mercats nòrdics experimenten descensos, mentre que el mercat francès creix (22%). Al darrer mes del 2018 les Illes Balears tenen un 31,7% d'ocupació de places oferides en apartaments turístics, 2,8 punts

menys que al desembre de l'any 2017. Les dades per als allotjaments de turisme rural mostren un comportament molt positiu a les Illes Balears fins al desembre, un 9,5% més, gràcies al creixement del mercat nacional, que creix un 30%, i al francès, que augmenta un 38%, que compensen la caiguda del 20,6% experimentada pel mercat alemany. Al desembre, el turisme rural balear aconsegueix un percentatge d'ocupació de places ofertes d'un 20,2%, un guany d'1,8 punts respecte al mateix mes de l'any 2017.

LES PERNOCTACIONS ES CONSOLIDEN EN NIVELLS ALTS AMB MÉS DE 70 MILIONS L'ANY 2018.

Els **viatgers** que pernoctaren a les Illes Balears del gener al desembre del 2018 augmenten per damunt de les pernoctacions i arriben a 12,1 milions, la qual cosa marca una alça de l'1,1%. Així, els qui escolliren un establiment hotel·ler augmenten un 1,5% interanual, amb 10,3 milions de persones. Tal com es comentava al paràgraf de les pernoctacions, aquest increment ve marcat per l'expansió dels mercats francès (27,4%) i britànic (4,9%), que compensen la caiguda del principal mercat, l'alemany, que experimenta una caiguda del 7,39%. La progressió dels viatgers en apartaments turístics presenta una caiguda respecte de l'any anterior (-5,8%). Finalment, els clients de turisme rural, tot i que encara són minoria en el total de viatgers, són els que evolucionen de forma més favorable l'any 2018 i mostren una variació interanual positiva d'un 24,9%.

Font: Ibestat, elaboració pròpia

L'estada mitjana dels turistes a les Illes Balears l'any 2018 va patir un retall de l'1,4% i es va quedar en 5,8 dies. En el cas dels hotels, cada viatger hi està 5,8 dies de mitjana, amb una reducció similar a l'indicada abans. Quant als apartaments turístics, l'estada arriba a 6,5 dies, xifra que creix un 1,6%. El viatger que s'allotja a establiments de turisme rural escurça l'estada respecte a l'any anterior un 7,4%, i opta per un nombre de nits inferior al dels allotjaments anteriors (3,6 dies).

El gràfic anterior reflecteix l'increment tant de les pernoctacions com dels viatgers en establiments hotelers, acumulat del gener al desembre, en els establiments hotelers des del 2008. Es pot observar el fort creixement de les dues sèries des del 2014 fins al 2018, d'un 13,1% per a les pernoctacions i d'un 21% per als viatgers. D'altra banda, des de l'any 2013, moment en què la sèrie de viatgers començà a comportar-se més positivament que la sèrie de pernoctacions, l'estada mitjana manté la tendència a la baixa (de 6,4 nits al 2013 a 5,8 per al darrer any).

En aquest paràgraf s'analitzaran les magnituds anteriors per a cadascuna de les illes de l'arxipèlag. El nombre de pernoctacions hoteleres, en termes acumulats fins a la darrera dada disponible (desembre per a Mallorca, octubre per a Menorca i Eivissa), presenta variacions positives a les Pitiüses (1,4%), mentre que retrocedeixen les pernoctacions a Menorca (-3,6%) i es mantenen a Mallorca. D'una banda, a Mallorca el nombre de nits facturades dels establiments hotelers es manté, mentre que els apartaments turístics en presenten una disminució (-5,8%), la qual contrasta amb l'augment als allotjaments rurals (15,8%). Per

origen, el turisme alemany cau un 9,6% en les nits facturades en hotels i també el turisme espanyol (9%), mentre que augmenten les nits que els hotels facturen als viatgers britànics (13%) i, sobretot, al mercat francès (37,8%) i el suec i el noruec (14,4% i 36,4% respectivament). En els apartaments, s'observa una baixada important de les pernoctacions dels britànics (-8,2%), dels alemanys (-8,1%), noruecs (-32,1%) i danesos (-18,9%), a la vegada que el mercat suec augmenta un 12,8%. En aquesta illa, atès que el nombre de viatgers creix més que les pernoctacions en els hotels, l'estada mitjana disminueix (-2,5%). En els apartaments turístics, el nombre de viatgers decreix més que les pernoctacions en els hotels i l'estada mitjana augmenta un 1,3%. El turisme rural presenta un creixement molt superior en viatgers que en pernoctacions, la qual cosa indica que l'estada mitjana es redueix (-8,1%). A Menorca les pernoctacions hoteleres cauen en termes acumulats un 3,6%, mentre que els viatgers ho fan un 3,3% respecte de l'any passat, la qual cosa fa que l'estada mitjana disminueixi lleugerament (-0,3%). En els apartaments reglats el nombre de viatgers decreix amb més força (-8,3%) que el nombre de pernoctacions (-2,5%) i, consegüentment, l'estada mitjana s'allarga lleugerament. A les Pitiüses, en els establiments hotelers les pernoctacions s'incrementen (1,4%), mentre que el nombre de viatgers cau (-1,2%) i, en conseqüència, l'estada mitjana repunta (2,7%). Quant als apartaments turístics, a Eivissa i Formentera baixa la xifra de viatgers i de pernoctacions (-2,2% i -2,3% respectivament) i, per tant, l'estada mitjana cau un 0,2%.

HAN CONTINUAT PUJANT ELS PREUS HOTELERS I ELS INGRESSOS PER HABITACIÓ DURANT AQUESTA TEMPORADA.

Taula 21. Establiments turístics per illes

		Darrera dada	Variació interanual (%)		Acumulat	Variació interanual (%)		
Mallorca								
Pernoctacions								
Establiment hotelier	des	274.421	↗	31,7	gen-des	45.630.643	→	0,0
Apartament turístic	des	32.921	↗	25,1	gen-des	5.584.727	↘	-5,7
Rural	des	15.361	→	-0,2	gen-des	1.030.483	↗	15,8
Viatgers								
Establiment hotelier	des	87.292	↗	46,1	gen-des	7.734.719	↗	2,6
Apartament turístic	des	4.658	↗	16,2	gen-des	792.447	↘	-6,9
Rural	des	5.816	↗	9,1	gen-des	282.452	↗	25,9
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotelier	des	3,1	↘	-10,0	gen-des	5,9	↘	-2,5
Apartament turístic	des	7,1	↗	7,6	gen-des	7,1	→	1,3
Rural	des	2,6	↘	-8,7	gen-des	3,7	↘	-8,1
Menorca								
Pernoctacions								
Establiment hotelier	oct	346.220	↘	-3,6	gen-des	4.377.836	↘	-3,6
Apartament turístic	oct	86.620	↗	3,7	gen-des	1.648.327	↘	-2,5
Viatgers								
Establiment hotelier	oct	50.730	↗	-1,8	gen-des	709.368	↗	-3,3
Apartament turístic	oct	11.849	↗	14,8	gen-des	237.787	↘	-8,3
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotelier	oct	6,8	→	-1,9	gen-des	6,2	→	-0,3
Apartament turístic	oct	7,3	↘	-9,6	gen-des	6,9	↗	6,3
Pitiüses								
Pernoctacions								
Establiment hotelier	oct	875.703	↗	2,5	gen-des	9.351.784	→	1,4
Apartament turístic	oct	163.458	↘	-19,7	gen-des	2.329.105	↘	-2,3
Viatgers								
Establiment hotelier	oct	163.882	↗	5,1	gen-des	1.869.643	→	-1,2
Apartament turístic	oct	30.754	↘	-15,4	gen-des	439.341	↘	-2,2
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotelier	nov	2,3	→	-0,9	gen-des	5,0	↗	2,7
Apartament turístic	oct	5,3	↘	-5,0	gen-des	5,3	→	-0,2

Font: INE, Ibestat i elaboració pròpia

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els preus hotelers a les Illes Balears han continuat pujant durant aquesta temporada, exceptuant les caigudes del gener i el desembre (1,3% i 4% respectivament), per bé que amb menys intensitat que els tres darrers anys. Els increments interanuals han estat majoritàriament positius des de l'abril de l'any 2014. Des del 2011 els mesos que presenten taxes de variació negatives en els preus hotelers són de temporada baixa, mentre que els mesos on hi ha més ocupació presenten pujades de preus cada any. El lleuger augment del nombre de pernoctacions, juntament amb la pujada dels preus, ha estirat a l'alça la rendibilitat hotelera. Així, per habitació disponible (RevPAR), al desembre del 2018 s'incrementa un 27,7% respecte al mateix mes de 2017 i queda en 49,9 euros. S'ha d'assenyalar que aquest indicador de rendibilitat s'ha incrementat any rere any des del 2010. La tarifa mitjana diària o ADR augmenta un 9,9% a les Illes Balears (arriba als 93,6 euros) al desembre de 2018 i aquesta temporada d'estiu assoleix els màxims de la sèrie (132,4 euros a l'agost). També presenta un increment constant de preus des de l'any 2010.

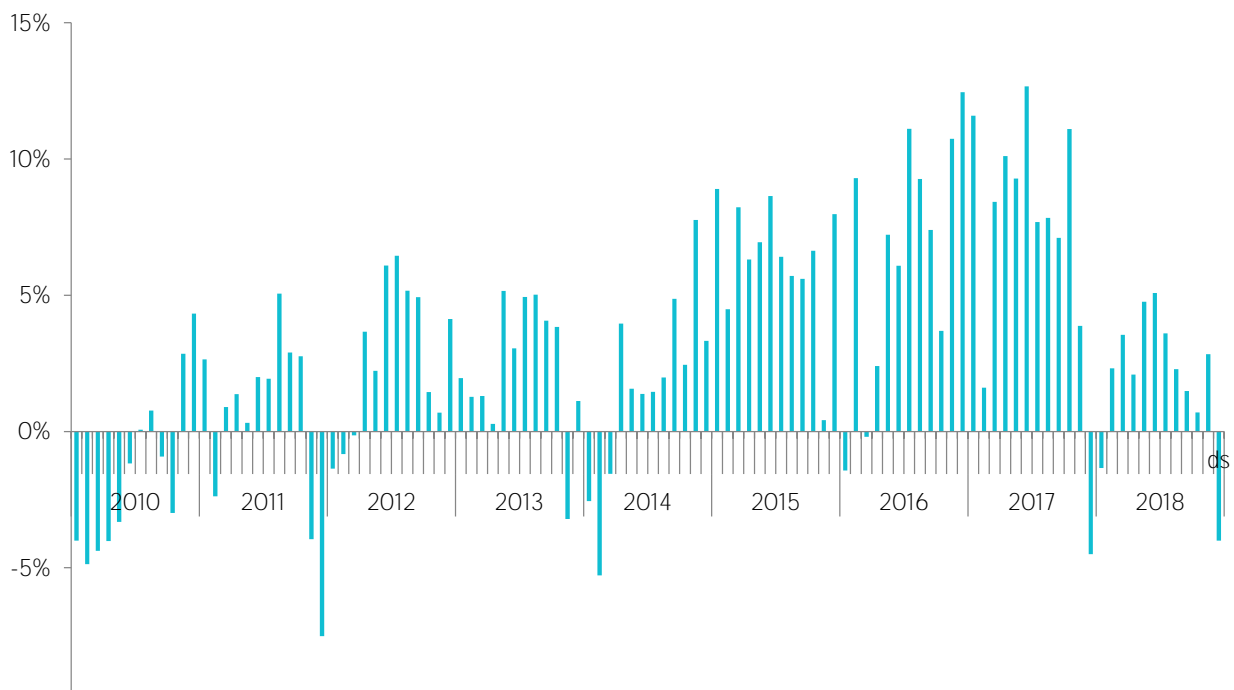
Quant als preus de l'oferta complementària, en el gràfic anterior s'observa l'evolució que ha seguit el subgrup de restauració i menjadors. Durant els mesos de l'any 2018 la variació interanual dels preus a les Illes Balears és de mitjana d'un 2,1%, mentre que en el conjunt estatal queda en un 1,8%. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre de l'any 2015 se situa constantment per sobre de la variació de

preus de l'Estat, si bé, als mesos d'estiu d'enguany, gairebé estan igualats ambdós valors.

Segons les dades publicades per l'Ibstat, fins al desembre del 2018 arriben 16,5 milions de **turistes** a les Illes Balears, xifra que representa un 1,6% més que durant l'any 2017. Aquest augment és gràcies, sobretot, al comportament del mercat nacional (7,5%), mentre que tant el mercat alemany com el mercat britànic presenten variacions negatives (-3,5% i -1,3% respectivament). El turisme alemany representa el 28,2% del total, mentre que el britànic significa el 22,3%, i el turisme espanyol el 16,5% dels visitants. Així mateix, s'ha de destacar el comportament dinàmic del turisme francès, que creix un 20,5% i del belga (un 10,2% més).

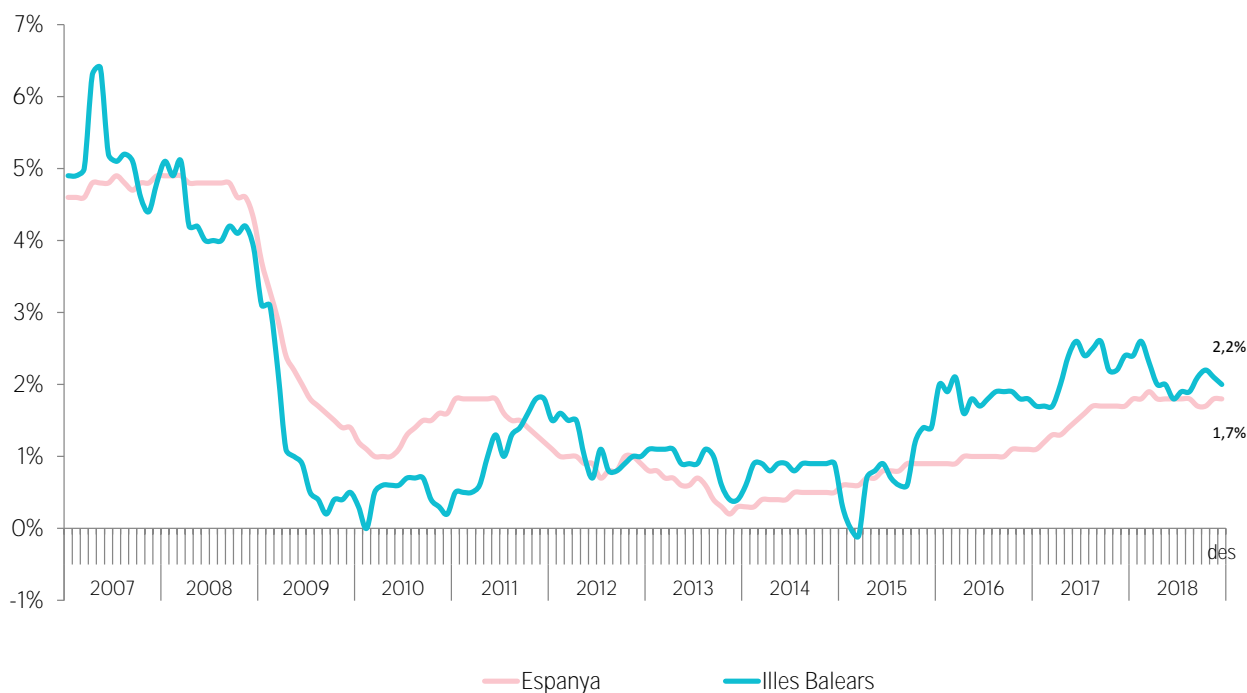
Les taxes acumulades del gener al desembre dels turistes arribats creixen un 2,7% a Mallorca, i la xifra de turistes supera els 11,9 milions. En aquesta illa cal destacar el creixement del turisme nacional, amb un 11,4% d'increment interanual. Malgrat això, en valors absoluts, el turisme alemany és el més important, amb 4,3 milions de turistes tot i que disminueix un -2,6%. A Menorca l'arribada de turistes decreix (-1,6%), però arriba a 1,4 milions de turistes. En aquesta illa sobresurt la caiguda del turisme d'origen britànic, amb una taxa del -9,9%, que en representa un poc més d'un terç del total i deixa el mercat nacional com a principal mercat emissor. Les Pitiüses en nombre de turistes retrocedeixen un 1,2%, els espanyols es mantenen i els alemanys i britànics disminueixen (0,4% i 4,5% respectivament).

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a desembre 2018)

Font: INE

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Font: INE

Taula 22. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada	Variació interanual (%)	Acumulat	Variació interanual (%)
Illes Balears	desembre	295.120	gen-des	16.595.702
Espanya	desembre	111.653	gen-des	2.739.227
Alemanya	desembre	95.707	gen-des	4.672.757
Regne Unit	desembre	21.557	gen-des	3.699.554
Mallorca	desembre	256.643	gen-des	11.954.469
Espanya	desembre	84.749	gen-des	1.521.760
Alemanya	desembre	94.750	gen-des	4.312.242
Regne Unit	desembre	19.780	gen-des	2.367.012
Menorca	desembre	10.840	gen-des	1.440.864
Espanya	desembre	9.289	gen-des	533.760
Regne Unit	desembre	716	gen-des	500.255
Pitiüses	desembre	27.638	gen-des	3.200.369
Espanya	desembre	17.614	gen-des	683.707
Regne Unit	desembre	1.061	gen-des	832.288
Alemanya	desembre	956	gen-des	284.012

Font: Ibestat

4.3. Transport i comunicacions

Taula 23. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
	desembre	20.476	↗	5,4
Transport i emmagatzematge				
Mallorca	desembre	16.697	↗	4,7
Menorca	desembre	965	↗	6,2
Pitiüses	desembre	2.717	↗	10,4
Informació i comunicació				
Mallorca	desembre	7.761	↗	8,5
Menorca	desembre	331	↗	12,6
Pitiüses	desembre	463	↗	8,7

Font: Ibestat (TGSS)

Fins al desembre del 2018 el nombre acumulat d'**afiliats** en la branca de transport i emmagatzematge augmenta un 4,0% interanual per al conjunt de les Illes Balears. Aquest fet reflecteix l'increment d'activitat en aquesta branca a l'arxipèlag balear. L'afiliació creix a tot l'arxipèlag, i especialment a les Pitiüses: Eivissa (13,4%) i Formentera (7,4%), seguides de Menorca (4,2%) i de Mallorca (2,2%). D'altra banda, la xifra de treballadors del sector d'informació i comunicacions també creix (un 7,1%) respecte de l'any anterior. L'augment en el nombre de treballadors en aquest cas es dona també a totes les illes, excepte a Formentera, on cau (-2,0%), i sobretot a Mallorca (7,6%), seguida de Menorca (5,3%) i pràcticament sense variació a Eivissa (0,2%).

Els **passatgers** arribats entre el gener i el desembre de l'any 2018 a les Illes Balears per via aèria augmenten un 3,4% en comparació amb l'any 2017. Així, el 2018 n'arriben 20,3 milions als aeroports de les Illes Balears, i continua la tendència a l'alça d'anys anteriors. Del total de passatgers que arriben als aeroports de les Illes Balears durant l'any 2018, el 70,5% són estrangers i superen els 14 milions, a més, s'incrementen un 0,9%. Entre els

principals països emissors destaquen Espanya (vols domèstics) i Alemanya, ambdós amb un fort increment (un 9,8% i un 4,6%, respectivament). El mercat britànic, que representa un 21% del total, disminueix gairebé un cinc per cent. Els passatgers arribats el 2018 procedents d'un dels tres mercats principals (Espanya, Alemanya i Regne unit) representen el 76,6% del passatge total, i superen en un 3,8% els arribats l'any 2017. Ara bé, si comparam aquesta dada amb les xifres de concentració dels tres mercats principals durant la dècada passada, en la qual els passatgers d'aquests tres mercats no baixaren del 83% del pes total fins a l'any 2010, s'observa que el descens dels mercats principals es tradueix en una major diversificació dels països emissors. Així mateix, fins al desembre hi ha un increment interanual de visitants procedents d'altres mercats: creix el nombre de passatgers d'origens com França (9,2%), Itàlia (2,6%) o Àustria (33,0%).

EL NOMBRE DE PASSATGERS ARRIBATS PER VIA AÈRIA DURANT EL 2018 CREIX UN 3,4% INTERANUAL.

Taula 24. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-desembre	20.250.464	↗	3,4
Espanya	gener-desembre	5.979.807	↗	9,8
Alemanya	gener-desembre	5.311.823	↗	4,6
Regne Unit	gener-desembre	4.215.527	↘	-4,6
Itàlia	gener-desembre	785.248	↗	2,6
Suïssa	gener-desembre	598.343	↘	-10,8
França	gener-desembre	625.391	↗	9,2
Mallorca	gener-desembre	14.502.481	↗	4,0
Espanya	gener-desembre	3.492.583	↗	10,0
Alemanya	gener-desembre	4.917.068	↗	5,2
Regne Unit	gener-desembre	2.713.105	↗	-4,1
Itàlia	gener-desembre	231.935	↗	13,3
Suïssa	gener-desembre	503.351	↗	-11,0
França	gener-desembre	432.425	↗	17,5
Menorca	gener-desembre	1.711.980	→	0,1
Espanya	gener-desembre	855.871	↗	9,9
Alemanya	gener-desembre	73.159	→	1,3
Regne Unit	gener-desembre	522.951	↘	-10,8
Itàlia	gener-desembre	102.423	↘	-7,2
Suïssa	gener-desembre	18.416	↗	24,1
França	gener-desembre	54.676	↘	-14,5
Eivissa	gener-desembre	4.036.003	↗	2,5
Espanya	gener-desembre	1.631.353	↗	9,4
Alemanya	gener-desembre	321.596	↘	-2,0
Regne Unit	gener-desembre	979.471	↘	-2,2
Itàlia	gener-desembre	450.890	→	0,1
Suïssa	gener-desembre	76.576	↘	-15,2
Països Baixos	gener-desembre	289.286	↗	2,5

Font: Ibestat (AENA)

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el passatge creix a tots els aeroports. El nombre de passatgers arribats a Mallorca l'any passat se situa en 14,5 milions. El passatge augmenta un 4,0% en aquesta illa gràcies al bon comportament del mercat nacional (10,0%) i l'alemany (5,2%). A Mallorca, el passatge britànic disminueix en termes interanuals un 4,1%. Així mateix, altres països d'origen mostren variacions relatives elevades, com ara França, que té un increment d'un 17,5% interanual. El nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó pràcticament es manté el 2018 (0,1%). A Menorca, a l'igual que a Mallorca, es redueix el passatge britànic (10,8% menys), mentre que creix el nacional (9,9%) i, més lleugerament, l'alemany (1,3%). Aquests tres mercats representen quasi el 85% del total de passatge.

Dels mercats no principals sobresurt el creixement del portuguès (61,8%), seguit pel suís (24,1%) i l'holandès (10,3%). Finalment, el volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 2,5% interanual durant l'any 2018. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (9,4%), ja que la resta de mercats principals retrocedeixen: el britànic perd un 2,2% i el passatge d'Alemanya baixa un 2,0%. Ara bé, el passatge d'altres mercats creix per compensar aquest descens, amb un increment dels passatgers que arriben a aquesta illa, igual que succeeix a Menorca. Així, també destaquen les arribades del passatge d'origen portuguès (40,3%) i l'austríac (3,2%).

Font: AENA, elaboració pròpia

Els aeroports de les Illes Balears reben cada vegada més entrades de passatgers en companyies aèries de baix cost. Així, segons dades de Turespaña (Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme), el 2018 aquestes companyies transportaren 8,1 milions de passatgers, i això representa un augment d'un 14,9% respecte de les xifres de l'any 2017. Els increments de passatgers que viatgen en companyies de baix cost no s'explica només per l'increment general de passatgers, sinó també per la reducció dels passatgers que viatgen amb companyies tradicionals. Així les coses, els viatgers arribats a les Illes Balears en companyies aèries tradicionals entre el gener i el desembre del 2018 són 6,1 milions i han experimentat un intens descens respecte de l'any passat, un 13,2% menys.

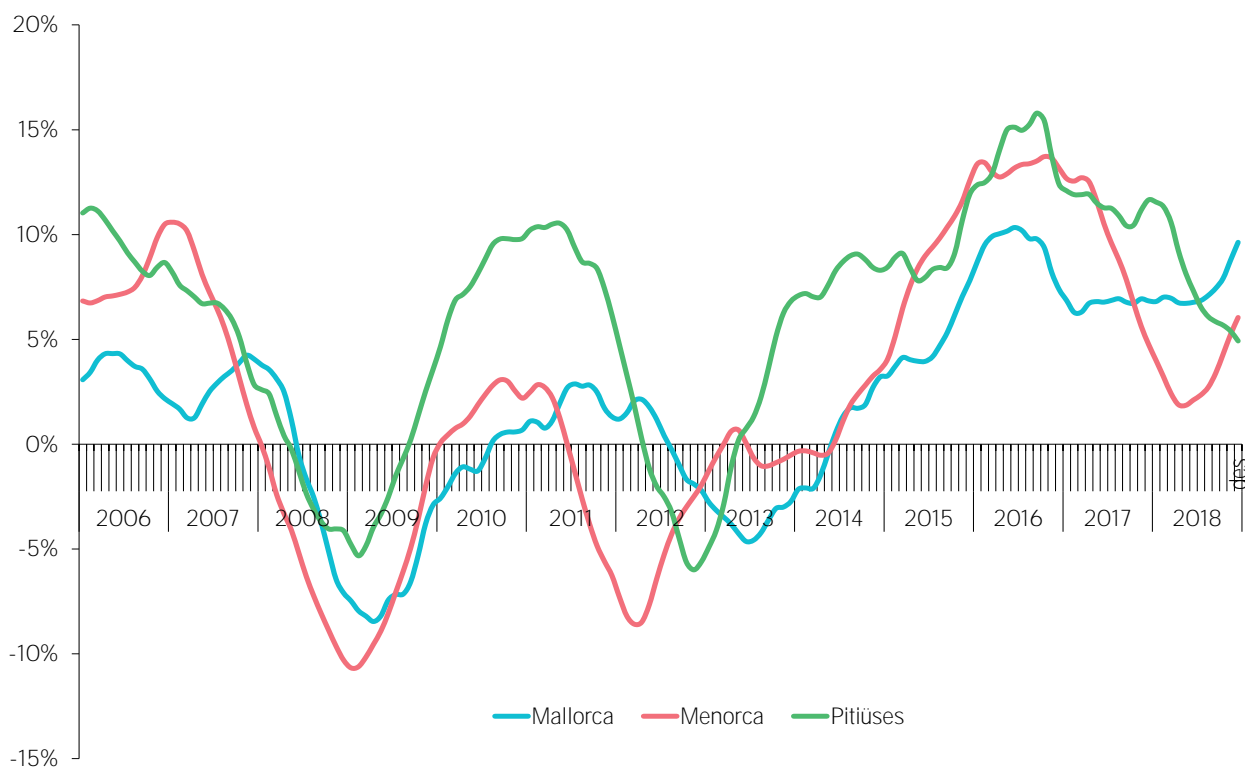
Segons les dades publicades per l'INE, els viatgers del transport metropolità de Palma se xifren en 934 milers durant l'any passat, un 21,0% superior a la dada de l'any 2017. Alhora, els usuaris del transport en autobús de Palma, que sumen 41,6 milions, s'incrementen en un 2,4% interanual.

EL TRÀNSIT MARÍTIM DE PASSATGERS EN LÍNIA REGULAR I EN CREUERS ES MANTÉ A L'ALÇA.

El trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears, segons l'Autoritat Portuària de Balears, es manté a l'alça (un 6,1% interanual). L'increment de passatgers per via marítima en línia regular no té lloc amb la mateixa intensitat a totes les illes. Destaca el creixement a Mallorca amb una taxa de variació del 15,7%, mentre que, Eivissa i Formentera creixen a ritmes més moderats (4,3% i 3,3%, respectivament). En canvi, Menorca presenta una taxa de variació negativa del trànsit marítim (-9,2%). D'altra banda, el trànsit de passatgers en creuers turístics a les Illes Balears continua a l'alça (un 13,8% més) durant el 2018. Per illes, destaca Mallorca amb un increment del 22,2%. D'entre aquests, el port de Palma concentra el 84,4% del total de creueristes que arribaren a les Illes Balears durant el 2018. Per la seva banda, els ports de Maó i d'Eivissa experimenten una reducció dels passatgers arribats en creuers (un -12,7% i un -19,3%, respectivament).

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

Fins al desembre de l'any 2018, el transport marítim de **mercaderies** presenta un alça del 5,0% respecte a l'any anterior, per arribar als 16,2 milions de tones. Aquest és un indicador que es troba molt correlacionat amb l'activitat econòmica de l'arxipèlag en general. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima mostren un signe positiu a Mallorca (6,2%), Menorca (5,6%) i Eivissa (1,3%), mentre que prenen el signe contrari a Formentera (-3,5%). Per a Menorca només disposam de les dades del port de Maó per a l'any 2018, però s'ha d'indicar que el port de Ciutadella està guanyat importància dins el transport de mercaderies segons les dades de Ports de les Illes Balears.

LES MERCADERIES TRANSPORTADES PER VIA MARÍTIMA CONTINUEN AUGMENTANT I EL 2018 SUPEREN ELS 16 MILIONS DE TONES.

El transport de mercaderies per via aèria, fins al desembre disminueix un 5,8% a causa de la caiguda del transport de mercaderies a totes les illes, especialment a Menorca (-21,5%), però també a Eivissa (-10,5%) i més lleugerament a Mallorca, on cau un -1,8%. Amb aquesta baixada segueix la tendència negativa que s'inicià l'any 2008.

Taula 25. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línia regular	gen-des	6.504.315	↗	6,4
Creuers turístics	gen-des	2.427.299	↗	13,8
Mallorca				
Línia regular	gen-des	1.533.232	↗	15,8
Creuers turístics	gen-des	2.051.713	↗	22,2
Menorca				
Línia regular	gen-des	118.683	↘	-9,1
Creuers turístics	gen-des	100.451	↘	-12,7
Pitiüses				
Línia regular (excepte de Formentera a Eivissa)	gen-des	797.168	↗	24,0
Línia regular Formentera	gen-des	4.055.232	→	1,0
Creuers turístics	gen-des	274.549	↘	-19,3

Font: Ibestat.

Inclou embarcaments, desembarques i en trànsit.

Taula 26. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	desembre	1.044.851	↗	8,6
Aeri	desembre	780.003	↘	-14,4
Mallorca				
Marítim	desembre	832.472	↗	9,1
Aeri	desembre	615.173	↘	-14,1
Menorca				
Marítim (port de Maó)	desembre	34.858	↗	4,0
Aeri	desembre	80.346	↘	-14,1
Pitiüses				
Marítim Eivissa	desembre	166.579	↗	6,4
Marítim Formentera	desembre	10.942	↘	-4,2
Aeri Eivissa	desembre	84.484	↘	-13,4

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia

4.4. Mediació financera

Taula 27. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ¹ (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	desembre	746	↘	-14,3
Mallorca	desembre	585	↘	-9,0
Menorca	desembre	66	↘	-7,3
Pitiüses	desembre	95	↘	-28,2
Import de noves hipoteques (milions d'€)	desembre	205,9	↘	-3,7
Dipòsits (milions d'€)	3r trim	26.669	↗	4,2
Crèdits (milions d'€)	3r trim	29.481	↘	-2,7
Nombre d'oficines d'entitats financeres	3r trim	772	↘	-6,6
Afiliats a la SS activitat mediació financera ¹	gener	6.872	↘	-2,1
Mallorca ¹	gener	6.401	↘	-2,6
Menorca ¹	gener	184	↗	7,5
Pitiüses ¹	gener	276	→	1,4

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia

¹ Taxa de variació interanual

El procés de reestructuració que està sofrint el sector bancari està provocant que el **nombre d'oficines bancàries** continuï a la baixa; en el tercer trimestre del 2018 suma 772 oficines en el conjunt de les Illes Balears, 54 menys que un any ençà (826 oficines), i manté la tendència en negatiu que s'inicià l'any 2009. A Espanya l'evolució continua també a la baixa amb 1.103 oficines menys que l'any anterior, sumant un total de 26.634 oficines. El tancament d'oficines es relaciona directament amb la reducció contínua del nombre **d'afiliats a la Seguretat Social** a les activitats financeres i d'assegurances, registrant descensos tant a les Illes Balears com a nivell nacional respecte a les dades de fa un any. Al mes de gener del 2019, el nombre d'afiliats arriba a 6.872 persones, amb un -2,2% de variació interanual. Per illes, l'afiliació creix a Menorca (7,0%) i a Eivissa (1,9%), on es concentren el 2,7% i el 3,8% respectivament del total d'afiliats, mentre que es redueix a Mallorca (-2,6%), on representen el 93,1% del total d'afiliats del sector, i a Formentera (-12,5%), amb el 0,2% dels afiliats.

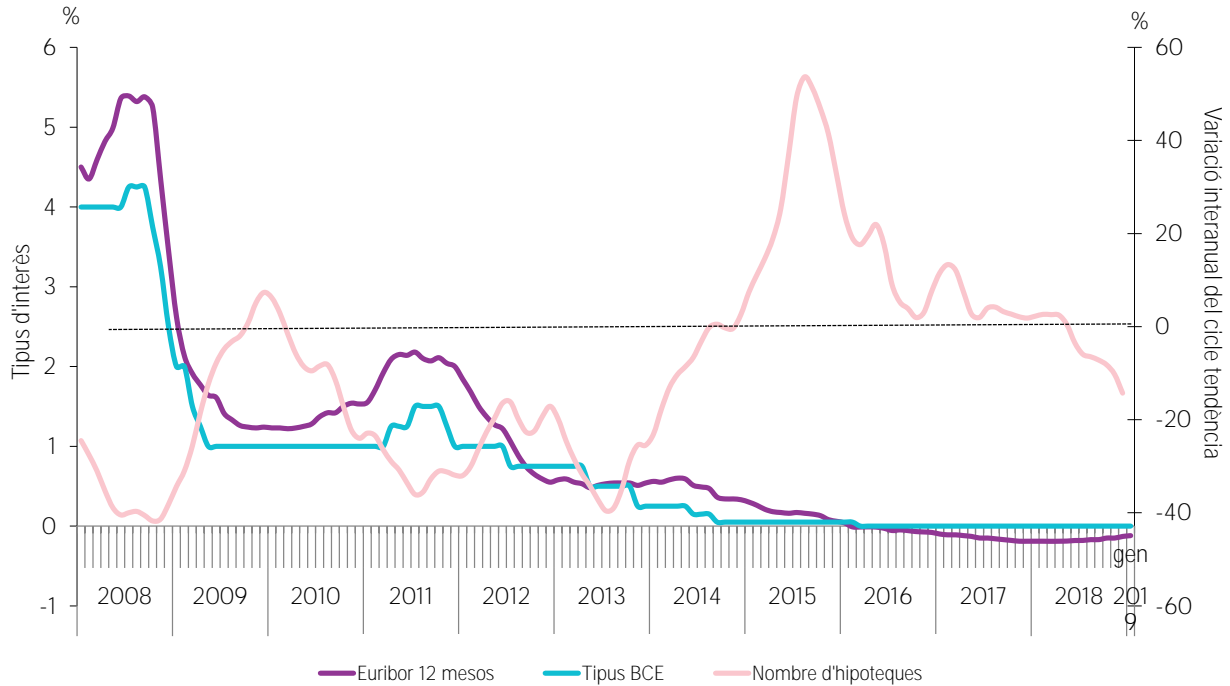
L'EURIBOR A 12 MESOS CONTINUA EL PROCÉS DE RECUPERACIÓ FINS A UN -0,11% AL MES DE FEBRER QUE INICIÀ EN JUNY DE 2018

El president del BCE informà, en la seva compareixença a principis del mes de març, que el **tipus d'interès oficial** de la zona euro és mantindrà en el 0% fins al final de l'any 2019. Aquest tipus es va deixar en el 0% en el mes de març del 2016, quan el BCE el davallà des del 0,05% per garantir unes condicions financeres favorables i intentar relançar l'economia. Pel que fa al creixement de la zona euro, en el quart trimestre del 2018 el PIB se situa en l'1,1% de variació interanual, uns 0,5 p.p. menys que en l'anterior trimestre. En l'àmbit hipotecari, i amb l'any 2018 finalitzat, s'observa una tendència negativa en el **nombre d'hipoteques constituïdes** a les Illes Balears. Concretament, de l'anàlisi de les dades es desprèn que a partir dels primers mesos de l'any 2018 el nombre d'hipoteques constituïdes s'ha començat a reduir suaument mes a mes; aquest fet es podria trobar relacionat amb una reducció en la confiança dels consumidors per a la inversió en habitatge, o a un augment dels requisits establerts per les entitats financeres per concedir hipoteques.

En el tercer trimestre de 2018 els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear sumen 26.669 milions d'euros i representen un augment d'un 6,9 % en relació amb el trimestre anterior, encara que, en termes interanuals, suposen una davallada d'un 3,7 %. Els dipòsits a les Illes Balears, que es divideixen entre els de les administracions públiques (en aquest trimestre, un 5,8% del total) i els del sector privat (el 94,2% restant), representen un 2,2% sobre el total de dipòsits en l'àmbit estatal. Els dipòsits de les

administracions públiques (1.557 milions d'euros) experimenten una reducció interanual del -9,9%. Altrament, els dipòsits del sector privat, que sumen 25.112 milions d'euros, augmenten un 4,7% en comparació amb el mateix trimestre de l'any passat. L'evolució dels dipòsits a Espanya en el tercer trimestre de l'any es redueixen en relació amb el tercer trimestre del 2017 en un -0,08%, arribant a una quantia de 1.223.351 milions d'euros.

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euríbor, INE, elaboració pròpia

Pel que fa al **crèdit** concedit a les Illes Balears segueix presentant una evolució a la baixa, i en el tercer trimestre del 2018 disminueix un -4,7% en termes interanuals. El volum total del crèdit arriba a 29.481 milions d'euros, el 96,7 % del qual correspon a altres sectors residents (-2,4% de decrement interanual) i el 3,3 % restant correspon a les administracions públiques (-43,9%). En relació amb el crèdit total nacional, el concedit a les Illes Balears representa aquest trimestre un 2,4 %. Del crèdit total privat concedit a Espanya, la major part també es destina al finançament dels altres sectors (94,2%) i la resta a finançar les administracions públiques (5,8%).

Al mes de desembre el nombre d'**hipoteques**, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag presenta una reducció interanual significativa d'un -21,9% i suma un total de 746, que es divideixen en 707 hipoteques damunt finques urbanes (un 94,8% respecte al total d'hipoteques) i 39 damunt finques rústiques (un 5,2% respecte al total). Per la seva part, l'import hipotecat

es redueix lleugerament en un -1,2%, i arriba als 206,0 milions d'euros. Aquest mes, doncs, l'import mitjà de les hipoteques s'acosta als 276,0 milers d'euros. En el conjunt de l'any 2018 es varen signar 14.446 hipoteques, un 2,0% menys que l'any 2017 (14.743 hipoteques), però, per contra, el valor total hipotecat va augmentar en un 15,9%. Quant als habitatges, al desembre se subscriuen 520 hipoteques (una reducció d'un -17,2% interanual) per un import de 95.206 milions d'euros (un -21,1% interanual), que suposa un import mitjà per hipoteca de 183,1 milers d'euros.

LA RÀTIO DE MOROSITAT MANTÉ LA TENDÈNCIA A LA BAIXA A FINALS DEL 2018

El nombre de crèdits morosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits continua en xifres elevades, encara que es redueix gradualment des de l'inici del 2014. Així, en el quart trimestre del 2018 la **ràtio de morositat** del sector privat és d'un 6,1% per al conjunt d'Espanya, 2,2 punts menys que el percentatge del quart trimestre del 2017 (8,3%).

4.5 Altres serveis

Taula 28. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	37.485	↗	3,0
Altres serveis socials	gener	13.550	→	1,5
Administració pública	gener	20.951	→	0,4
Educació	gener	24.050	↗	4,3
Serveis de la llar	gener	11.183	↘	-4,9
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	32.022	↗	3,1
Altres serveis socials	gener	10.884	→	1,5
Administració pública	gener	17.094	→	1,0
Educació	gener	21.959	↗	4,5
Serveis de la llar	gener	8.894	↘	-4,5
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	2.001	↘	-3,0
Altres serveis socials	gener	966	→	1,9
Administració pública	gener	2.031	↘	-4,4
Educació	gener	818	↗	3,8
Serveis de la llar	gener	619	↘	-7,3
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	3.414	↗	5,4
Altres serveis socials	gener	1.609	→	0,6
Administració pública	gener	1.826	→	0,8
Educació	gener	1.241	↗	3,2
Serveis de la llar	gener	1.669	↘	-6,3

Font: TGSS

Segons les dades publicades per l'Institut referents als indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS), en el mes de desembre del 2018, tant l'índex de la xifra de negoci com l'índex d'ocupació per als serveis empresarials presenten en termes globals resultats positius en comparació amb els del mateix mes del 2017. Concretament, la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears augmenta un 22,3% en activitats professionals, científiques i tècniques i un 5% en activitats administratives i serveis auxiliars. D'altra banda, l'índex d'ocupació també presenta resultats positius, concretament, en la primera activitat experimenta una variació interanual positiva de l'1,7%, i, en el cas de la segona, del 2,3%.

En el **mercat immobiliari**, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social augmenta en relació amb l'any anterior. Així, al mes de gener de l'any 2019 hi ha 1.456 centres de treball (comptes de cotització) inclosos en les activitats immobiliàries a les Illes Balears, 90 més que al mateix mes del

2018. Aquest augment, que és generalitzat a totes les Illes (a Mallorca, un 6,3%; a Menorca, un 7,3%; a Eivissa, un 5,8%, i a Formentera, un 50%), reflecteix la bona marxa d'aquesta branca d'activitat. Pel que fa a l'afiliació, al mes de gener hi ha 5.116 persones afiliades a aquesta activitat, un 7,9% més que un any enrere. L'augment és generalitzat a totes les illes, entre les quals destaquen Formentera, amb un 48%, i Eivissa, amb un 9,0%.

Al mes de gener del 2019 hi ha 37.485 persones afiliades en **activitats sanitàries i serveis socials** a les Illes Balears, cosa que representa un increment interanual del 3,0%. Aquesta tendència de creixement es consolida, atès que augmenta de forma ininterrompuda des del 2013. Totes les illes a excepció de Menorca presenten increments significatius dels ocupats en aquesta activitat respecte de l'any anterior: la variació interanual a Menorca és d'un -3,0%, un 3,1% a Mallorca, un 5,6% a Eivissa i un 0,9% a Formentera. Quant a la proporció d'afiliats, Mallorca concentra un 85,4% del nombre total.

Segons les dades publicades per l'IB-Salut, el nombre de pacients pendents d'una primera visita al mes de gener de 2019 a les Illes Balears és de 39.168; en el mateix més de l'any passat hi havia 36.714, per aquest motiu la variació interanual és del 6,7%. Si només es considera el nombre de pacients pendents d'una primera visita amb un període de demora superior a 60 dies, n'hi ha 7.077 al mes de gener, mentre que al mateix mes de l'any 2018 eren 5.670: això en suposa un increment del 24,8%. La demora mitjana en nombre de dies ha passat en el darrer any de 31,62 dies a 32,44 dies. Aquestes darreres dades, en termes d'evolució interanual, en suposen un augment del 2,6%. Quant al nombre de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica programada no urgent, al mes de gener hi havia registrats a les Illes Balears un total de 12.818, en comparació amb 13.163 en el mateix mes de l'any anterior, la qual cosa suposa una evolució interanual del -2,6%. En el cas de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica amb un període de demora superior a 180 dies, també n'hi ha hagut un significatiu increment en el darrer any del 12,2%. Finalment, la demora mitjana d'una intervenció quirúrgica és de 82,05 dies, que suposa un increment de 4,29 dies respecte a la dada existent l'any anterior.

AL MES DE GENER LA DEMORA MITJANA EN NOMBRE DE DIES D'UNA PRIMERA VISITA ÉS DE 32,44.

Al gener del 2019 hi ha 13.550 persones afiliades en el conjunt d'activitats que formen la branca d'**altres serveis** a les Illes

Balears, amb una taxa de variació positiva per al conjunt balear d'un 1,5%. Per illes, el nombre d'afiliats en aquesta branca creix de forma generalitzada a Mallorca (1,5%), a Menorca (1,9%), i a Eivissa (0,65%), excepte a Eivissa, on no es modifica.

Al gener del 2019 hi ha 24.050 persones afiliades en el sector de l'**educació** a les Illes Balears, amb una variació interanual positiva d'un 4,3%. L'afiliació augmenta a totes les illes respecte a l'any anterior amb excepció de Formentera: destaca Mallorca (4,5%), seguida de Menorca (3,8%) i Eivissa (3,4%), per la seva banda a Formentera es redueix un -14,3%. L'illa de Mallorca segueix concentrant més del 91% dels ocupats.

Al primer mes del 2019 hi ha 20.951 persones que treballen a l'**Administració pública** (serveis generals i defensa), un 0,4% més que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. En aquest sector l'illa de Menorca és l'única que presenta una reducció interanual dels afiliats, del -4,4%, mentre que la resta d'illes mostren lleugers increments en el nombre d'afiliats: Mallorca (0,96%), Eivissa (0,53%) i Formentera (2,4%). El 81,6% de l'afiliació es concentra a l'illa de Mallorca.

Finalment, pel que fa a l'afiliació dels **serveis de la llar**, al gener del 2019 se situa en 11.183 persones en el conjunt de les Illes Balears, un 4,9% menys que al gener de l'any passat. La variació interanual presenta signe negatiu a totes les illes, amb una disminució més significativa en el cas de Formentera (-20,8%) i Menorca (-7,3%).

Taula 29. Empreses de les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
NOMBRE D'EMPRESSES (DIRCE)	2018	96.638	↗	3,8
Sense assalariats	2018	53.315	↗	3,9
1 a 9	2018	38.906	↗	3,2
Més de 10	2018	4.417	↗	8,9
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL (TGSS) *				
ILLES BALEARS	4t trimestre	37.277	→	1,5
Altes	4t trimestre	1.906	↘	-8,7
Baixes	4t trimestre	9.461	→	0,8
MALLORCA	4t trimestre	26.796	→	1,5
Altes	4t trimestre	1.376	↘	-9,2
Baixes	4t trimestre	5.617	→	-0,5
MENORCA	4t trimestre	2.972	→	0,3
Altes	4t trimestre	152	↘	-7,3
Baixes	4t trimestre	907	→	-1,1
EIVISSA	4t trimestre	5.180	→	1,5
Altes	4t trimestre	255	↘	-10,5
Baixes	4t trimestre	2.391	↗	4,7
FORMENTERA	4t trimestre	352	↗	8,0
Altes	4t trimestre	21	→	31,3
Baixes	4t trimestre	394	↗	4,0

Font: INE, MEYSS i l'ebstat

* Total d'empreses a final del període

Les empreses registrades a les Illes Balears sumen un total de 96.638 a l'1 de gener de 2018, cosa que representa 82,8 empreses per cada mil habitants, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. La creació d'empreses augmenta per quart any consecutiu en termes interanuals (3,8%), amb 3.571 empreses més que ara fa un any. Al conjunt d'Espanya també creixen, tot que amb un increment més suau que a Balears (1,7%).

A les Balears el sector empresarial es caracteritza pel predomini de les empreses petites, conegudes com a micropimes. A 1 de gener de 2018 el conjunt d'empreses amb nou o menys treballadors representa el 95,4% del teixit empresarial illenc. De fet, les que no compten amb cap assalariat són el 55,2%, és a dir, més de la meitat. A Espanya les empreses amb menys de 9 treballadors també són el 95,4% el 2018.

Segons la demografia de les empreses inscrites a la Seguretat Social que presenta l'ebstat, el nombre total d'empreses de les Illes el darrer trimestre de 2018 és de 37.277, un 1,5% més que en el mateix període del 2017. L'evolució d'aquest indicador és positiva, ja que encadena variacions positives d'ençà el tercer trimestre del 2014. La distribució de les empreses per illa està encapçalada per Mallorca, amb 26.796 empreses, seguida per Eivissa (5.180), Menorca (2.972) i Formentera (352 empreses). En termes interanuals, totes elles mostren increments del nombre de negocis creats. Destaca el creixement de Formentera (8,0%), seguida d'Eivissa i Mallorca (1,5%) i de Menorca (0,3%).

Continuant amb aquestes dades, es presenta la ràtio d'altres d'empreses. Aquest indicador s'explica de la manera següent: si la ràtio és inferior a 1 vol dir que les baixes superen les altes.

En canvi, els resultats superiors a 1 s'obtenen quan la creació de noves empreses supera els tancaments. Així, en el quart trimestre del 2018 s'han obert 1.906 negocis, mentre que n'han tancat 9.461, de manera que la ràtio assoleix un valor de 0,20. Això vol dir que durant el quart trimestre del 2018 per cada 5 empreses se n'ha constituït una, mentre que les altres quatre han cessat l'activitat. Aquest indicador també reflecteix l'estacionalitat de l'economia de les Illes Balears. A totes les illes es repeteix el mateix patró respecte de les altes i baixes de negocis: els dos primers trimestres de l'any la ràtio supera el punt, és a dir, es creen més empreses de les que tanquen. En canvi, en els dos darrers el valor és inferior a 1, que es tradueix en una major destrucció d'empreses. Més en detall, el segon trimestre és el que lidera la creació d'empreses, mentre que el quart és el que més baixes registra.

La distribució sectorial d'altes i baixes reproduïx l'estructura econòmica de les Illes amb un major pes dels serveis, seguits de la construcció, la indústria i l'agricultura. Dels 1.906 negocis iniciats, 1.213 corresponen al sector dels serveis, 555 a la construcció, 88 a la indústria i 50 a l'agricultura. El quart trimestre del 2018 totes les activitats perden més empreses de les que en guanyen, amb l'excepció de la construcció on s'han obert 78 empreses més de les que han tancat les seves portes. Dins dels serveis, la pèrdua d'empreses (7.458 menys) s'ha concentrat principalment a l'hostaleria (el 46,5%), seguida per la resta de serveis (29,0%) i del comerç (24,5%).

Pel que fa a la variació relativa respecte d'ara fa un any, s'observa una reducció de les altes (-8,7%), així com un lleuger augment de les baixes (0,8%). Per sectors, les altes tan sols creixen a les activitats agrícoles (2,0%). Quant a les baixes, creixen a tots els sectors, excepte a la indústria (-7,4%). La ràtio entre altes i baixes del quart trimestre del 2018 a tots ells és inferior a 1, excepte a la construcció (1,16). Per tant, a la resta d'activitats es comptabilitzen més empreses que tanquen de les que comencen l'activitat; així, les ratios són 0,14 per als serveis, 0,40 per a l'agricultura i 0,47 per a la indústria.

LA CONSTITUCIÓ DE SOCIETATS MERCANTILS A LES ILLES BALEARS ES REDUEIX UN 12,2% EL MES DE DESEMBRE DEL 2018

A continuació s'analitza el dinamisme empresarial, mesurat com a nombre de societats mercantils constituïdes. Segons dades de l'Ibestat, de gener a desembre de 2018 es constitueixen 3.293 societats mercantils a les Illes Balears, un 5,9% menys que en el mateix període de l'any passat. D'aquestes, el 99,8% són societats limitades (204 menys que ara fa un any) i només són 8 les entitats noves que es constitueixen com a societats anònimes (1 menys que el 2017). En canvi, en el conjunt d'Espanya les societats mercantils creixen en l'acumulat de 2018 (0,8%), tot seguint l'augment de les societats limitades (0,8%), que són la majoria, i també de les societats anònimes (2,8%). Pel que fa al capital subscrit, a les Balears suma 239,5 milions d'euros de gener a desembre de 2018, un 42,1% més que en el mateix període de l'any 2017. En relació amb el nombre de dissolucions, creix el 2018 respecte a l'any anterior (124 més, un 13,5%) a les Illes Balears, per sobre de l'augment registrat a l'àmbit nacional en el mateix període (3,5%). Del total de dissolucions a les Balears, el 89,7% són de caràcter voluntari (129 més que un any abans), mentre que 46 es dissolen per fusió (21 societats menys).

Com a indicador avançat de les baixes en la demografia empresarial, es pot emprar el nombre de deutors en concurs de creditors. A les Illes Balears n'hi ha 102 en tot l'any 2018, mentre que foren 99 el 2017 segons dades de l'Ibestat. L'increment dels concursos també es dona en l'àmbit nacional (6,6%). Dels processos concursals a les Illes Balears, 92 corresponen a empreses (6 menys que l'any 2017), gairebé totes de responsabilitat limitada (el 89,1%), i la resta són persones físiques sense activitat empresarial (17 més que fa un any). Entre les empreses concursades, el 23,5% del total es dediquen a la construcció, seguides de les centrades en el comerç (18,6%), i a les activitats administratives (8,8%). En termes interanuals i per activitat econòmica principal augmenten les empreses concursades, entre d'altres, a la indústria (14,3%) i al comerç (18,8%), tot i que també n'hi ha que baixen interanualment. Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació de fins a dos milions d'euros (79 empreses) són les més damnificades. Per volum de treballadors, el 16,7% de les empreses concursades són sense assalariats (1 més que l'any 2017), i el 43,1% tenen entre 1 i 5 assalariats (2 més que l'any 2017).

IV. DEMANDA

1 Preus de consum

Tabla 30. Evolució de l'IPC. Febrer 2019 (Base 2016)

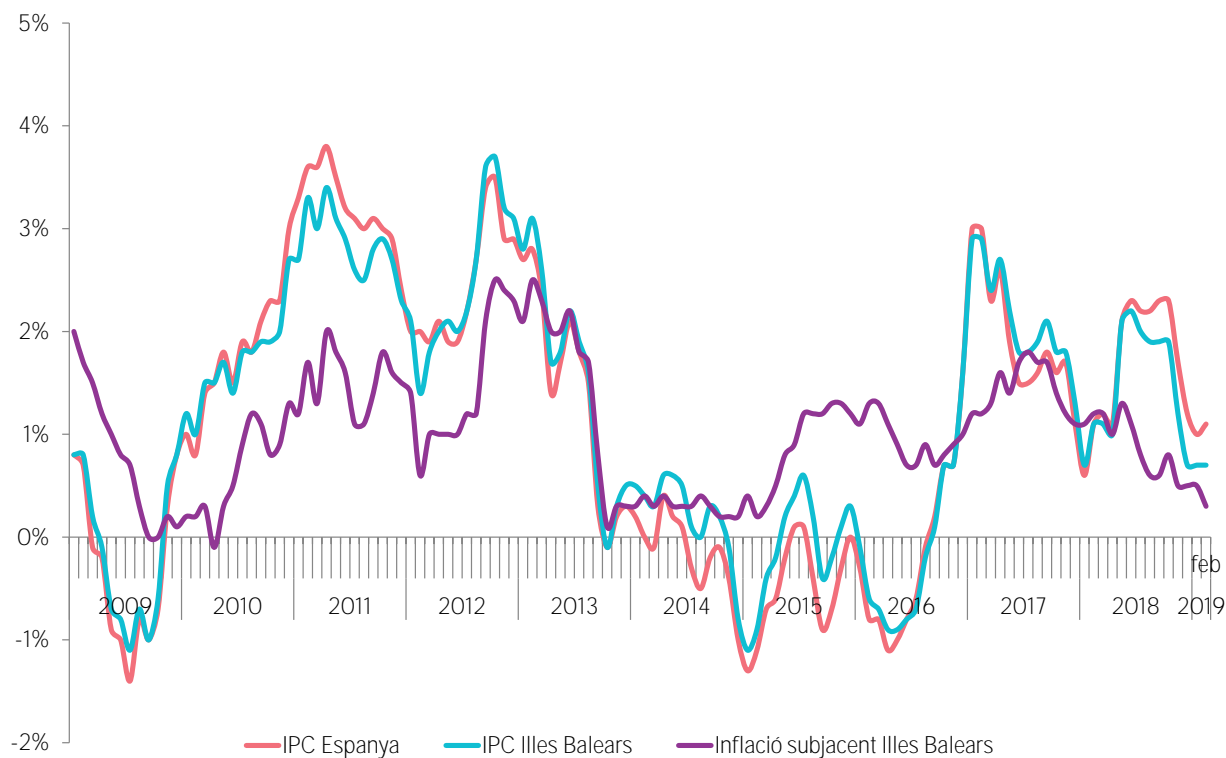
Illes Balears	Evolució anual		Evolució mensual	
	Variació interanual	Influència	Variació mensual	Repercussió mensual
Índex general	0,7	-	-0,0	-
Aliments i begudes no alcohòliques	1,2	0,005	-0,4	-0,076
Begudes alcohòliques i tabac	-0,2	-0,016	-0,2	-0,006
Vestit i calçat	0,6	0,027	-2,2	-0,114
Habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles	0,7	-0,241	-1,1	-0,158
Mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar	-0,1	-0,032	-0,1	-0,005
Sanitat	0,7	-0,016	0,0	0,001
Transport	-0,3	0,338	1,2	0,204
Comunicacions	1,9	-0,039	0,9	0,035
Oci i cultura	-1,9	-0,077	-0,1	-0,012
Ensenyament	1,0	-0,000	0,0	0,000
Restaurants i hotels	2,5	0,057	0,6	0,070
Altres béns i serveis	1,8	0,038	0,5	0,042
Inflació subjacent	0,3	-	-0,1	-

Font: INE

Al febrer, la inflació interanual se situa a les Illes en un 0,7%. Aquesta dada és la mateixa que la dels mesos de desembre i gener, i consolida la tendència dels darrers mesos en què s'ha passat de variacions interanuals per damunt del 2% a taxes per sota de l'1%. En el conjunt de l'Estat succeeix un fet similar al de les Illes Balears i la inflació se situa en un 1,1% interanual, quan l'octubre de l'any passat era del 2,3%. Respecte del mes anterior, la variació de l'índex a les Illes Balears és inexistent i a Espanya es dona un increment lleu (0,2%).

El fet que la taxa interanual de l'IPC coincideixi entre el mes de febrer i el mes anterior implica que les influències dels diferents grups COICOP es compensen entre elles (considerant les diferents ponderacions). Per una part, el grup del transport passa d'una variació interanual del -2,3% al -0,3%, i presenta una influència positiva molt remarcable (0,34 p.p. sobre el total). Per l'altra, es troba el grup de les despeses relacionades amb l'habitatge (aigua, electricitat, gas, etc.) que s'han frenat fins a un 0,7% al febrer, mentre que en el mes de gener augmentaven un 2,5%. Aquest alentiment influeix en el canvi de taxa anual en -0,24 p.p.

LA TAXA INTERANUAL ES MANTÉ AL FEBRER EN UN 0,7% A LES ILLES BALEARS

Font: INE

Quant a la resta de grups de consum, exceptuant les dades ja comentades que expliquen la mateixa evolució entre el mes de gener i febrer, cal destacar els increments experimentats per les despeses en restaurants i hotels (2,5%) i en comunicacions (1,9%). Contràriament sofreixen descensos els grups de despesa d'oci i cultura (-1,9%) i el de mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar (-0,2%).

L'evolució més recent dels preus es pot veure a la variació mensual i, com s'ha dit anteriorment, a les Illes Balears és inexistent i a nivell nacional d'un 0,2%. Cal deixar constància que aquestes xifres poden estar afectades pels efectes estacionals.

En aquesta ocasió destaca positivament l'augment dels preus del transport que a les Illes Balears se situen en un 1,2% per damunt del mes de gener (efecte sobre la taxa global 0,204 p.p.). A l'altre extrem es troba el grup de vestimenta i calçat, que en el darrer mes, influenciat per la temporada de rebaixes, sofreix una reducció en el nivell de preus d'un -2,2%, la qual cosa repercuteix en la taxa global en -0,158 p.p.

La inflació subjacent repunta lleugerament tant a les Illes Balears com a Espanya i passa a tenir uns valors quant a la seva evolució interanual del 0,3% i 0,7%, respectivament.

2 Consum

2.1 Consum intern

Taula 31. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		% var. Interanual ¹	
Consum carburants automoció (quilolitres)	gener	49.597	➔	1,9
Matriculació de turismes	desembre	3.335	⬇	-13,1
Índex de vendes al detall ²	desembre	116,16	➔	0,9
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	gener	40.527	↗	2,3
Matriculació de turismes ¹	desembre	2.382	⬇	-17,6
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	gener	2.774	↗	3,0
Matriculació de turismes ^{1,3}	desembre	120	⬇	-32,1
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	gener	6.296	➔	1,5
Matriculació de turismes ^{1,3}	desembre	329	➔	-1,9

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia

¹ La variació és de la cicle-tendència Ttt-12 (%), excepte en la matriculació de turismes

² Preus constants any 2015 (índex 2015=100)

³ No s'inclouen els destinats a lloguer

D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya corresponents al quart trimestre del 2018, la **despesa en consum final** (233,7 mil milions d'euros) continua augmentant de forma sostinguda amb una taxa de variació interanual del 4,0% (aquesta dada és idèntica a la del trimestre passat). Si bé tots els components de la despesa experimenten avenços, aquest increment s'explica principalment, igual que en els trimestres anteriors, per l'evolució positiva de les economies domèstiques. Així, la despesa en consum final de les llars, 173,9 mil milions d'euros, suposa un 74,4% del total de la despesa en consum final i registra una taxa interanual d'un 4,1%. També la despesa en consum final de les administracions públiques avança (56,7 mil milions d'euros, suposant un 24,2% del consum final), amb una taxa interanual d'un 4,1%. Alhora, la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars, que és el component de la despesa final amb menor pes (3,1 mil milions d'euros, suposant un 1,3% del consum final), creix de forma més suau i situa la taxa interanual en un 2,3%.

A Espanya, l'indicador de **confiança dels consumidors** (ICC) del mes de febrer registra una pujada intermensual de 2,5 punts a causa de la bona evolució de l'índex d'expectatives (variació del 5,7%) i de la davallada suau de la valoració de la situació econòmica actual (-1,0%). En canvi, en termes interanuals, l'evolució és negativa i l'indicador cau 3,6 punts percentuals, el qual, expressat en taxa de variació interanual, representa la mateixa variació (-3,6%). Dels dos components que conformen l'ICC, l'índex relatiu a la valoració de la situació actual és el que presenta una davallada més pronunciada, amb un -4,2% interanual, com a resultat d'un comportament negatiu de la valoració del mercat de treball (-3,4 punts) i de les lleugeres pujades de la valoració de l'evolució general de l'economia (0,6 punts) i de la situació de les llars (0,2 punts), que no aconsegueixen compensar. L'altre component, l'índex de valoració d'expectatives, presenta també una davallada interanual (-4,2%), i és resultat d'una evolució molt negativa de la percepció de l'ocupació (-10,5 punts) i de l'evolució de l'economia (-5,8 punts), però contràriament mostra una evolució positiva respecte a l'evolució de les llars (6,0%).

La **matriculació** de vehicles, tant en el conjunt de l'Estat com a les Balears, creix a l'any 2018 respecte al 2017. A les Illes, en el conjunt de l'any 2018, es matriculen 57.524 turismes, que representen un important creixement respecte de l'any anterior (9,4%). A Espanya, amb 1.434.264 turismes matriculats, l'augment és del 6,0%. Tot i així, per illes i respecte de les dades del 2017 es donen diferències significatives entre elles. Mallorca presenta un valor negatiu quant a la variació de les matriculacions de turismes d'un -0,9%. Per la seva banda, a Menorca es dona un increment considerable de les matriculacions (3,1%) en el darrer any. Finalment, Eivissa i Formentera mostren resultats dispersos: en el primer cas s'incrementen un 5,6%, i en el segon davallen substancialment en un -19,7%. Al marge dels resultats anuals, les darreres dades corresponents al mes de febrer d'enguany mostren una reducció important del nombre de turismes matriculats a les Illes Balears (4.678 vehicles), la qual es quantifica en un decrement d'un -24,8% interanual. També cauen els turismes matriculats en el conjunt de l'Estat (100.701 unitats, un -8,8%).

Com ja s'ha apuntat en l'apartat corresponent, el **comerç al detall** ha mostrat en els darrers mesos taxes de creixement suaus (amb l'excepció del mes de setembre de 2018, que presenta resultats negatius). En el mes de desembre, el darrer amb dades disponibles la taxa de variació interanual de l'índex general de la xifra de negoci presenta un creixement d'un 1,0%.

D'altra banda, el caràcter fred del mes de gener en tot l'arxipèlag (anomalia d'un -0,7 °C) ha propiciat una pujada important de la **demanda d'energia elèctrica** (un 9,2%, en termes interanuals) que s'ha reflectit en totes les illes, molt especialment a les Pitiüses (12,4%).

Al gener del 2019, la demanda total de **productes petrolífers** en el conjunt de l'arxipèlag (inclou les benzines, els gasoils i el fueloil BIA) és significativament major a la d'ara fa un any: 65,2 milers de tones, 15,8% superior respecte del gener del 2018. Si només es tenen en compte els carburants per a automoció, que aquest mes

equivalen al 61,7% del total, s'observa un lleuger augment en la seva demanda, l'1,4% interanual (40,2 milers de tones), atribuïble al major consum, tant de la benzina de 95 octans (6,2%) com a la benzina de 98 octans (12,3%); però contràriament es redueix el de gasoil del tipus A, que minva en un -1,3%. Per altra banda, es dispara el consum de fueloil BIA, atès que en el mes de gener de 2018 presentà una demanda molt reduïda (0,073 milers de tones) i que en el mes de gener de 2019 passà a tenir un consum més semblant a la de la resta de mesos (72 milers de tones). Les dades acumulades durant el 2018 (965,2 milers de tones) reflecteixen, respecte del 2017, un augment de la demanda del 2,4%. Els tipus de carburants que presenten pujades del consum representatives són: fueloil BIA (24,7%), gasoil B (9,4%), benzina de 98 octans (2,8%) i benzina 95 octans (1,9%). Contràriament el consum de gasoil A es redueix (-2,6%).

En el conjunt de l'Estat, durant el primer mes del 2019 el consum total de productes petrolífers creix un 6,5% respecte del gener del 2018 i arriba a una quantitat de 5.132,6 milers de tones. Més en detall, s'observen diferències segons el tipus de carburant. Així es dona un augment del 2,2% en la demanda de carburants per automoció, i per la seva banda el consum d'altres gasoils i fueloil BIA puja ostensiblement: gasoil B (23,5%), gasoil C (10,5%) i fueloil BIA (10,7%). El consum acumulat durant el 2018 augmenta un 2,8% en relació al 2017. Els carburants per a automoció, que representen més de les tres quartes parts (78,2%) del total de la benzina i el gasoil consumit a l'Estat durant tot l'any, arriben a 28,7 milions de tones, la qual cosa significa un increment interanual d'un 2,5%.

Altrament, durant el mes de gener, el consum de carburant d'automoció a les Illes Balears expressat en unitats de volum arriba a 49.597,4 quilolitres, un 1,7% més que al gener del 2018. Mallorca registra una pujada de l'1,5%, Menorca del 0,3% i les Pitiüses de l'3,8%. Finalment, el consum acumulat del 2018 en el conjunt de l'arxipèlag s'incrementa un 0,8% respecte del 2017, i destaquen la pujada registrada a Menorca (5,9%) i la davallada a les Pitiüses (-0,4%).

2.2 Consum de no residents

Taula 32. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

		Darrera dada	Variació interanual (%)		Acumulat	Variació interanual (%)		
Illes Balears								
Despesa total (milions d'€)	desembre	231,1	↗	45,1	gen-des	16.369,7	↗	2,1
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	783,0	↘	-3,0	gen-des	986,4	→	0,5
Despesa mitjana diària (€)	desembre	121,7	→	0,1	gen-des	146,0	↗	6,8
Mallorca								
Despesa total (milions d'€)	desembre	212,1	↗	63,8	gen-des	11.891,5	↗	2,7
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	826,4	↗	3,2	gen-des	994,7	→	0,0
Despesa mitjana diària (€)	desembre	127,3	↗	17,8	gen-des	144,8	↗	7,9
Menorca								
Despesa total (milions d'€)	desembre	5,1	↗	19,3	gen-des	1.394,8	↗	4,2
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	472,8	↗	9,1	gen-des	968,0	↗	5,9
Despesa mitjana diària (€)	desembre	76,4	↗	12,2	gen-des	129,7	↗	6,9
Pitiüses								
Despesa total (milions d'€)	desembre	13,9	↘	-45,5	gen-des	3.083,4	→	-1,3
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	501,7	↘	-49,4	gen-des	963,5	→	-0,1
Despesa mitjana diària (€)	desembre	83,3	↘	-24,8	gen-des	160,3	↗	2,5

Font: Ibestat

La **despesa total** acumulada del 2018 efectuada pels turistes a les Illes Balears es manté en positiu i augmenta en termes interanuals un 2,1% fins a arribar als 16.370 milions d'euros. El mercat nacional incrementa notablement la seva despesa (7,4%), per arribar als 1.544 milions d'euros, a l'igual que el turisme estranger, el qual incrementa el seu consum a les Illes un 1,6%. El turisme alemany és el que ha realitzat el major desembors en els dotze mesos de l'any (4.768,1 M€), tot i que presenta un descens (-3,8%) respecte al mateix període de l'any anterior. En segon lloc, per volum nominal, se situa el mercat britànic, amb 3.681,1 M€ i un augment del 3,1%. Per illes i en termes relatius acumulats de l'any, destaca Menorca, on la despesa creix un 4,2%, seguida de Mallorca (2,7%). En canvi, les Pitiüses experimenten un retrocés de l'1,3%.

LA DESPESA TURÍSTICA A LES ILLES BALEARS AUGMENTA UN 2,1% DURANT L'ANY 2018.

Quant a la **despesa mitjana diària** i a la **despesa mitjana per persona**, també es registren increments a l'acumulat del gener al desembre, tot i que es produeixen a diferents ritmes. Així, mentre la despesa mitjana per persona creix un 0,5% i arriba a 986,4 €, la despesa mitjana diària registra un increment del 6,8%, per arribar als 146,0 €. Com la duració mitjana acumulada de les estades dels turistes estrangers es redueix un 5,5% en comparació amb els mateixos mesos de l'any 2017, es pot dir que malgrat que els turistes romanen menys dies a les Illes, la despesa que realitzen és major. La despesa mitjana per persona i dia dels turistes espanyols creix a un ritme inferior a la dels turistes estrangers (un 1,0% i un 8,2%, respectivament), mentre que la despesa mitjana domèstica cau en l'acumulat del 2018 (-0,1%) i assolix 563,7 €, xifra que també es troba enfora respecte a la que fan els forans (1.069,9 €). Dels dos mercats principals destaca la despesa per persona dels alemanys (1.020,4 €), que han gastat 25,4 € més per persona que els turistes britànics el 2018. En

relació amb aquestes dades també destaca l'illa de Mallorca, on la despesa mitjana per persona (994,7 €) és més alta que a la resta de l'arxipèlag i amb una despesa mitjana diària de 144,8 €. A Menorca, la despesa per persona és de 968,0 € i la despesa per persona i dia es queda en els 129,7 €. Pel que fa a les Pitiüses, mostren una despesa de 963,5 €, la més baixa per illa, però amb la despesa per persona i dia més alta (160,3 €).

Parant atenció a la **partida de despesa** acumulada el 2018, la despesa en paquet turístic és la més elevada a les Illes Balears (més del 30% del total) i supera els 5.000 milions d'euros. En comparació amb el 2017, l'increment és lleugerament més suau (1,3%) a la no inclosa en paquet turístic (2,4%). En segon lloc, amb un import total de 2.808 milions, es troba la despesa en allotjament, la qual creix considerablement en termes interanuals (8,0%). La despesa en manutenció, el 16,5% de la despesa realitzada pels turistes que visiten les Illes Balears, presenta un descens en comparació amb el 2017, ja que es troba un -2,0% per sota del nivell de l'any anterior. La despesa en transport entre origen i destí, uns 2.155 milions d'euros, també augmenta per sobre de la mitjana (un 5,6% en termes interanuals). La despesa en activitats creix un 3,3%, mentre que la resta de la despesa mostra una caiguda del -4,8% i queden en 2.226 M€ i 1.401,5 M€ respectivament. Quant a la desagregació per illes, destaca a les Pitiüses que la despesa en paquet turístic representi sols el 23%, malgrat hagi experimentat el major creixement per tipus de despesa, un 27,2% respecte del 2017. A més, és l'única partida que presenta una variació positiva respecte de l'any anterior. A Menorca, la partida de despesa dedicada al transport és la que presenta un pes menor juntament amb la resta de despeses (el 10%), a més la primera es redueix un 5%. En aquesta illa destaca la pujada de la despesa en allotjament, la qual s'incrementa un 10,1%. A Mallorca son ressenyables les pujades en les partides de transport (13,1%) i allotjament (11,4%), que en aquesta illa representen entre ambdues gairebé el 30% del total.

La **despesa turística per tipus d'allotjament** es concentra en més de dos terços a hotels i similars, i entre el gener i el desembre de 2018 suma 11.188,0 M€. Respecte dels mateixos mesos del 2017, aquesta partida s'incrementa un 4,3%. Els altres allotjaments de mercat diferents als hotels i similars representen gairebé el 20% de la despesa turística total de les Illes Balears. La variació interanual en aquest cas és d'un -5,5%, però aquests tipus d'allotjaments presenten la despesa per persona (1.231,8 €) més alta. El restant 11,8% de la despesa es correspon als allotjaments que no són de mercat (1.933,2 milions d'euros) amb un creixement interanual acumulat del 3,3%. Tant la despesa per persona (619,7 €) com la despesa diària (83,0 €)

són significativament inferiors a les dels allotjaments de mercat. L'evolució de la despesa per tipus d'allotjament i illa presenta un comportament dispar. Per una part, a Mallorca, s'incrementa la despesa dels turistes allotjats a hotels i similars (un 6,9%) i la dels allotjaments de no mercat (9,0%). En canvi, en aquesta illa cau la despesa en altres allotjaments de mercat (un -14,0%). Quant a Menorca i a les Pitiüses, precisament s'incrementa amb força la despesa en aquests tipus d'allotjaments (un 6,8% i un 21,5% respectivament). En canvi, la despesa realitzada pels turistes que escolliren un hotel i la dels que s'allotjaren a un establiment de no mercat minva a les Pitiüses respecte dels mateixos mesos del 2017 (-5,3% i -13,8%, respectivament).

Taula 33. Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
País d'emissió de la targeta	(milions d'€)			
Total	gener-desembre	4.864,6	↗	8,2
Regne Unit	gener-desembre	1130,7	↗	2,7
Alemanya	gener-desembre	1071,5	↗	8,2
França	gener-desembre	370,1	↗	19,8
Itàlia	gener-desembre	298,1	↗	11,6
Estats Units	gener-desembre	322,8	↗	29,2
Suïssa	gener-desembre	226,3	↘	-2,7
Suècia	gener-desembre	154,5	→	-0,9
Noruega	gener-desembre	88,9	↗	-1,9
Bèlgica	gener-desembre	95,6	↗	10,1
Dinamarca	gener-desembre	86,8	↗	2,1
Holanda	gener-desembre	238,5	↗	230,4
Àustria	gener-desembre	82,0	↗	14,4
Rússia	gener-desembre	70,3	↗	12,8
Irlanda	gener-desembre	64,9	↗	11,5
Portugal	gener-desembre	70,1	↗	25,7
Resta	gener-desembre	495	↘	-18,4

Fonts: STMP

Considerades conjuntament, durant l'any 2018 les compres i les disposicions d'efectiu que es fan a les Illes Balears amb **targetes emeses a l'estranger** registren un increment important (8,2%) en relació amb l'any 2017. Distingint entre el tipus d'operació, les compres (14,6%) presenten un creixement accentuat mentre que les disposicions d'efectiu retrocedeixen (-15,0%). L'import acumulat al llarg d'aquest any arriba a 4.864,6 milions d'euros, dels quals el 83,0% correspon a compres (4.038,4 milions), i la resta, a disposicions d'efectiu en caixers automàtics (826,2 milions). El 2018, la compra mitjana retrocedeix en comparació de l'any anterior i queda en els 104,31 €, mentre que la ràtio entre el total d'import disposat en efectiu als caixers entre el nombre d'operacions se situa en 169,68 €, un 10,9% més que el 2017.

Agregant el tipus d'operació, els principals mercats emissors de turistes de les Illes Balears, l'alemany i el britànic, presenten sengles augments interanuals d'un 8,2% i un 2,7%. D'altra banda, s'incrementa significativament la despesa en ambdós tipus d'operació en gairebé tots els principals mercats emissors, especialment França (19,8%), els Estats Units (29,2%) i Holanda, que triplica l'import registrat l'any anterior. Entre els mercats emissors que disminueixen la despesa destaquen el suís (-2,7%) i el noruec (-1,9%). S'ha de recordar, en qualsevol cas, que l'origen de l'entitat emissora no necessàriament coincideix amb l'origen del titular.

3 Inversió

Taula 34. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	desembre	194	↘	-8,0
Augment net de capital (milers d'€) ¹	desembre	155.229	↗	14,9
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	febrer	40.629	→	0,9
Mallorca	febrer	31.053	→	0,77
Menorca	febrer	3.314	→	0,31
Eivissa	febrer	5.860	→	1,28
Formentera	febrer	399	↗	3,8
Import de noves hipoteques (milions d'€)	desembre	206	↘	-3,7
Mallorca	desembre	124	↘	-2
Menorca	desembre	9	↗	15,5
Pitiüses	desembre	73	→	1,49
Dipòsits (milions d'€)	3r trim	26.669	↗	4,2
Crèdits (milions d'€)	3r trim	29.481	↘	-2,7
Matriculació de vehicles de càrrega ^{2,3}	desembre	389	↘	-15,6
Matriculació de vehicles per a lloguer ³	desembre	1.211	↘	-30,1
Inversió estrangera (milions d'€)	3r trim	31	↗	15,8

Font: BE, DGT, INE, MINCOTUR, Ibestat i elaboració pròpia

¹Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital

²Camions, furgonetes, remolcs i tractors industrials. La dada correspon a la taxa de variació de la sèrie original

³La dada correspon a la taxa de variació interanual de la sèrie original

L'any 2018, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears arribà a 3.293, de les quals 3.285 són societats limitades i 8 són societats anònimes, xifra que representa un -0,2% menys que les constituïdes l'any 2017. El capital subscrit és de 239,5 milions d'euros i representa un increment de gairebé un 42,1% interanual. D'altra banda, el nombre de societats dissoltes (1.040) s'incrementa en un 13,5%. A Espanya es constitueixen 104.141 societats (increment interanual del 10,4%) i se'n dissolen 22.340 (increment interanual del 3,5%). De manera que el saldo resultant d'empreses el 2018 —diferència entre les creades i les dissoltes— és de 2.253 societats, això suposa una variació en el saldo del -4,9% inferior al del mateix període de l'any passat. No obstant això, el capital net —la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats més les ampliacions de les existents i, de l'altra, les reduccions de capital de societats ja creades— s'incrementa en termes interanuals un 55,2% i arriba a 1285,3 milions d'euros (hi ha mesos de l'any 2018 en els quals la dada de reduccions de capital no es troba disponible).

EN EL CONJUNT DE L'ANY 2018 EL SALDO ENTRE SOCIETATS CONSTITUÏDES I DISSOLTES ÉS DE 2.253 NOVES ENTITATS.

Al febrer del 2019 hi ha a les Illes Balears 40.629 **centres de treball** inscrits en el règim general de la Seguretat Social. En relació amb el mateix mes de l'any passat la xifra representa un augment de comptes de cotització d'un 0,8% per al total de l'arxipèlag. Per illes i en termes percentuals destaca Eivissa, amb un increment d'un 1,4%; la resta d'illes presenten creixements molt lleus i semblants: Mallorca i Menorca, ambdues un 0,7%, i Formentera presenta un 0,8%. Per sectors i en termes absoluts, hem de destacar els increments de comptes de cotització inscrites a la Seguretat Social en la construcció (204 més), les activitats immobiliàries (90) i les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (55 comptes nous), com a noves inscripcions a la Seguretat Social. En termes relatius, els increments més importants es donen a les activitats d'immobiliària (6,5%), activitats financeres i de reassegurament (5,8%) i activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (5,7%).

La dada provisional de constitució total d'**hipoteques** del darrer mes disponible (desembre de 2018) ha estat de 746. La variació del nombre d'hipoteques respecte al mateix mes de l'any anterior és de -21,9% (en nombres absoluts són 209 hipoteques menys). Durant aquest mes es contracta per un import de 205,9 milions d'euros, cosa que suposa una reducció interanual de l'1,2%. L'import mitjà de les hipoteques és de 276,0 milers d'euros, això suposa un fort increment respecte de l'any anterior, quan l'import mitjà va ser de 218,2 milers d'euros, i representa una taxa de creixement del 26,5%. Tant el nombre com l'import total de les hipoteques constituïdes sobre habitatges s'ha reduït respecte a l'any anterior. Així, en el mes de desembre se signaren 520 hipoteques davant les 628 del mateix mes de l'any anterior (una reducció del 17,2%). Quant a l'import, ha estat de 95,2 milions d'euros (-21,1%). S'han signat 39 hipoteques sobre finques rústiques i 707 sobre finques urbanes, aquest fet suposa una variació d'un -38,1% i un -20,7% respecte a l'any anterior.

L'IMPORT MITJÀ DE LES HIPOTEQUES CONSTITUÏDES PER A L'ADQUISICIÓ D'HABITATGES HA AUGMENTAT EN EL DARRER ANY UN 9,7%.

Si tenim en compte els resultats acumulats de constitució total d'hipoteques corresponents a l'any 2018 sencer, ens mostren una reducció en el nombre de contractes, que han passat de 14.743 el 2017 a 14.446 el 2018 (-2,0%). En canvi, l'import acumulat del valor de les hipoteques s'incrementa i passa de 2.855 milers d'euros el 2017 a 3.308 milers d'euros el 2018 (15,9%). L'any 2018 el nombre d'hipoteques rústiques contractades en el conjunt de l'arxipèlag suma un total de 658 per un valor total de 212,6 milions d'euros i el d'urbanes, que arriben a 13.788, representa un valor de 3.095,7 milions d'euros. Així, l'import mitjà de les hipoteques és de 229,0 milers d'euros, un 18,3% per sobre de l'import mitjà d'un any enrere. El 70,8% de les hipoteques del 2018 se subscriuen sobre habitatges: en total, 10.221 contractes, per un import de 1.782 milions d'euros i amb increments d'un 0,9% i d'un 10,7%, respectivament. L'import mitjà contractat és de 174,4 milers d'euros i representa una pujada interanual d'un 9,7%. A escala d'illes, la variació interanual de l'any 2018 presenta valors positius únicament a Menorca (5,6%). En canvi, és negativa a Mallorca -0,7% i a les Pitiüses -13,6%. Si prenem en consideració el nombre d'hipoteques per illa respecte del total, Mallorca en concentra poc més de les tres quartes parts (77,4%); les Pitiüses, el 12,7%, i finalment Menorca, el 9,9%. Pel que fa a l'import subscrit, totes les illes registren pujades considerables, especialment les Pitiüses (35,2%), però també Mallorca (10,7%) i Menorca (9,3%) registren augments significatius. Finalment, en relació amb el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges per illes, i en termes percentuals, és destacable el creixement d'un 5,4% a Mallorca i la reducció del -23,5% a les Pitiüses, mentre que Menorca experimenta un creixement del 4,3%. Mallorca presenta la major variació en el valor de l'import mitjà contractat (9,3%) i arriba a un valor de 175,5 milers d'euros.

D'acord amb les dades publicades pel Banc d'Espanya, durant el tercer trimestre del 2018 el volum de **crèdit** viu a les Illes Balears —considerant conjuntament el de les administracions públiques, el de les empreses i el de les llars— augmenta en aquest

trimestre. En relació amb el trimestre precedent, creix un 1,6%, malgrat que, respecte al mateix trimestre de l'any anterior, s'ha reduït en un -4,7%. En aquest trimestre, el volum arriba a 29.480,7 milions d'euros. El nivell d'endeutament de les administracions públiques amb les entitats de crèdit (980,3 milions) ha minvat un -43,9% respecte del tercer trimestre del 2017. En aquest cas no se segueix la tendència dels trimestres passats, en la qual la caiguda de cada trimestre superava l'anterior i marcava màxims. Així les coses, el crèdit al sector públic continua reduint el seu pes i representa aquest trimestre el 3,3% del crèdit total concedit a les Illes Balears, quan en el trimestre anterior suposava un 3,6% i, en el tercer trimestre de l'any 2017, un 5,6%. Aquesta proporció és significativament inferior a la que es manté en el conjunt de l'Estat, on representa el 5,8% del finançament total. A les Illes Balears el 96,7% restant, 28.500,4 milions d'euros, correspon a crèdits concedits al sector privat, els quals augmenten en termes intertrimestrals un 1,9%, però es redueixen en termes interanuals (un -2,4%). En el conjunt de l'Estat el volum dels crèdits concedits continua també clarament a la baixa, si bé a un ritme menys intens que a les Illes. Així, la dada referida al trimestre que examinem comptabilitza 1,23 bilions d'euros en préstecs concedits al sector públic i al sector privat, amb una reducció intertrimestral d'un -1,8% i d'un -3,6% en termes interanuals. En el cas espanyol, tanmateix, el volum del crèdit a les administracions públiques (70.095,5 milions) davalla respecte de fa un any en un -9,3%. Per la seva banda, l'import del crèdit concedit al sector privat a Espanya és d'1,16 bilions d'euros i representa, respecte del tercer trimestre de l'any passat, una davallada d'un -3,3%.

EN EL TERCER TRIMESTRE DEL 2018 EL NIVELL DE DEUTE DEL SECTOR PÚBLIC SE SITUA EN UN 3,3% RESPECTE DEL CRÈDIT TOTAL.

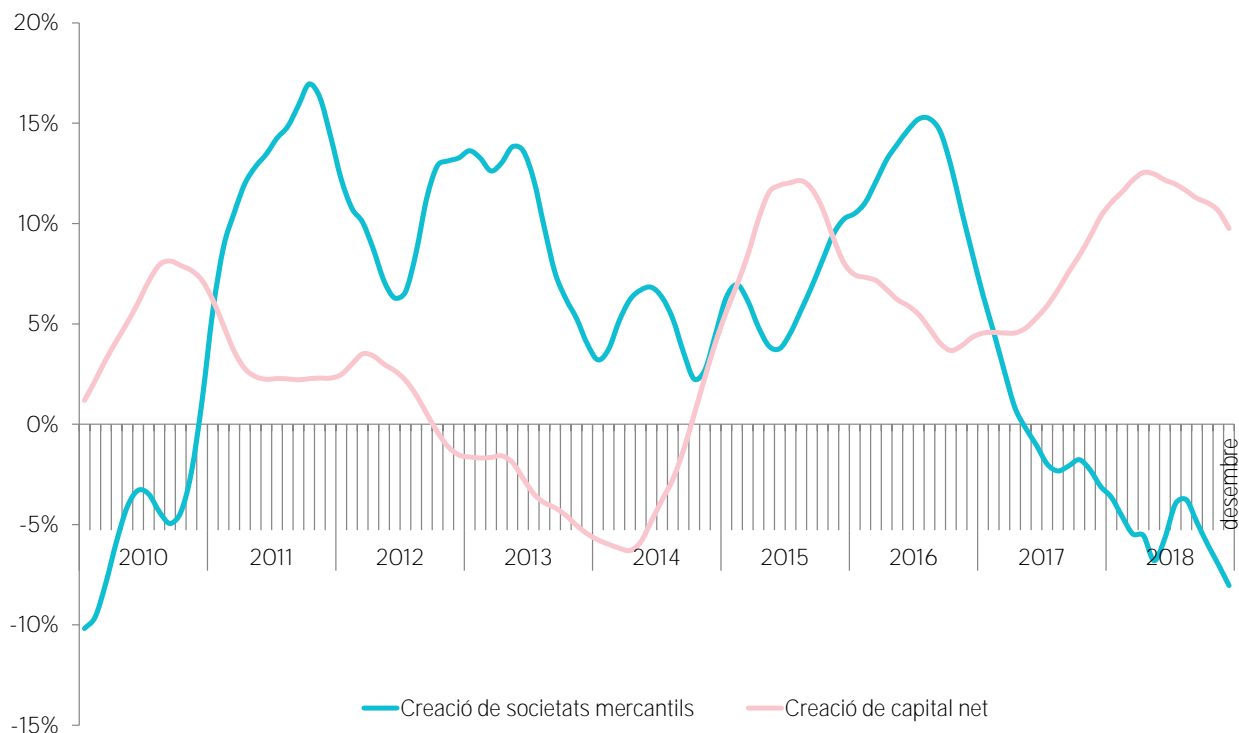
En el conjunt de l'Estat espanyol, seguint amb l'anàlisi del tercer trimestre, el percentatge del finançament destinat a activitats productives (el 45,3% del total del crèdit) es redueix lleugerament, en concret -0,1 punts percentuals respecte al trimestre precedent. L'import total és de 549,9 mil milions d'euros, xifra que suposa una reducció d'un 1,4% en relació amb el segon trimestre del 2018 i d'un -6,4% en termes interanuals. El comportament sectorial és desigual, únicament les activitats econòmiques que formen part del sector primari i de la indústria, sense incloure la construcció, registren una pujada d'un 1,6% i un 1,0% intertrimestral. La resta dels sectors econòmics segueixen amb la tendència de la reducció del crèdit, especialment el sector de la construcció (un -2,6% en comparació amb el trimestre precedent). Els altres sectors principals pateixen caigudes més lleus, com per exemple el sector serveis, amb un -2,1%. El crèdit destinat a finançar els serveis és el de major pes, amb un 71,7% del total concedit. Totes les activitats integrades en aquest sector presenten caigudes, i destaquen les activitats d'intermediació financera (-2,9%) i l'activitat immobiliària (-3,9%).

L'evolució dels **dipòsits** en entitats de dipòsit a les Illes Balears ha seguit, en línies generals i com hem anat exposant en publicacions anteriors, una trajectòria oposada a la dels crèdits. Concretament, experimenten una tendència ascendent i en el tercer trimestre del 2018 arriben a una quantitat de 26.669 milers d'euros;

això suposa un creixement d'un 5,8% en relació amb el segon trimestre del 2018, i en termes interanuals un 6,9%. Els dipòsits de les administracions públiques, que equivalen al 5,8% del total, experimenten un fort increment (un 52,2% intertrimestral). Per la seva banda, els dipòsits d'altres sectors residents creixen a un ritme del 4,9%. A Espanya, l'import total arriba a 1,23 bilions d'euros i la taxa de variació intertrimestral se situa en un -0,8%. Finalment, l'evolució de la ràtio o proporció entre crèdits i dipòsits se situa en el tercer trimestre del 2018 en l'1,11%.

Pel que fa als **vehicles de càrrega**, durant el mes de desembre del 2018, les matriculacions (389 vehicles) minven un 31% interanual. No obstant això, tenint en compte el total de l'any 2018, la matriculació de camions, furgonetes, tractors i altres vehicles de càrrega arriba a 6.579 vehicles, la qual cosa representa una davallada de només el 0,3% en relació amb les matriculacions del mateix període del 2017. Finalment les matriculacions de vehicles destinats a lloguer han arribat a les 1.211 unitats al mes de desembre, la qual cosa suposa una reducció del 14,6% respecte al mateix mes de l'any anterior, però un increment del 17,7% en el total de l'any.

Gràfic 16. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Font: INE, elaboració pròpia

4 Sector exterior

Sector exterior

Taula 35. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors ¹ (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	gener-desembre	87.529,6	↘	-3,10
Alemanya	gener-desembre	14.946,0	↘	-6,70
Itàlia	gener-desembre	11.806,2	↘	-2,80
França	gener-desembre	10.384,2	↘	-14,30
Xina	gener-desembre	8.235,3	↗	21,70
Perfumeria i cosmètics	gener-desembre	36.117,0	↗	8,10
Hong Kong	gener-desembre	8.425,1	↗	12,20
Regne Unit	gener-desembre	6.301,4	↗	87,70
Països no determinats	gener-desembre	3.955,5	↘	-26,20
Països Baixos	gener-desembre	3.484,2	↗	29,90
Pell i cuir	gener-desembre	227,2	↗	4,30
Itàlia	gener-desembre	165,3	↗	20222,70
Portugal	gener-desembre	18,7	↘	-80,70
Xina	gener-desembre	16,7	↘	-65,70
Índia	gener-desembre	12,6	↘	-78,50
Joieria i bijuteria	gener-desembre	5.498,6	↘	-17,92
Hong Kong	gener-desembre	1.299,1	↘	-5,30
Estats Units	gener-desembre	783,9	↘	-46,38
Portugal	gener-desembre	621,2	↗	24,50
Japó	gener-desembre	312,5	↗	49,70
Mobles	gener-desembre	26.728,1	↗	31,50
Mèxic	gener-desembre	8.923,9	↗	104,80
Jamaica	gener-desembre	8.767,4	↗	459,00
Cap Verd	gener-desembre	3.459,5	↗	13.459,40
República Dominicana	gener-desembre	2.862,6	↘	-76,70
Total exportacions indústria manufacturera²	gener-desembre	1.587.079,2	→	0,64
Total exportacions²	gener-desembre	1.957.410,0	↗	5,53

Font: ICEX, elaboració pròpia

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

Balança comercial

L'activitat comercial amb l'exterior durant el 2018 presenta un important increment interanual a les exportacions i una reducció en el nivell d'importacions. Així, per al conjunt de l'any 2018, el valor total de les **exportacions** (1.957,4 M€) augmenta un 5,5% respecte del 2017. La facturació de les importacions arriba a 1.766,4 M€ en el 2018, fet que suposa una reducció de l'1,1%. El saldo de l'any 2018 és, per tant, positiu (191,0 M€) i la taxa de cobertura és del 110,8%.

Comparant les dades del darrer mes disponible —desembre del 2018—, les exportacions han arribat a 122,2 M€; això suposa un increment respecte al mateix mes de l'any passat del 3,0%. En canvi, les importacions varen ser de 85,9 milions amb una variació positiva del 7,3%. Les dades exposades suposen una balança comercial respecte a l'exterior de 36,2 M€ amb una taxa de cobertura del 142,2%.

LA TAXA DE COBERTURA DE L'ANY 2018 QUEDA EN EL 110,8%

El valor de les exportacions pels productes de la indústria manufacturera durant l'any 2018 (1.587,1 M€) s'incrementa en un 0,6% i representa el 81,1% del total exportat al llarg del període examinat. Un dels trets destacables quant a la tipologia de béns industrials exportats des de les Illes Balears és el fort creixement de les vendes de mobles (31,5%), així com de la perfumeria i cosmètics (8,1%). També cal esmentar el fort creixement de les peces i complements (accessoris), de vestir (llevat dels de punt) amb un 62,7%, així com la pell i el cuir (4,3%). En canvi, altres manufactures tradicionals presenten taxes de variació negatives, entre les quals destaquen, en termes relatius: la joieria i bijuteria (-17,9%), els articles d'aixetes i òrgans similars per a canonades, calderes, dipòsits (-11,0%) i el calçat (-3,1%).

Els països de la Unió Europea constitueixen el principal mercat de les mercaderies exportades de les Illes Balears. Al 2018 encapçala el rànquing Alemanya, amb una facturació superior als 327 milions d'euros i un increment interanual del 37,9%. A continuació, els Països Baixos (308,4 M€, però amb un descens del -2,2% respecte el 2017), seguit de França (261,7 M€) i d'Itàlia (150 M€). La següent zona no europea és Amèrica central i el Carib, amb una facturació conjunta de 113,1 milions i un increment percentual del 17,4%, essent Mèxic el país amb una major facturació (40,6 M€ i un 89,2% més que en el 2017).

D'altra banda, la partida exportadora d'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca suposa en l'acumulat del 2018 un total de 36,5 M€ i un creixement, respecte del 2017, d'un 21,6%. Quant als principals productes destinats a l'exportació s'observa

que, pel que fa a la patata, mentre que l'exportació en volum cau (-3,9%), n'augmenta en valor monetari (16,7%). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul es desapareixen les vendes principalment al Regne Unit (37,6%) i també important és l'increment de vendes a Dinamarca (8,9%). Aquests augments es donen a més en valor monetari, tant al Regne Unit (58,0%) com a Dinamarca (6,6%), tot i que en aquest segon cas en menor proporció. Quant a la goma de garrofi, es dona el mateix cas que amb la patata: augmenta significativament el valor monetari (51,8%), però cau en volum (-9,6%). Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten en general i despunta sobretot en el cas dels Països Baixos, tant en volum (20,0%) com en valor monetari (130,7%). També és destacable l'augment de vendes cap als Estats Units (1,0%) i sobretot en valor monetari (73,9%). En canvi, disminueix la quantitat exportada el 2018 cap a altres països dels vins i licors (-3,5%), així com també en valor monetari (-2,7%). Tanmateix, Alemanya, principal destinació d'aquest producte, incrementa tant les tones (7,6%), com el valor econòmic (2,3%).

Les exportacions del conjunt de l'Estat durant el 2018 creixen un 3,2% interanual i les importacions un 5,4%. Per tant, augmenta el dèficit de la balança comercial, on el saldo negatiu creix un 28,7% respecte al 2017, fet que es reflecteix en la taxa de cobertura, que cedeix 1,9 punts percentuals en relació a l'any anterior, quedant en el 89,4%.

Inversions exteriors

La **inversió estrangera** a les Illes Balears cau, segons les dades acumulades dels quatre trimestres del 2018, un 63,2% respecte les dades del 2017. El volum de la inversió realitzada assoleix els 118,2 M€. D'acord amb les estadístiques d'inversió estrangera que publica el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, el gruix de la inversió (39,3%), com ja s'ha vist en altres ocasions, es destina a activitats immobiliàries, concretament a la compravenda d'immobles i, en menor mesura, al lloguer de béns immobiliaris.

EL 39,3% DE LA INVERSIÓ ESTRANGERA ES CONCENTRA EN EL SECTOR IMMOBILIARI

El segon sector destinatari de la inversió, amb un 15,8% del total, correspon a serveis d'allotjament, i un 9,4% als serveis de menjars i begudes. És a dir, el 25,1% de la inversió es destina a l'hoteleria, que juntament amb les activitats immobiliàries representen el 64,4% del total de la inversió exterior realitzada a les Illes Balears.

Taula 36. Exportacions productes agraris

Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-desembre	16.560	8.127	↘	-3,9	↗	16,7
Regne Unit	gener-desembre	7.208	3.813	↗	37,6	↗	58,0
Polònia	gener-desembre	4.471	1.771	↘	-14,2	↗	10,7
Goma de garrofi	gener-desembre	1.277	16.548	↘	-9,6	↗	51,8
Dinamarca	gener-desembre	369	4.975	→	0,0	↗	66,3
Estats Units	gener-desembre	310	4.349	→	1,3	↗	73,9
Vins i licors	gener-desembre	1.609	11.846	↘	-3,5	↘	-2,7
Alemanya	gener-desembre	819	4.237	↗	7,6	↗	2,3
Suïssa	gener-desembre	255	2.718	↘	-9,4	↘	-8,3

Font: Ibestat

La major part del capital estranger prové d'operacions que tenen el seu origen en països de la Unió Europea dels 28, concretament el 67,1%, i dins aquests destaca en el 2018 Alemanya, d'on prové el 26,4% del total de capital invertit a les Balears. Els següents països se situen a molta distància i són en aquest ordre: Malta (9,3%), Suïssa (6,4%), Veneçuela (6,4%), Hong Kong (6,2%) i Països Baixos (6,1%).

A Espanya, l'evolució de les inversions estrangeres durant el 2018 guanya força i el volum de capital arriba als 46.827 milions d'euros. Aquesta xifra representa una inversió d'un 71,2% per sobre la del 2017.

D'altra banda, les **inversions de les Illes Balears a l'estranger** durant el 2018 experimenten un fort increment. De fet, la xifra del 2018 supera la suma del volum de capital invertit en el 2016 i el 2017. Suposen una inversió de 584,1 milions d'euros, un 321,0% per sobre de la inversió del 2017. La part més important de la inversió, un 43,2%, es concentra a Andorra i en la seva totalitat dins del sector de les activitats immobiliàries. Li segueixen els Estats Units amb el 14,1% del total de la inversió de les Illes a l'estranger, França (14,1%) i Hong Kong (10,2%). Per activitats econòmiques, després de les activitats immobiliàries que aglutinen el 43,3% del total de les inversions a l'estranger, li segueixen els serveis d'allotjament (25,0%) i les assegurances (15,9%).

V. MERCAT LABORAL

1

Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28

Taula 37. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears		Espanya		Europa (UE-28)	
	Període: 4T18		Període: 4T18		Període: 3T18	
	Darrera dada	Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	Darrera dada	Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	Darrera dada	Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)
Persones actives (milers)	624,2	↗ 4,5	22.868,8	→ 0,5	248.291,7	→ 0,4
Taxa d'activitat (16-64 anys) (%)	75,9	→ 1,0	74,9	→ -0,2	74,0	→ 0,4
Taxa d'ocupació (16-64 anys) (%)	67,5	↗ 2,1	64,0	→ 1,4	69,0	→ 0,8
Persones ocupades (milers)	556,1	↗ 6,6	19.564,6	↗ 2,9	232.070,4	→ 1,0
Homes	300,9	↗ 7,0	10.653,1	↗ 3,0	125.444,7	→ 0,7
Dones	255,2	↗ 6,3	8.911,5	↗ 3,0	106.625,7	→ 1,3
Persones menors de 25 anys	33,7	↗ 21,9	996,7	↗ 6,3	19.547,9	→ 0,9
Persones de 25 a 54 anys	431,7	↗ 3,5	15.170,6	→ 1,9	166.666,0	→ 0,2
Persones de 55 anys i més	90,7	↗ 15,2	3.397,1	↗ 6,8	45.856,5	↗ 4,4
Persones estrangeres	126,0	↗ 11,9	2.287,0	↗ 7,1	18.940,0	↗ 4,5
Persones en atur (milers)	68,1	↘ -9,0	3.304,3	↘ -12,1	16.221,3	↘ -8,9
Homes	38,6	↘ -16,2	1.574,1	↘ -13,3	8.449,7	↘ -8,3
Dones	29,5	↘ -11,3	1.730,2	↘ -10,8	7.771,6	↘ -10,7
Persones menors de 25 anys	9,8	↗ 38,0	503,0	↘ -7,3	3.502,1	↘ -7,5
Persones de 25 a 54 anys	50,5	↘ -2,9	2.303,9	↘ -13,6	10.585,9	↘ -10,2
Persones de 55 anys i més	7,8	↘ -36,6	497,5	↘ -7,4	2.133,2	↘ -8,7
Persones estrangeres	20,6	↘ -11,9	599,6	↘ -8,1	2.304,3	↘ -5,0
Taxa d'atur (%)	10,9	→ -1,7	14,5	↘ -2,1	6,6	→ -0,7
Homes	11,4	↘ -2,4	12,9	↘ -2,1	6,3	→ -0,8
Dones	10,4	→ -0,9	16,3	↘ -2,1	6,8	→ -0,9
Persones menors de 25 anys	22,5	↘ -7,2	33,5	↘ -3,9	15,2	→ -1,4
Persones de 25 a 54 anys	10,8	→ -0,2	13,2	↘ -2,1	6,0	→ -0,7
Persones de 55 anys i més	9,5	↘ -3,9	12,8	→ -1,6	4,9	→ -0,7
Persones estrangeres	14,0	↘ -2,8	20,8	↘ -2,8	10,9	→ -0,9
Taxa protecció de l'atur	27,6	↘ -3,0	27,7	→ -0,6		→
Taxa de temporalitat assalariats	26,5	↘ -4,5	26,9	→ 0,2	14,4	→ -0,4
Taxa de parcialitat assalariats	13,0	→ -0,6	14,8	→ 0,0	18,8	→ -0,3
% persones autoocupades	19,7	→ 0,7	15,9	→ -0,3	10,2	→ -0,0

Font: Eurostat, INE, OTIB

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

La zona euro presenta en els darrers trimestres de 2018 un creixement més moderat que l'experimentat al llarg de 2017, en part motivat per factors transitoris com vagues o canvis en la regulació d'emissions en vehicles a motor, entre d'altres. Ara bé, fins i tot una vegada superats aquests factors, el creixement s'ha vist afectat per altres motius, com ara la debilitat de les exportacions per les tensions comercials entre la Xina i els Estats Units i la incertesa per la sortida del Regne Unit de la Unió Europea. Així, el PIB del tercer trimestre assoleix l'1,7%, que representa un creixement del 0,2% interanual. Les previsions del Banc Central Europeu reflecteixen la moderació del creixement i el situen en l'1,9% el 2018, una dècima menys del previst en el mes de setembre. De la mateixa manera, les projeccions continuen amb aquesta tendència i se situen en l'1,7% per a 2019 i 2020, i en l'1,5% per al 2021. L'actualització de les perspectives econòmiques publicades per l'FMI presenten un creixement lleugerament inferior, les quals també s'han revisat a la baixa, assolint un 1,6% per al 2019 i un 1,7% per al 2020.

El mercat laboral de la Unió Europea mostra una evolució positiva en el tercer trimestre de 2018. De fet, es marquen valors històrics a tots els indicadors en aquest període. La xifra de persones actives és la més alta de tots els trimestres de tota la sèrie històrica analitzada (d'ençà el 2005), fet que situa la taxa d'activitat de les persones de 16 a 64 anys en el 74,0%, la qual assoleix un màxim històric i experimenta un increment interanual de 0,4 p.p. Les persones ocupades (232 milions de persones) també marquen una fita màxima, i situen la taxa d'ocupació en el 69,0%, 0,8 p.p. per sobre de la de fa un any. Els col·lectius que mostren majors augments interanuals de l'ocupació són el dels majors de 55 anys (4,5%) i els estrangers (4,4%).

Pel que fa a l'atur, la taxa del tercer trimestre també és la més baixa des de 2005 (6,6%). A més, en termes interanuals tots els col·lectius mostren reduccions respecte d'ara fa un any. Hi destaca el descens dels menors de 25 anys (1,4 p.p. menys), el de les dones i el dels estrangers (-0,9 p.p. en ambdós casos). Malgrat això, dos d'aquests grups encara mostren taxes d'atur de dues xifres: els menors de 25 anys (15,2%) i els estrangers (10,9%), molt per sobre de les taxes de la resta de perfils.

A Espanya, el creixement es manté en positiu en termes interanuals el 2018 (2,5%), amb un descens de mig punt respecte de 2017, segons la Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya. El mercat de treball continua l'evolució favorable, amb creixements de l'activitat i de l'ocupació i caigudes de l'atur. En el darrer trimestre de 2018 el nombre de persones actives creix un 0,5% i el d'ocupades un 3,0%. Així, el nombre d'ocupats el darrer trimestre de l'any supera els 19 milions i mig de persones, fet que situa la taxa d'ocupació de les persones en edat de treballar en el 64%. Aquesta creació d'ocupació es dona a tots els perfils, especialment en el cas dels estrangers (7,6%), en el de les persones de més de 55 anys i en les de menys de 25 anys (7,0%).

Quant a l'atur, malgrat que el nombre d'aturats duu cinc anys consecutius de descensos, encara supera els valors previs a la crisi econòmica. En el darrer trimestre de 2018 es comptabilitzen

3.304.300 persones desocupades, que representen un 12,3% menys que en el mateix trimestre de 2017. Això permet que la taxa d'atur també disminueixi 2,1 p.p., la qual assoleix el 14,5% de la població activa espanyola, que és el valor més baix d'ençà el darrer trimestre de 2008. Tot i que les taxes d'atur dels diferents perfils mostren reduccions respecte d'ara fa un any, encara hi trobam taxes elevades que se situen per sobre del 20%. D'entre elles, hi destaquen la dels joves (33,5%), que continua més que duplicant la del conjunt de població, i la dels estrangers (20,8%).

A les Illes Balears, el nombre de persones que s'incorporen al mercat de treball (població activa) en els darrers tres mesos de l'any creix de manera accentuada (4,8%), de manera que la taxa d'activitat de 16 a 64 anys se situa en el 75,9%. La taxa de les Illes supera la taxa estatal en 1 p.p. També es manté la tendència a l'alça de la creació de llocs de feina, amb un augment de la població ocupada del 6,9%, que situa el nombre d'ocupats en 556.100 persones, el valor més alt d'un quart trimestre de tota la sèrie històrica. L'augment de l'ocupació es trasllada a tots els col·lectius, especialment a les persones majors de 55 anys (17,2%) i als menors de 25 anys (17,0%). Així, la taxa d'ocupació de les persones en edat de treballar guanya 2,1 p.p. interanuals fins assolir el 67,5%.

L'atur segueix a la baixa en el darrer trimestre de l'any, amb un descens del -9,3%, que situa el nombre de persones sense feina en 68.100, el valor més baix d'un quart trimestre des del darrer de l'any 2007. D'acord amb el perfil, tots els col·lectius han reduït el nombre de desocupats en termes interanuals, especialment les persones de 55 anys i més (-34,5%) i els menors de 25 anys (-19,0%). Habitualment la taxa d'atur del darrer trimestre de l'any experimenta un repunt per la reducció de l'activitat econòmica dels mesos d'hivern a les Illes. Malgrat això, la taxa de les Illes (10,9%) és la cinquena més baixa de totes les comunitats autònomes i se situa 3,5 p.p. per sota de la del conjunt estatal. Respecte del mateix trimestre de 2017 ha disminuït en 1,7 p.p. Alhora també decreixen les taxes de tots els grups, i sobretot les dels menors de 25 anys (-7,2 p.p.) i dels majors de 55 anys (-3,9 p.p.). De nou, la taxa més elevada correspon al grup de persones més joves del mercat de treball de les Balears, la qual supera el 20% de la població activa (22,5%).

Respecte de les dades de l'EPA d'ocupació i atur desagregades per sectors econòmics, la informació divergeix segons el sector. En termes interanuals el nombre d'ocupats ha augmentat en l'agricultura (37,0%), en la construcció (6,9%) i en els serveis (9,7%), mentre que l'ocupació ha minvat en la indústria (-22,0 %). Pel que fa a l'atur, ha disminuït de manera molt intensa en la construcció (-76,5%), mentre que ha augmentat en els serveis (6,3 %) i es manté en les activitats industrials (0,0 %).

En el darrer trimestre de l'any tant les hores treballades com l'ocupació han experimentat el mateix creixement. Així, les hores treballades pels assalariats s'han incrementat un 6,9% interanual en els darrers tres mesos de 2018, a l'igual que l'ocupació, que en aquest període també ha experimentat un increment del 6,9%.

2

Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives

Taula 38. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
	febrer			
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	febrer	437.508	↗	2,4
Assalariats	febrer	334.464	↗	2,6
Autònoms i altres règims especials	febrer	103.044	→	1,7
Homes	febrer	239.380	↗	2,7
Dones	febrer	198.128	↗	2,4
Estrangers UE-28	febrer	39.004	↗	5,2
Estrangers no UE	febrer	36.044	↗	9,4
Persones en atur registrades	febrer	58.125	↘	-2,1
Homes	febrer	24.916	↘	-3,2
Dones	febrer	33.209	→	-1,1
Persones menors de 25 anys	febrer	7.517	↗	2,5
Persones de 25 a 54 anys	febrer	38.737	↘	-2,9
Persones de 55 anys i més	febrer	11.871	↗	2,1
Estrangers UE-28	febrer	5.535	→	-0,2
Estrangers no UE	febrer	7.549	→	0,7
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	febrer	12.759	↘	-10,1
Total contractes registrats	febrer	30.789	↘	-3,9
Contractes indefinits	febrer	5.887	→	1,9
Contractes temporals	febrer	24.902	↘	-4,3
Contractes a temps parcial	febrer	8.535	↘	-4,7
Contractes fixos discontinus	febrer	1.725	↗	6,6

Font: TGSS, SOIB, OTIB

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

L'any 2018 finalitza amb un balanç positiu pel que fa a les principals variables del mercat de treball a les Illes Balears. Per una banda, el nombre mitjà d'afiliats se situa en 496.712 persones d'alta a la Seguretat social, el valor més alt de tota la sèrie històrica, amb un augment del 3,4% respecte del 2017. Per l'altra, es comptabilitzen 48.641 persones en atur de mitjana durant el 2018, cosa que suposa una reducció del -5,5% en termes interanuals.

Per la seva banda, Espanya també tanca el 2018 amb una tendència positiva pel que fa al seu mercat laboral. Així, l'afiliació encadena cinc anys consecutius d'incrementos interanuals i creix respecte del 2017 un 3,2%. L'atur també encadena cinc anys

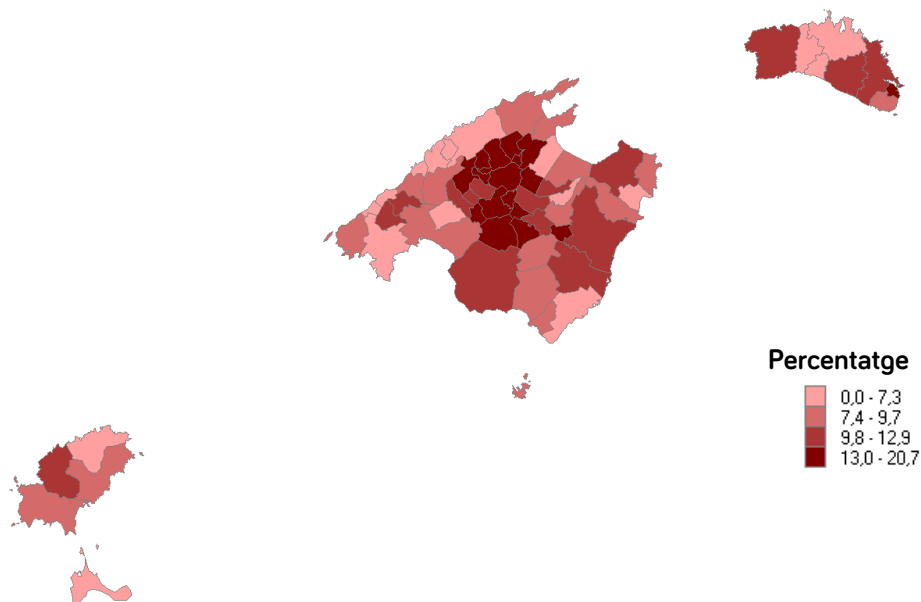
consecutius de caigudes, essent en el 2018 del -6,5%, i se situa en les 3.279.079 persones, per primera vegada per sota de la xifra del 2009.

A les Illes Balears, les hores efectives treballades pel conjunt d'ocupats del 2018 creixen un 6,0% interanual i les hores treballades per assalariats en un 6,2%. L'ocupació, segons dades de l'EPA, també creix (4,2%), si bé de forma més discreta en la mitjana del 2018. Les dades de l'IBESTAT mostren que l'afiliació equivalent a temps complet s'incrementa un 3,9% interanual en el darrer trimestre de l'any. Això representa que, a més d'incrementar-se el nombre d'ocupats, també ho fa el d'hores treballades.

L'Enquesta Trimestral de Costes Laborals ofereix la mitjana d'hores efectives treballades i, de nou, les Illes Balears és la comunitat autònoma amb el major nombre d'hores per treballador i superen en 17,3 hores la mitjana estatal. En el tercer trimestre del 2018 són 138,5 hores per treballador al mes, un 0,4% més que ara fa un any. En aquest trimestre en totes les autonomies cau el nombre d'hores treballades, tret de les Illes Balears i Galícia. La diferència entre les hores efectives treballades a les Illes i al País Basc, que és la regió amb el nombre més baix, és de 28,8 hores. Les Balears presenten la jornada més llarga,

tant a temps complet com a temps parcial. En el primer cas la jornada és de 150,2 hores a les Illes, 30,5 hores més que al País Basc, que presenta la més baixa. A temps parcial la jornada és de 110,9 hores, un fet que suposa una diferència de 43,9 hores respecte del País Basc que, de nou, presenta la jornada més curta. Per sectors s'observa un increment de les hores efectives en tots ells, tret de la indústria. La jornada més llarga li correspon a la construcció (149,1 hores), seguida del serveis (138,0 hores) i, finalment, la indústria (132,3 hores).

Gràfic 17. Taxa d'atur registrat. Mitjana 2018

Font: OTIB i SOIB

L'AFILIACIÓ DEL MES DE FEBRER DEL 2019 ÉS LA MÉS ALTA D'UN MES DE FEBRER EN TOTA LA SÈRIE HISTÒRICA

El perfil de les persones en atur el mes de febrer es caracteritza per un major pes de les dones desocupades (57,1%), les quals han experimentat un descens interanual (-1,1%). Per la seva banda, els homes aturats han reduït el seu nombre més intensament (-3,4%). Per edat, el grup de menors de 25 anys és el que experimenta la major reducció respecte d'ara fa un any (-5,1%), seguit dels aturats entre 25 i 54 anys (-2,8%). En canvi, el grup de 55 anys i més augmenta un 2,3% i representa un 20,4% del total de l'atur registrat al febrer del 2019. Quant a la nacionalitat, en el segon mes de l'any el pes dels desocupats estrangers ha passat del 22,0% el 2018 fins al 22,5% el 2019, empès per l'augment de l'atur entre el grup de no comunitaris (0,9%), ja que els de la UE han perdut un 0,5% interanual. Les persones en atur durant més de 12 mesos han disminuït considerablement, un 9,1%, fet que ha permès que el seu pes se situï en el 22,0%, 1,6 p.p. menys que ara fa un any. El mapa mostra la taxa d'atur registrat per municipis durant el 2018. Tal com es pot veure, els municipis de l'interior de Mallorca són els que presenten les taxes més elevades: Lloseta (19,7%) o Llubí (19,2%), així com Es Castell (20,7%), a Menorca. En canvi, mostren les taxes més baixes els municipis de la Tramuntana: Deià (2,1%) i Fornalutx (5,6%); a

Menorca, Ferreries (6,1%), així com també Formentera (5,3%).

La caiguda de l'atur del mes de febrer es trasllada a tots els sectors econòmics de les Illes. Lideren els descensos el sector primari (-11,7%) i la construcció (-3,1%). Els serveis també disminueixen els aturats un 1,9% interanual, si bé dins del sector terciari es dona un augment en la resta de serveis que no són hoteleria i comerç (1,1%). L'activitat amb la major reducció de la desocupació és l'hoteleria, amb un 4,8% menys que un any ençà, seguit del comerç (-3,4%).

Els nous contractes registrats al SOIB el mes de febrer del 2019 són 30.789, que representen un 5,3% menys que en el mateix mes del 2018. A Espanya, en canvi, el nombre de contractes signats experimenta un increment de l'1,6%. D'acord amb el tipus de contracte, el descens de contractació interanual a les illes s'atribueix tant al descens de la contractació temporal (-5,4%), com a la indefinida (-5,0%). El pes de la contractació indefinida de l'arxipèlag supera de nou la mitjana espanyola (19,1% i 10,7%, respectivament) i se situa com la segona comunitat amb el major percentatge de contractació indefinida. Cauen els contractes en tots els sectors, tret de la construcció (3,8%), i de forma més accentuada a la indústria (-13,9%), l'agricultura (-12,3%) i al comerç (-7,1%).

El darrer dia del mes de febrer del 2019 es comptabilitzen un total de 437.508 persones d'alta a la Seguretat Social a les Illes Balears, un 2,3% més que fa un any. A la resta de comunitats autònomes i a Espanya (2,9%) també s'incrementa el nombre de persones afiliades. Augmenta l'afiliació en el règim general (2,5%) i en el d'autònoms (2,7%), però cau en tota la resta de règims: llar (-4,8%), agrari (-3,0%) i del mar (-0,1%). Quant al perfil, l'augment interanual del mes de febrer és lleugerament superior per als homes (2,5% ells, i 2,1% elles), fet que comporta que el pes masculí respecte del conjunt d'afiliats segueixi essent

majoritari (54,7% i 45,3%, respectivament). Per edat, els més grans de 55 anys i els menors de 25 anys (variacions interanuals del 5,8% i 3,6%, respectivament) creixen més que el grup central de 25 a 54 anys (1,5%). I, per nacionalitat, els estrangers no comunitaris són els que experimenten el creixement de l'afiliació de manera més intensa el mes de febrer (9,3%).

LA TAXA D'ATUR DEL MES DE FEBRER SE SITUA PER SOTA DEL 12%

Taula 39. Indicadors del mercat laboral per illes

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	febrer	404.956	↗	2,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	febrer	358.874	↗	2,4
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	240.512	↗	4,9
Aturats registrats	febrer	46.082	→	0,4
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	febrer	11,4	→	-0,4
Contractes registrats	febrer	24.692	↘	-4,9
Menorca				
Població activa ¹	febrer	31.607	→	-0,0
Afiliats a la Seguretat Social ²	febrer	27.216	→	1,1
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	16.618	↗	4,5
Aturats registrats	febrer	4.391	↘	-7,9
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	febrer	13,9	→	-0,9
Contractes registrats	febrer	1.707	→	0,3
Eivissa				
Població activa ¹	febrer	54.745	↗	2,0
Afiliats a la Seguretat Social ²	febrer	47.357	↗	3,1
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	28.666	↗	5,4
Aturats registrats	febrer	7.388	↘	-4,1
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	febrer	13,5	→	-0,8
Contractes registrats	febrer	4.188	↗	3,1
Formentera				
Població activa ¹	febrer	2.906	→	-1,7
Afiliats a la Seguretat Social ²	febrer	2.642	→	-1,1
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	1.448	↗	6,3
Aturats registrats	febrer	264	↘	-8,5
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	febrer	9,1	→	-1,2
Contractes registrats	febrer	202	↗	3,9

Font: TGSS, SOIB, OTIB, Ibestat

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes

² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

³ Afiliacions al Règim General de la Seguretat Social en Equivalència a Jornada Completa

⁴ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior

Les xifres d'atur per illes del mes de febrer mostren un descens interanual en totes elles, sobretot a Formentera (-14,3%), seguit de Menorca (-5,9%), Eivissa (-4,3%) i Mallorca (-1,3%). La taxa d'atur del conjunt de les Illes Balears assoleix l'11,7% en el segon mes de l'any. La taxa més baixa la registra Formentera, amb un 9,1%. La segueixen Mallorca amb un 11,4%, Eivissa (13,5%) i Menorca (13,9%). Seguint l'evolució de l'atur, la taxa decreix a totes les illes, i oscil·la entre els -1,2 punts percentuals de Formentera i els -0,4 punts percentuals de Mallorca.

Com ja s'ha avançat, el nombre de contractes registrats a les Illes Balears el febrer és de 30.789, que s'han reduït un 5,3% interanual. Aquest descens es dona a totes les illes, tret d'Eivissa (4,0%), i sobretot a Formentera (-18,5%), seguida de Mallorca (-6,7%) i Menorca (-3,3%). Per illa i sector destaquen els increments de la contractació en l'hoteleria a Menorca (21,9%), i en el comerç (2,5%) i en la resta de serveis (6,6%) a

Eivissa. En canvi, a Mallorca augmenta en la construcció (2,7%).

L'afiliació a la Seguretat Social del mes de febrer creix interanualment a tot l'arxipèlag, tret de Formentera (-1,3%), i sobretot a Eivissa (2,6%). A Mallorca es dona un repunt del 2,4% interanual i a Menorca és de l'1,1%. Així com creixen les altes a la Seguretat Social també ho fa el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet en el quart trimestre del 2018. D'acord amb les dades de l'IBESTAT pugen un 3,9% en el conjunt de l'arxipèlag. Per illes, destaca l'augment d'Eivissa (5,8%), per sobre del de la resta; Mallorca augmenta un 3,8% i Menorca un 2,4%. En canvi, Formentera, de la mateixa manera que amb l'afiliació, redueix en un -1,7% les afiliacions en equivalència a jornada completa.

3 Costos laborals

Taula 40. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	3r trimestre	2.454,3	↗	4,9
Cost laboral per hora efectiva (€)	3r trimestre	17,7	↗	4,4
Indústria i energia	3r trimestre	19,4	↗	2,6
Construcció	3r trimestre	15,7	→	1,2
Serveis	3r trimestre	17,8	↗	4,9
Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB)	3r trimestre	106,0	↗	5,0
ICLIB corregit d'efectes estacionals i de calendari	3r trimestre	109,0	↗	3,3
Cost salarial total	3r trimestre	105,6	↗	5,3
Cost salarial (T. Complet)	3r trimestre	104,7	↗	4,2
Cost salarial (T. Parcial)	3r trimestre	108,7	↗	10,4
Indústria	3r trimestre	103,5	↗	2,5
Construcció	3r trimestre	94,3	→	1,5
Serveis	3r trimestre	106,8	↗	5,9
Altres costos	3r trimestre	107,2	↗	4,1
Hores efectives per assalariat / mes	3r trimestre	138,5	→	0,4
Indústria i energia	3r trimestre	132,3	→	-0,5
Construcció	3r trimestre	149,1	↗	4,4
Serveis	3r trimestre	138,0	→	0,1
Increment salarial pactat en convenis (%)	febrer	1,8	↘	-2,3

Font: INE, MEYSS, IBESTAT, DGOE

L'Enquesta trimestral de cost laboral de l'INE situa el cost laboral per treballador del tercer trimestre del 2018 en 2.454,3 euros de mitjana a les Illes Balears, la qual cosa representa un 4,9% més que en el mateix trimestre del 2017. En el conjunt estatal aquest cost és més elevat (2.499,9 euros), i ha crescut un 1,9% en termes interanuals. Per comunitats autònomes quatre experimenten una reducció del cost laboral, encapçalades per Astúries (-0,6%) i Extremadura (-0,5%). A la resta, en canvi, augmenta el cost, sobretot a les Illes Balears (4,9%), i al País Basc (3,7%). L'autonomia que mostra el major cost aquest trimestre és el País Basc, amb 3.059,6 euros. Amb aquesta xifra supera el cost de Balears en 605,3 euros.

EL COST LABORAL PER TREBALLADOR (ICLIB DESESTACIONALITZAT) AUGMENTA UN 3,3% A LES ILLES BALEARS EN EL TERCER TRIMESTRE DEL 2018

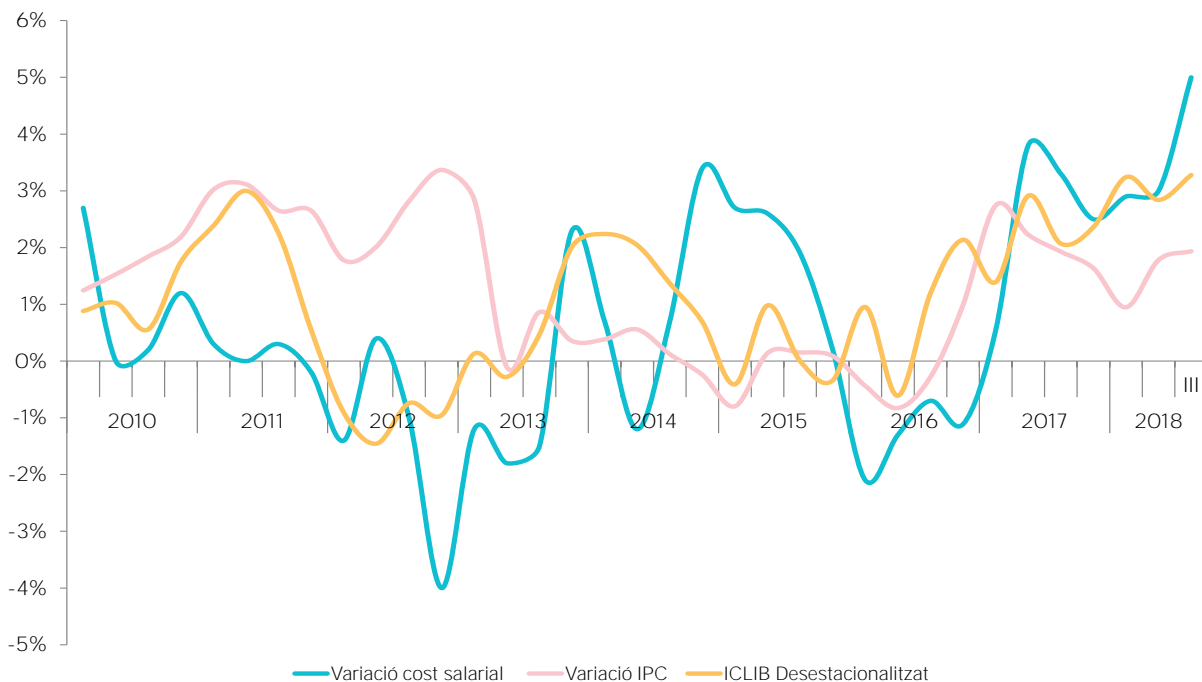
L'Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB) corregeix els costos laborals de l'efecte composició sectorial i per tipus de jornada. En el tercer trimestre del 2018, l'ICLIB augmenta significativament (5,0%) en termes interanuals, mentre que si s'analitza corregit d'efectes estacionals i de calendari creix un 3,3%. D'altra banda, el cost salarial total s'ha incrementat un 5,3%, sobretot en el sector dels serveis (5,9%), seguit de la indústria (2,5%) i la construcció (1,5%). Es donen diferències en l'augment del cost salarial segons el tipus de jornada. Així, en el tercer trimestre del 2018 els treballadors a temps parcial han experimentat un major increment salarial per hora efectiva (10,4%) que els de jornada completa (4,2%).

Dins del cost laboral s'inclouen les prestacions socials, les cotitzacions obligatòries, les indemnitzacions i el cost salarial. El cost salarial del tercer trimestre a les Illes Balears és de 1.795,6 euros, que suposa el 73,2% del cost laboral total. En termes

interanuals el cost salarial creix un 5,0%. Per sectors, la indústria continua sent el sector amb el major cost salarial (1.870,1 euros), i experimenta un increment de l'1,2% respecte del tercer trimestre del 2017. Li segueix, aquest trimestre, el sector de serveis (1.802,4 euros), que creix un 5,3% respecte d'ara fa un any, i el de la construcció (1.666,7 euros), que aquest trimestre és el sector amb el salari mitjà més baix, si bé és el sector que més augmenta interanualment (5,9%).

El cost laboral per hora efectiva treballada assoleix els 17,7 euros per hora el tercer trimestre del 2018, fet que representa un 4,4% més que el mateix trimestre del 2017. Per comunitats autònomes les Illes Balears se situen a la coa, essent aquest tercer trimestre la tercera amb el cost laboral per hora efectiva treballada més baix, només per darrera de Canàries i Extremadura. Balears se situa 2,9 euros per sota de la mitjana estatal i 10,2 euros per sota del País Basc, que és la regió amb el cost més alt (27,9 euros

Gràfic 18. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE, Ibestat i elaboració pròpia

per hora). En termes interanuals totes les regions augmenten el cost per hora, tret d'Astúries i Extremadura, i de forma més accentuada les Illes Balears (4,4%) i el País Basc (4,1%). Quant a la distribució sectorial, a totes les branques augmenta el cost per hora efectiva. La indústria assoleix el major cost amb 19,4 euros, amb un increment del 2,6%. Li segueix el sector de serveis amb un cost de 17,8 euros, i el major increment respecte d'ara fa un any (4,9%). Finalment es troba la construcció amb el cost més baix, 15,7 euros, i també amb l'augment més discret (1,2%).

L'estadística provisional de convenis col·lectius subscrits fins al desembre del 2018 mostra un augment salarial pactat a les Illes Balears del 3,5 % mentre que per al conjunt nacional és de l'1,8%. De fet, és la comunitat autònoma amb l'augment salarial pactat més elevat. Durant el 2018 se signen a les Illes un total de 47

convenis, el mateix nombre que durant el 2017. D'aquests, 38 són d'empresa i afecten 6.263 treballadors, i els altres 9 corresponen a altres àmbits i afecten 179.543 treballadors. El nombre de treballadors afectats creix un 12,2% interanualment, tant en els d'altres àmbits, com, sobretot, en els convenis d'empresa. En el conjunt d'Espanya creix el nombre de convenis signats en el 2018 fins arribar als 3.566, així com el nombre de treballadors afectats que també augmenta de forma significativa, un 25,1%. Pel que fa a les darreres dades disponibles, fins al febrer del 2019 a les Illes s'han registrat 21 convenis, que afecten a 28.627 treballadors, amb un increment salarial pactat de l'1,8%, per sota el del conjunt d'Espanya (2,2%).

4 Accidents de treball

Taula 41. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	gener-desembre 2018	20.500	↗	2,0
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	gener-desembre 2018	4.922,0	→	-1,5
Accidents lleus	gener-desembre 2018	4.897,6	→	-1,5
Accidents greus	gener-desembre 2018	23,8	→	0,6
Accidents mortals	gener-desembre 2018	0,7	↘	-73,7
Indústria	gener-desembre 2018	7.905,1	→	-1,6
Construcció	gener-desembre 2018	10.778,8	↘	-4,5
Serveis	gener-desembre 2018	4.230,8	→	-1,7
Mallorca ²	gener-desembre 2018	5.136,4	→	-1,5
Menorca ²	gener-desembre 2018	5.578,5	↗	6,0
Pitiüses ²	gener-desembre 2018	5.805,1	↘	-5,6

Font: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral, TGSS

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social

L'índex d'incidència en el període dels dotze mesos compresos entre el gener i el desembre del 2018 és de 4.922,0 incidències, segons les dades provisionals de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral. Això vol dir que han patit un accident laboral 4.922 persones per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del valor d'ara fa un any, l'índex disminueix un -1,5%.

Segons el tipus d'accident, pràcticament la totalitat dels accidents registrats a les Illes Balears l'any 2018 són de caràcter lleu (99,5%), el 0,5% són greus i el 0,01% són mortals (3 accidents). En termes interanuals, el nombre d'accidents s'ha incrementat, tant en el cas dels lleus com en el dels greus, un 2,0% els primers i un 4,2% els segons. En canvi, els accidents mortals s'han reduït de forma significativa passant d'11 en el 2017 a 3 en el 2018.

L'ÍNDEX DE SINISTRALITAT LABORAL ES REDUEIX PER PRIMERA VEGADA EN SET ANYS, UN -1,5% EN EL 2018

La distribució sectorial dels accidents del 2018 és la següent: l'agricultura registra 401 accidents (2,0%), la indústria 1.796

sinistres (el 8,8%), la construcció 3.960 (el 19,3%), i la resta es registren en el sector dels serveis (14.343 accidents, el 70,0%). Pel que fa als índexs d'incidència, el sector dels serveis, tot i partir del major nombre d'accidents, són l'activitat amb l'índex de sinistralitat més baix (4.230,8). En canvi, la construcció registra el més elevat (10.778,8 incidències), seguit per la indústria (7.905,1). La variació interanual de la xifra d'accidents durant la jornada de treball mostra increments de la sinistralitat a tots els sectors, especialment en l'agricultura (15,2%), seguit de la construcció (3,0%), els serveis (1,5%) i la indústria (1,3%).

Per illes, Mallorca concentra la major part dels accidents registrats (16.155 accidents), que representen el 78,8% del total d'accidents de les Illes Balears el 2018. La segueixen en volum les Pitiüses que, amb 2.989 sinistres, representen un pes del 14,6%. Finalment Menorca, amb 1.283 accidents, concentra el 6,3% restant. En comparació amb el 2017 augmenten els accidents a les illes majors: Menorca (9,8%) i Mallorca (2,3%), mentre que a les Pitiüses es registren un 1,3% menys d'accidents. Quant a l'índex d'incidència, les Pitiüses són les que registren l'índex més alt (5.805,1). Les segueixen Menorca, amb 5.578,5, i Mallorca, amb 5.136,4. Respecte al 2017, tant les Pitiüses (-5,6%) com Mallorca (-1,5%) baixen l'índex de sinistralitat laboral, mentre que puja a Menorca (6,0%).

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Gràfic 9. Pernotacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-setembre

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a setembre 2018)

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Gràfic 16. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Gràfic 17. Variació interanual de l'afiliació a la Seguretat Social. Setembre 2018

Gràfic 18. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Índex de taules

- Taula 1. Perspectives de l'economia balear
- Taula 2. Indicadors internacionals
- Taula 3. Previsions internacionals per al 2019
- Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).
- Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola
- Taula 6. Evolució de l'economia balear
- Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca
- Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura
- Taula 9. Indicadors de l'agricultura
- Taula 10. Indicadors de la ramaderia
- Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer
- Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2018
- Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears
- Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia
- Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears
- Taula 16. Indicadors de la construcció
- Taula 17. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears
- Taula 18. Indicadors dels serveis
- Taula 19. Indicadors del comerç
- Taula 20. Establiments turístics a les Illes Balears
- Taula 21. Establiments turístics per illes
- Taula 22. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència
- Taula 23. Afiliats a la Seguretat Social
- Taula 24. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol
- Taula 25. Trànsit de passatgers arribats per via marítima
- Taula 26. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades
- Taula 27. Indicadors de mediació financera
- Taula 28. Ocupats en altres serveis
- Taula 29. Empreses de les Illes Balears
- Taula 31. Indicadors de consum
- Taula 32. Enquesta de despesa turística (EGATUR)
- Taula 33. Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger
- Taula 34. Indicadors d'inversió
- Taula 35. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears
- Taula 36. Exportacions productes agraris
- Taula 37. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)
- Taula 38. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears
- Taula 39. Indicadors del mercat laboral per illes
- Taula 40. Cost i jornada laboral
- Taula 41. Accidents de treball

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 28 de febrer del 2019.

Abreviatures i sigles

T_{t-k}^t (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGOE: Direcció General d'Ocupació i Economia.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

Ministeri d'Economia i Empresa.

MINCOTUR: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa

AENA – Aeroport de Maó

AENA – Aeroport de Palma

APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment

ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions

ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears

COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment

Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior

Gesa-Endesa

Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears

INE: Institut Nacional d'Estadística

Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports

Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya

Ports de Balears

REE: Red Eléctrica de España

SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Pesca i Medi Mari)

G CONSELLERIA
O TREBALL, COMERÇ
I I INDÚSTRIA
B
/

<http://dgeconomia.caib.es>

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur